

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการฝึกโสตประสาท
ในรายวิชาปฏิบัติศิลปศาสตร์ 1 ของนักเรียนชั้นต้นปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์
ระหว่างการสอนแบบแยกกระสวนจังหวะและทำนอง กับการสอนแบบปกติ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาดนตรี

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2544

ISBN 974 - 665 - 415 - 2

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

๖๗

๑๔๘๑ ก

๒๕๔๔

๗, ๕

Copyright by Mahidol University

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการฝึกโสตประสาท
ในรายวิชาปฏิบัติศิลป์สากล 1 ของนักเรียนชั้นต้นปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์
ระหว่างการสอนแบบแยกกระสวนจังหวะและทำนอง กับการสอนแบบปกติ

..... เอกลักษณ์ เล้าเจริญ

นางสาวเอกลักษณ์ เล้าเจริญ
ผู้วิจัย

..... ศิริธร วัฒนศิริ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศักดิ์ชัย หิรัญรักษ์ ศศ.บ., ศศ.ม.

ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

.....

รองศาสตราจารย์สุกรี เจริญสุข กศ.บ., M.M.E., D.A. (Music)

กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

.....

ศาสตราจารย์เลียงชัย ลิ้มล้อมวงศ์ Ph.D.

คณบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

.....

ผู้ช่วยศาสตราจารย์อนรรฆ จรรย์ยานนท์ ค.บ., M.M.

ประธานคณะกรรมการประจำหลักสูตร

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี

วิทยาลัยดุริยางคศิลป์

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการฝึกโยดประสาท
ในรายวิชาปฏิบัติศิลป์สากล 1 ของนักเรียนชั้นต้นปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์
ระหว่างการสอนแบบแยกกระสวนจิ้งหะและทำนอง กับการสอนแบบปกติ
ได้รับการพิจารณาให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี

วันที่ 3 เมษายน พ.ศ. 2544

..... เอกลักษณ์ เล้าเจริญ

นางสาวเอกลักษณ์ เล้าเจริญ

ผู้วิจัย

..... อธิษฐ์ ทรัพย์สงเคราะห์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศักดิ์ชัย หิรัญรักษ์ ศศ.บ., ศศ.ม.

ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....

รองศาสตราจารย์สุกรี เจริญสุข กศ.บ., M.M.E., D.A. (Music)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....

ผู้ช่วยศาสตราจารย์อนรรฆ จรรย์ยานนท์ ค.บ., M.M.

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... พลัดดา กลม

นางวณิ ถัดดากลม กศ.บ., ศศ.ม.

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....

.....

ศาสตราจารย์เลียงชัย ลิ้มล้อมวงศ์ Ph.D.

คณบดี

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

รองศาสตราจารย์สุกรี เจริญสุข กศ.บ., M.M.E., D.A. (Music)

ผู้อำนวยการ วิทยาลัยดุริยางคศิลป์

มหาวิทยาลัยมหิดล

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงไปได้ด้วยความช่วยเหลือและคำแนะนำที่ดีของผู้ช่วยศาสตราจารย์ศักดิ์ชัย หิรัญรักษ์ ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์สุกรี เจริญสุข กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์อนรรฆ จรรย์ยานนท์ และอาจารย์วัฒน์ ถัดดากลม กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์อนรรฆ จรรย์ยานนท์ ผู้ให้ความอนุเคราะห์ในการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ รองศาสตราจารย์ณรงค์ชัย ปิฎกัรัชต์ อาจารย์กิตติ ศรีเปารยะ และอาจารย์สุรัตน์ เขมาลีลากุล กรรมการสอบโครงร่างวิทยานิพนธ์

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์พึงจิตต์ สวามิภักดิ์ ผู้ให้คำแนะนำและเป็นที่ปรึกษาในการสร้างแผนการสอน อาจารย์จรี ทรงสกุล ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของแผนการสอน

ขอขอบคุณอาจารย์อนรรฆวิ ใจดี ผู้ช่วยดำเนินการวิจัยนักเรียนกลุ่มควบคุม

ขอขอบคุณนักเรียนชั้นต้นปีที่ 1 สาขาดุริยางค์สากลและคีตศิลป์สากล ปีการศึกษา 2543 คณาจารย์ในหมวดวิชาดุริยางค์สากลและคีตศิลป์สากล วิทยาลัยนาฏศิลป์ที่ให้ความอนุเคราะห์เวลาและสถานที่ในการวิจัย

ขอขอบคุณ คุณพิมพ์ชนก สุวรรณธาดา ผู้ให้คำแนะนำและช่วยเหลือผู้วิจัยในทุก ๆ ด้าน

ขอขอบคุณ คุณครูสมจิตร เค้าอัน ผู้ให้ความอนุเคราะห์เครื่องพิมพ์เอกสาร

ขอบคุณ คุณสรารุตม์ เล้าเจริญ ผู้ให้ความช่วยเหลือด้านคอมพิวเตอร์

ท้ายสุดนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ผู้ให้ความรักและกำลังใจ มอบโอกาสที่ดีในการศึกษาแก่ผู้วิจัยตลอดมา จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

เอกลักษณ์ เล้าเจริญ

4036298 MSMS/M : สาขาวิชา : ดนตรี ; ศศ.ม. (ดนตรี)

คำสำคัญ : การเปรียบเทียบ/ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน/ การฝึกโสตประสาท

เอกลักษณ์ เล้าเจริญ : การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการฝึกโสตประสาท ในรายวิชาปฏิบัติศิลป์สากล 1 ของนักเรียนชั้นต้นปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ ระหว่างการสอนแบบ แยกกระสวนจังหวะและทำนองกับการสอนแบบปกติ (A COMPARISON OF ACADEMIC ACHIEVEMENT OF EAR-TRAINING IN THE COURSE OF MUSIC SKILL I BETWEEN SEPARATE RHYTHM AND MELODY METHODOLOGY AND COMBINATION METHODOLOGY FOR MATTAYOMSUKSA 1, DRAMATIC ARTS COLLEGE.) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ศักดิ์ชัย หิรัญรักษ์, ศศ.บ., ศศ.ม., สุกรี เจริญสุข, กศ.บ., M.M.E., D.A. (Music) , อนรรฆ จรรย์ยานนท์, ค.บ., M.M., วณิ ถัดดาภรณ์, กศ.บ., ศศ.ม. 190 หน้า. ISBN 974 - 665 - 415 - 2

การวิจัยเชิงทดลองนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการ ฝึกโสตประสาท ในรายวิชาปฏิบัติศิลป์สากล 1 ของนักเรียนชั้นต้นปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ ระหว่างการสอนแบบแยกกระสวนจังหวะและทำนอง กับการสอนแบบปกติ

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนสาขาดุริยางค์สากลและคีตศิลป์สากล ชั้นต้นปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2543 จำนวน 48 คน แบ่งกลุ่มตัว อย่างโดยการจับสลากกลุ่มละ 24 คน คือกลุ่มทดลองดำเนินการสอนแบบแยกกระสวนจังหวะ และทำนอง กับกลุ่มควบคุม ดำเนินการสอนแบบปกติ ระยะเวลาที่ใช้ดำเนินการทดลองกลุ่มละ 10 คาบ คาบละ 50 นาที เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบทดสอบการปฏิบัติ จังหวะ ร้องโน้ต และบันทึกทำนอง

ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการปฏิบัติจังหวะและการร้องโน้ต ระหว่างกลุ่มที่สอนแบบแยกกระสวนจังหวะและทำนอง กับกลุ่มที่สอนแบบปกติ มีความแตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 โดยกลุ่มทดลองที่สอนแบบแยกกระสวนจังหวะและทำนองมีผล สัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่สอนแบบปกติ ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการ บันทึกทำนอง ระหว่างกลุ่มที่สอนแบบแยกกระสวนจังหวะและทำนอง กับกลุ่มที่สอนแบบปกติ ไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

4036298 MSMS/M : MAJOR : MUSIC : M.A. (MUSIC)

KEY WORD : COMPARISON / ACADEMIC ACHIEVEMENT /
EAR – TRAINING

AKKALUX LAOCHAROEN : A COMPARISON OF ACADEMIC
ACHIEVEMENT OF EAR – TRAINING IN THE COURSE OF MUSIC SKILL I
BETWEEN SEPARATE RHYTHM AND MELODY METHODOLOGY AND
COMBINATION METHODOLOGY FOR MATTAYOMSUKSA 1, DRAMATIC ARTS
COLLEGE. THESIS ADVISORS: SAKCHAI HIRUNRAK , B.A. , M.A. , SUGREE
CHAROENSOOK, B.Ed. , M.M.E. , D.A. (MUSIC), ANAK CHARANYANANDA, B.Ed.,
M.M., WANEE LUDDAKLOM B.Ed. , M.A. 190 P. ISBN 974 – 665 – 415 – 2

The purpose of this research was to study the level of academic achievement of
Ear - training in the course of Music Skill I, Mattayomsuksa 1, Dramatic Arts College, using
2 different methodologies. The 2 methodologies compared were “separate rhythm and
melody methodology” and “combination methodology”.

The population for this work was the first semester of beginner level 1 students at
Dramatic Arts College, academic year 2000. The sample group was 48 beginner level 1 students
who majored in western music performance and western vocal performance. They were
randomly selected and divided into two groups, with 24 students per group. The experimental
group was taught by separate rhythm and melody methodology and the control group was taught
by the combination methodology. The sampled sessions were ten periods long, and lasted fifty
minutes per period. The instruments for collecting data were the progressive tests of rhythm,
sight singing and dictation.

The results of this research were that the efficiency of rhythm clapping and sight
singing between the experimental group and the control group were statistically different at .05
significance. The efficiency of learning of the experimental group is higher than the control
group. The efficiency of the dictation test between the experimental group and the control
group are statistically not different at .05 significance.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ค
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
สารบัญตาราง	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญและที่มาของการวิจัย	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
สมมติฐานของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
ข้อตกลงเบื้องต้น	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม	7
แผนการสอน	7
ความหมายของแผนการสอน	7
ความสำคัญของแผนการสอน	8
องค์ประกอบของแผนการสอน	8
ลักษณะของแผนการสอนที่ดี	9
การฝึกโตดประสาท	10
ความสำคัญของการฝึกโตดประสาทในการเรียนดนตรี	10
แนวคิดในการสอนการอ่านและร้องโน้ต	12
ระบบการนับจังหวะ	19
วิธีการสอนร้องโน้ตแบบต่าง ๆ	21
หลักสูตร โครงสร้างรายวิชาปฏิบัติศิลป์สากล วิทยาลัยนาฏศิลป์	22
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	23

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	27
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	27
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	28
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	28
การหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	32
เกณฑ์การกำหนดคะแนนและการตรวจนับคะแนน	32
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	33
วิธีจัดกระทำกับข้อมูล	33
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	33
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	35
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	35
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	35
บทที่ 5 อภิปรายผล สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ	37
อภิปรายผล	37
ด้านการปฏิบัติจริงหะ	37
ด้านการรื้องไนต์	38
ด้านการบันทึกทำนอง	38
สรุปผลการวิจัย	39
ข้อเสนอแนะ	39
ข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับการวิจัย	39
ข้อเสนอแนะทั่วไป	40
บรรณานุกรม	41
ภาคผนวก	47
ก. รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ	48
ข. แบบตรวจสอบคุณภาพของแผนการสอน	49

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ค. แผนการสอน	52
แผนการสอนแบบแยกกระสวนจังหวะและทำนอง	53
แผนการสอนแบบปกติ	113
ง. คະແນການปฏิบัติจังหวะ การร้องโน้ต และการบันทึกทำนอง ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	162
ประวัติผู้วิจัย	183
Executive Summary	184

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 1	แสดงวัน เวลา และเนื้อหาที่ทำการสอนในแต่ละคาบ	28
ตารางที่ 2	แสดงข้อมูลการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หัวข้อการปฏิบัติจังหวะ ระหว่างการสอนแบบแยกกระสวนจังหวะและทำนอง กับการสอนแบบปกติ	36
ตารางที่ 3	แสดงข้อมูลการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หัวข้อการร้องโน้ต ระหว่างการสอนแบบแยกกระสวนจังหวะและทำนอง กับการสอนแบบปกติ	36
ตารางที่ 4	แสดงข้อมูลการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หัวข้อการบันทึกทำนอง ระหว่างการสอนแบบแยกกระสวนจังหวะและทำนอง กับการสอนแบบปกติ	36
ตารางที่ 5	แสดงคะแนนรวมของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	163
ตารางที่ 6	แสดงคะแนนการปฏิบัติจังหวะของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	164
ตารางที่ 7	แสดงคะแนนการร้องโน้ตของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	165
ตารางที่ 8	แสดงคะแนนการบันทึกทำนองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	166
ตารางที่ 9	แสดงคะแนนการปฏิบัติจังหวะ คาบเรียนที่ 2 ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	167
ตารางที่ 10	แสดงคะแนนการปฏิบัติจังหวะ คาบเรียนที่ 4 ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	168
ตารางที่ 11	แสดงคะแนนการปฏิบัติจังหวะ คาบเรียนที่ 5 ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	169
ตารางที่ 12	แสดงคะแนนการปฏิบัติจังหวะ คาบเรียนที่ 10 ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	170
ตารางที่ 13	แสดงคะแนนการร้องโน้ต คาบเรียนที่ 3 ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	171
ตารางที่ 14	แสดงคะแนนการร้องโน้ต คาบเรียนที่ 5 ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	172
ตารางที่ 15	แสดงคะแนนการร้องโน้ต คาบเรียนที่ 7 ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	173
ตารางที่ 16	แสดงคะแนนการร้องโน้ต คาบเรียนที่ 8 ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	174
ตารางที่ 17	แสดงคะแนนการร้องโน้ต คาบเรียนที่ 9 ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	175
ตารางที่ 18	แสดงคะแนนการร้องโน้ต คาบเรียนที่ 10 ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	176
ตารางที่ 19	แสดงคะแนนการบันทึกทำนอง คาบเรียนที่ 1 ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	177
ตารางที่ 20	แสดงคะแนนการบันทึกทำนอง คาบเรียนที่ 4 ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	178
ตารางที่ 21	แสดงคะแนนการบันทึกทำนอง คาบเรียนที่ 6 ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	179
ตารางที่ 22	แสดงคะแนนการบันทึกทำนอง คาบเรียนที่ 7 ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	180
ตารางที่ 23	แสดงคะแนนการบันทึกทำนอง คาบเรียนที่ 9 ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	181
ตารางที่ 24	แสดงคะแนนการบันทึกทำนอง คาบเรียนที่ 10 ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	182

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของการวิจัย

วิทยาลัยนาฏศิลป์ เป็นสถาบันการศึกษาแห่งแรกของประเทศไทยที่จัดการศึกษาทางด้านนาฏศิลป์ดนตรี สังกัดสถาบันนาฏดุริยางคศิลป์ กรมศิลปากร กระทรวงศึกษาธิการ มีชื่อเดิมว่า “โรงเรียนนาฏดุริยางคศาสตร์” เปิดทำการสอนเมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม พ.ศ. 2477 เป็นสถาบันการศึกษาที่จัดการเรียนการสอน โดยมุ่งเน้นกระบวนการสืบทอดทางศิลปวัฒนธรรมทางด้านนาฏศิลป์และดนตรี ซึ่งเป็นศาสตร์หนึ่งที่มุ่งเน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของสังคมให้มีคุณภาพด้านต่าง ๆ คือ สติปัญญา อารมณ์ สังคม จิตใจ สุขภาพ หรืออีกนัยหนึ่งคือด้านพุทธิปัญญา ทักษะนิสัย และจิตตพิสัย (วิทยาลัยนาฏศิลป์, 2537: 153)

วิทยาลัยนาฏศิลป์ รับนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เข้าศึกษาต่อในระดับชั้นต้นปีที่ 1 (มัธยมศึกษาปีที่ 1) โดยนักเรียนจะต้องเลือกเรียนวิชาเลือกศิลป์ (วิชาเอก) สาขาใดสาขาหนึ่งดังต่อไปนี้

1. สาขานาฏศิลป์ไทย
2. สาขาดุริยางค์ไทย
3. สาขาคีตศิลป์ไทย
4. สาขานาฏศิลป์สากล
5. สาขาดุริยางค์สากล
6. สาขาคีตศิลป์สากล

ในการเรียนวิชาเอกในระดับชั้นต้น ของนักเรียนสาขาดุริยางค์สากลและนักเรียนสาขาคีตศิลป์สากล ใช้ชื่อรายวิชาเหมือนกันคือ วิชาปฏิบัติศิลป์สากล เรียนสัปดาห์ละ 13 คาบการเรียนคาบการเรียนละ 50 นาที แบ่งเป็น

1. ดุริยางค์สากลหรือคีตศิลป์สากล	11 คาบการเรียน
2. ทฤษฎีการดนตรีสากล	1 คาบการเรียน
3. การฝึกโสตประสาท	1 คาบการเรียน

ในการจัดการเรียนการสอนวิชาทฤษฎีการดนตรีสากล มีการแบ่งเนื้อหาของทฤษฎีดนตรีสากลตามระดับชั้นไว้อย่างชัดเจน ซึ่งกำหนดไว้ในหลักสูตรนาฏศิลป์ชั้นต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2534) ส่วนวิชาการฝึกโสตประสาทนั้น ยังไม่มีคำอธิบายรายวิชาหรือการกำหนดขอบเขตของเนื้อหา จุดประสงค์ของการฝึกโสตประสาทในหลักสูตรกำหนดว่า “ฝึกโสตประสาทเพื่อให้ผู้เรียนบันทึกโน้ตได้” เท่านั้น ลักษณะการจัดการเรียนการสอนวิชาการฝึกโสตประสาท คือ ครูผู้สอนเล่นเปียโนเป็นทำนองสั้น ๆ ประมาณ 4 ห้องเพลง ให้นักเรียนฟังและบันทึกทำนองที่ได้ยิน จากนั้นครูจะเฉลยทำนองที่บันทึกบนกระดานดำหรือครูนำไปตรวจให้คะแนน ในการเรียนการสอนแต่ละครั้ง นักเรียนจะได้บันทึกทำนองประมาณ 2 - 3 ข้อ ข้อละ 4 ห้องเพลง โดยครูผู้สอนเป็นผู้กำหนดกระสวนจังหวะ และบันไดเสียง ซึ่งการเรียนการสอนเป็นไปตามจุดประสงค์ของหลักสูตรที่กล่าวไว้ ส่วนเนื้อหา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เอกสารตำราประกอบการสอน สื่อการเรียน ในวิชาการฝึกโสตประสาทนี้ ยังไม่มีรูปแบบหรือเนื้อหาวิชาที่จัดทำเป็นลำดับขั้นในการเรียน ครูผู้สอนมีหน้าที่จัดเตรียมเนื้อหาสำหรับนักเรียนแต่ละชั้น โดยทำนองที่นักเรียนได้ฟังอาจเป็นทำนองที่ครูคิดขึ้น หรืออ้างอิงจากแบบฝึกหัดต่าง ๆ แล้วให้นักเรียนบันทึกทำนองที่ได้ยิน นักเรียนต้องสามารถบันทึกโน้ตได้อย่างถูกต้องทั้งทำนองและจังหวะ

จากการศึกษาค้นคว้า เอกสารตำราเรียนดนตรีในปัจจุบัน ผู้วิจัยได้พบแนวคิดในการเรียนดนตรีของ เอ็ดวิน อี กอร์ดอน ซึ่งได้เสนอแนวคิดทฤษฎีการเรียนดนตรีในรูปแบบ (model) กล่าวคือ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทั้งการปฏิบัติดนตรีไปพร้อม ๆ กับการเรียนสาระทางดนตรี โดยกระบวนการสอนองค์ประกอบสาระทางดนตรี กอร์ดอนได้แยกการเรียนออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนแรกเรียนรู้ในเรื่องระดับขั้นของระดับเสียงในบันไดเสียง (tonal) และส่วนที่สองคือเรียนรู้เรื่องจังหวะ โดยทั้งสองส่วนจะมีกระบวนการ แผนการสอนที่เป็นลำดับขั้นของการพัฒนาอย่างเป็นระบบและมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน การเรียงลำดับของเนื้อหาดนตรีที่สอนจะอยู่ในรูปแบบของการปฏิบัติมาก่อนทฤษฎี และเมื่อปฏิบัติได้แล้วจึงเรียนทฤษฎี มิได้อยู่ในรูปแบบการสอนแบบเดิมที่นำเอาทฤษฎีมาสอนก่อนการปฏิบัติ ซึ่งทำให้ผู้เรียนเกิดความสับสนเบื่อหน่าย เนื่องจากไม่รู้ว่สิ่งที่เรียนไปนั้นคืออะไรเกี่ยวข้องกับดนตรีที่ตนเองร้องเล่นอย่างไร

ผู้วิจัยมีความสนใจในแนวคิดการสอนดนตรี โดยการแยกกระสวนจังหวะและทำนอง กล่าวคือ ให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการ ฟังและการปฏิบัติกระสวนจังหวะ เมื่อนักเรียนสามารถปฏิบัติได้แล้วจึงตามด้วยการเรียนสัญลักษณ์จังหวะทางดนตรี ในส่วนของทำนองก็เช่นเดียวกัน ผู้เรียนจะได้ฟัง ร้อง พร้อมกับปฏิบัติสัญลักษณ์มือ หลังจากนั้นจึงเรียนสัญลักษณ์ทางทำนองเพื่อนำไปประยุกต์ในการบันทึกโน้ต ซึ่งแตกต่างจากการสอนแบบเดิมคือ ผู้เรียนจะได้ฟังทั้งกระสวนจังหวะและทำนองไปพร้อม ๆ กัน แล้วจึงบันทึกทำนองนั้น

ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญในการเรียนการสอนวิชาการฝึกโสตประสาท สำหรับนักเรียนที่เรียนดนตรีเป็นวิชาเอก จึงมุ่งเน้นที่จะศึกษาเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการฝึกโสตประสาท ระหว่างกลุ่มที่เรียน โดยการแยกกระสวนจังหวะและทำนองกับกลุ่มที่เรียนแบบปกติ เพื่อหารูปแบบการเรียนการสอนวิชาการฝึกโสตประสาทที่เหมาะสม โดยสร้างแบบฝึกโสตประสาทเบื้องต้นสำหรับนักเรียนชั้นต้นปีที่ 1 ในสาขาดุริยางค์สากลและสาขาคีตกศิลป์สากล วิทยาลัยนาฏศิลป์ ที่มีรูปแบบการเรียนการสอนด้วยแผนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยเริ่มจากการฝึกทักษะการฟังกระสวนจังหวะและทำนอง การฝึกทักษะการปฏิบัติกระสวนจังหวะและร้องโน้ตที่เห็น และการฝึกทักษะการเขียนกระสวนจังหวะและทำนองที่ได้ยิน โดยในขั้นต้นนักเรียนจะได้ฝึกทักษะต่าง ๆ จากการเลียนแบบครู จนกระทั่งผู้เรียนมีทักษะในการปฏิบัติได้ดีขึ้น จึงให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง จนถึงขั้นการบันทึกโน้ตซึ่งเริ่มจากระดับง่ายไปสู่ระดับที่ยากขึ้น และเหมาะสมกับเนื้อหาวิชาทฤษฎีโน้ตในระดับชั้นต้นปีที่ 1 อีกทั้งนำผลการวิจัยไปปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนวิชาการฝึกโสตประสาท ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นในระดับต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติจังหวะและร้องโน้ต ระหว่างกลุ่มที่สอนแบบแยกกระสวนจังหวะและทำนอง กับกลุ่มที่สอนแบบปกติ
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการบันทึกทำนอง ระหว่างกลุ่มที่สอนแบบแยกกระสวนจังหวะและทำนอง กับกลุ่มที่สอนแบบปกติ

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เกิดนวัตกรรมการเรียนการสอน ในวิชาการฝึกโสตประสาท รายวิชาปฏิบัติศิลป์สากล 1 ระดับชั้นต้นปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์
2. เป็นประโยชน์ด้านการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนสำหรับครูผู้สอน วิชาการฝึกโสตประสาท ในระดับสูงกว่าชั้นต้นปีที่ 1
3. ผลการวิจัยเป็นข้อมูลในการเลือกสรรรูปแบบที่เหมาะสมต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาการฝึกโสตประสาทของวิทยาลัยนาฏศิลป์
4. ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติทักษะทางดนตรีพร้อมกันทุกทักษะและมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน
5. ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่เรียนไปประยุกต์ใช้กับการเรียนวิชาเอกของตน

1.4 สมมติฐานของการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการปฏิบัติจังหวะและร้องโน้ต ของนักเรียนกลุ่มที่สอนแบบแยกกระสวนจังหวะและทำนอง สูงกว่ากลุ่มที่สอนแบบปกติ
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการบันทึกทำนอง ของนักเรียนกลุ่มที่สอนแบบแยกกระสวนจังหวะและทำนอง สูงกว่ากลุ่มที่สอนแบบปกติ

1.5 ขอบเขตของการศึกษา

1. ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนสาขาดุริยางค์สากลและคีตศิลป์สากล ชั้นต้นปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2543 จำนวน 48 คน โดยแบ่งการสอนออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 สอนโดยการแยกกระสวนจังหวะและทำนอง จำนวน 24 คน กลุ่มที่ 2 สอนแบบปกติจำนวน 24 คน
2. เนื้อหาวิชาดนตรีที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ การฝึกทักษะทางดนตรีสากล ได้แก่ การฟัง การร้องโน้ต การตบจังหวะ การบันทึกทำนองที่ได้ยิน ซึ่งมีเนื้อหาสอดคล้องกับรายวิชา ทฤษฎีโน้ต – ร้องโน้ต ในระดับชั้นต้นปีที่ 1 ประกอบด้วย

- 2.1 ลักษณะตัวโน้ต ได้แก่ โน้ตตัวขาว (♩), โน้ตตัวดำ (♫), โน้ตตัวเข้ต 1 ชั้นสองตัวติดกัน (♪) และตัวหยุดตัวดำ (♯)

- 2.2 ระดับเสียง ในบันไดเสียง C – Major ญูญแจประจำหลักซอล (♩)

2.3 สัญญาณมือ

ในกิจกรรมการฝึกโสตประสาทรายวิชาปฏิบัติศิลป์สากล 1 (คส.011 และ คส.011) ใช้เวลาเรียน 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 คาบ รวมทั้งสิ้น 10 คาบ ในแต่ละรูปแบบของแผนการสอน

1.6 ข้อตกลงเบื้องต้น

1. การวิจัยครั้งนี้ไม่คำนึงถึงตัวแปรทางด้านสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมของตัวนักเรียน
2. การวิจัยครั้งนี้ไม่คำนึงถึงตัวแปรทางด้านเพศ

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ

การปฏิบัติจังหวะ หมายถึง การตบมือตามจังหวะที่ได้ยินหรือจากสัญลักษณ์ที่เห็น

การฝึกโสตประสาท หมายถึง การฝึกทักษะด้านการฟัง การตบมือในกระสวนจังหวะ การร้องโน้ต ทั้งจากการอ่านสัญลักษณ์และการได้ยิน และการบันทึกโน้ตจากทำนองหรือจังหวะที่ได้ยิน

การสอนแบบปกติ หมายถึง แผนการสอนรูปแบบเดิมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาการฝึกโสตประสาท โดยการเรียนรู้กระสวนจังหวะและทำนองพร้อมกัน

นักเรียนชั้นต้นปีที่ 1 หมายถึง นักเรียนในสาขาดุริยางค์สากล และสาขาคีตศิลป์สากล ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของวิทยาลัยนาฏศิลป์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2543 จำนวน 48 คน

บัตรภาพกระสวนจังหวะ หมายถึง บัตรกระสวนจังหวะประกอบด้วย โน้ตตัวขาว () โน้ตตัวดำ () โน้ตตัวเข้บ็ต 1 ชั้น 2 ตัวติดกัน () และตัวหยุดตัวดำ () ที่ผู้วิจัยนำมาจัดเรียงเป็นกลุ่มกระสวนจังหวะ เพื่อใช้ในการฝึกทักษะการปฏิบัติจังหวะ

แบบทดสอบ หมายถึง เครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อวัดทักษะทางดนตรีของนักเรียนระหว่างการเรียนและหลังเรียน ประกอบด้วย แบบทดสอบกระสวนจังหวะ แบบทดสอบร้องโน้ต และแบบทดสอบการบันทึกทำนองที่ได้ยิน

แบบฝึกหัดอ่านและร้องโน้ต หมายถึง แบบฝึกหัดร้องโน้ตที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีทั้งสิ้น 4 ชุด ประกอบด้วยกระสวนจังหวะ และระดับเสียง ที่กำหนดในแต่ละคาบการเรียน เพื่อให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจังหวะ อ่านโน้ต และร้องโน้ตจากแบบฝึกที่กำหนด

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนการทดสอบระหว่างเรียนและหลังเรียน ในแบบทดสอบการปฏิบัติจังหวะ การร้องโน้ต และการบันทึกโน้ตของนักเรียน จากแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ทั้งแผนการสอนแบบแยกกระสวนจังหวะและทำนอง กับการสอนแบบปกติ

แผนการสอนแบบแยกกระสวนจังหวะและทำนอง หมายถึง รูปแบบการจัดกิจกรรมการฝึกโสตประสาทโดยการฝึกกระสวนจังหวะและระดับเสียงแยกจากกัน เป็นแผนการดำเนินการจัดการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วย 1. สารสำคัญ 2. จุดประสงค์ 3. เนื้อหา 4. กิจกรรมการเรียนการสอน 5. การประเมินผล 6. สื่อการเรียน

สัญญาณมือ (Handsigns) ได้แก่ ระบบการฝึกการอ่านและร้องโน้ต โดยใช้ภาษามือ เพื่อบอกถึงความแตกต่างของระดับเสียงสูงต่ำ (Rao, Doreen. 1993: 71)

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการฝึกโสตประสาท ในรายวิชาปฏิบัติศิลป์สากล 1 ของนักเรียนชั้นต้นปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ ระหว่างการสอนแบบแยกกระสวนจังหวะและทำนองกับการสอนแบบปกติ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งนำเสนอ ตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

1. แผนการสอน

- 1.1 ความหมายของแผนการสอน
- 1.2 ความสำคัญของแผนการสอน
- 1.3 องค์ประกอบของแผนการสอน
- 1.4 ลักษณะของแผนการสอนที่ดี

2. การฝึกโสตประสาท

- 2.1 ความสำคัญของการฝึกโสตประสาทในการเรียนดนตรี
- 2.2 แนวคิดในการสอนการอ่านและร้องโน้ต
- 2.3 ระบบการนับจังหวะ
- 2.4 วิธีการสอนร้องโน้ตแบบต่าง ๆ

3. หลักสูตร โครงสร้างรายวิชาปฏิบัติศิลป์สากล วิทยาลัยนาฏศิลป์

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แผนการสอน

2.1.1 ความหมายของแผนการสอน

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2532 : 187) ได้ให้ความหมายของแผนการสอนไว้ว่า แผนการสอนเป็นแผนซึ่งกำหนดขั้นตอนการสอนที่ครูมุ่งหวังจะให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ในเนื้อหา และประสบการณ์หน่วยใดหน่วยหนึ่งตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

สงบ ลักษณะ (2533: 1) ให้ความหมายของแผนการสอนไว้ว่า แผนการสอน คือ การนำวิชาหรือกลุ่มประสบการณ์ที่จะต้องทำการสอนตลอดภาคเรียนมาสร้างเป็นแผนการจัด

กิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อ อุปกรณ์การสอน และการวัดผลประเมินผล โดยจัดเนื้อหาสาระและจุดประสงค์การเรียนรู้ย่อย ๆ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือจุดเน้นของหลักสูตร สภาพของผู้เรียน ความพร้อมของโรงเรียนในด้านวัสดุอุปกรณ์ และตรงกับชีวิตจริงในห้องเรียน

สุกัญญา ธารีวรรณ (2521: 209) อธิบายความหมายของแผนการสอนไว้ว่า แผนการสอนเป็นส่วนขยายของหลักสูตรซึ่งกำหนดแนวทางการสอนและการจัดกิจกรรมเสนอแนะแก่ครู โดยยึดถือจุดประสงค์ของการเรียนรู้และความคิดรวบยอดในหลักสูตรไว้เป็นหลัก

จากความหมายของแผนการสอนดังกล่าวสรุปได้ว่า แผนการสอน คือ แผนกำหนดจุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอน การวัดผลและการประเมินผล ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์และเนื้อหาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

2.1.2 ความสำคัญของแผนการสอน

แผนการสอนเปรียบได้กับพิมพ์เขียวของวิศวกร หรือสถาปนิก ที่ใช้เป็นหลักในการควบคุมงานก่อสร้าง วิศวกรหรือสถาปนิกจะขาดพิมพ์เขียวไม่ได้ฉันใด ผู้เป็นครูก็จะขาดแผนการสอนไม่ได้ฉันนั้น (อาภรณ์ ใจเที่ยง, 2537: 203)

สงบ ลักษณะ (2533: 3-4) ได้กล่าวถึงผลดีของการจัดทำแผนการสอนไว้ สรุปได้ดังนี้

1. ทำให้เกิดการวางแผนวิธีสอนที่มีความหมายยิ่งขึ้น เพราะเป็นการจัดทำอย่างมีหลักการที่ถูกต้อง
2. ช่วยให้ผู้ครามีคู่มือในการสอน ทำให้เกิดความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน สามารถสอนได้ครบถ้วนตรงตามหลักสูตร และสอนได้ทันเวลา
3. เป็นผลงานวิชาการที่สามารถเผยแพร่เป็นตัวอย่างได้
4. ช่วยอำนวยความสะดวกแก่ครูผู้สอนแทนในกรณีที่ผู้สอนไม่สามารถเข้าสอนได้

2.1.3 องค์ประกอบของแผนการสอน (อาภรณ์ ใจเที่ยง, 2537: 204)

องค์ประกอบของแผนการสอน ประกอบด้วย

1. วิชา หน่วยที่สอนและสาระสำคัญ (ความคิดรวบยอด) ของเรื่อง
2. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
3. เนื้อหา
4. กิจกรรมการเรียนการสอน
5. สื่อการเรียนการสอน
6. การวัดผลและการประเมินผล

2.1.4 ลักษณะของแผนการสอนที่ดี

แผนการสอนที่ดีจะช่วยให้การเรียนการสอนประสบผลสำเร็จได้ดี ดังนั้นผู้สอนจึงควรทราบถึงลักษณะของแผนการสอนที่ดี ดังนี้ (อาภรณ์ ใจเที่ยง, 2537: 218-219)

1. สอดคล้องกับหลักสูตร
2. นำไปใช้สอนได้จริงและมีประสิทธิภาพ
3. เขียนอย่างถูกต้องตามหลักวิชา เหมาะสมกับผู้เรียนและเวลาที่กำหนด
4. มีความกระชับ ชัดเจน ทำให้ผู้อ่านเข้าใจง่ายและเข้าใจได้ตรงกัน
5. มีรายละเอียดมากพอที่ทำให้ผู้อ่านสามารถนำไปใช้สอนได้
6. ทุกหัวข้อในแผนการสอนมีความสอดคล้องสัมพันธ์กัน

วัลลภ กันทรพย (2534: 44-45) ได้เสนอแนะว่าแผนการสอนที่ดีควรมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีลักษณะ 4 ประการต่อไปนี้

1. เป็นแผนการสอนที่มีกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติให้มากที่สุด โดยครูเป็นเพียงผู้คอยชี้แนะ ส่งเสริมหรือกระตุ้นให้กิจกรรมที่ผู้เรียนดำเนินการไปตามความมุ่งหมาย
2. เป็นแผนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้ค้นพบคำตอบ หรือทำสำเร็จด้วยตนเอง โดยครูพยายามลดบทบาทจากผู้บอกคำตอบมาเป็นผู้คอยกระตุ้นด้วยคำถามหรือปัญหา ให้ผู้เรียนคิดแก้ปัญหาแนวทางไปสู่ความสำเร็จในการทำกิจกรรมเอง
3. เป็นแผนการสอนที่เน้นทักษะกระบวนการใช้วัสดุอุปกรณ์ที่สามารถจัดหาได้ในท้องถิ่น หลีกเลี่ยงการใช้วัสดุอุปกรณ์ราคาสูง

สรุปได้ว่า แผนการสอนที่ดีเป็นแผนการสอนที่ให้แนวทางการสอนแก่ผู้สอนอย่างชัดเจน ทั้งด้านจุดประสงค์การสอน เนื้อหา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอน และการวัดผล ประเมินผล โดยเฉพาะ แนวทางการจัดกิจกรรม ควรเป็นกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติ คิด แก้ปัญหา และได้เกิดทักษะกระบวนการที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตได้

สำหรับแผนการสอนแบบฝึกโสดประสาท ในรายวิชาปฏิบัติศิลป์สากล 1 ของนักเรียนชั้นต้นปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ ที่สร้างขึ้นนี้ ผู้วิจัยคาดว่าจะมีประโยชน์ต่อการเรียนการสอนดนตรี ในวิทยาลัยนาฏศิลป์ ดังนี้

1. ช่วยสร้างความมั่นใจ และเตรียมความพร้อมสำหรับผู้สอน เพราะสามารถนำไปใช้ได้ทันที
2. มีการกำหนดวัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม การประเมินผล ไว้อย่างชัดเจน
3. ให้ครูผู้สอนท่านอื่นสามารถนำไปสอนได้

6. ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติทักษะทางดนตรีได้พร้อมกันทุกทักษะ และมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้การสอน
5. ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้เรียนโดยแผนการสอนนี้ ไปประยุกต์ใช้กับการเรียนวิชาเอกของตน

2.2 การฝึกโสตประสาท

2.2.1 ความสำคัญของการฝึกโสตประสาทในการเรียนดนตรี

การฝึกโสตประสาททางดนตรี หมายถึง การปฏิบัติกิจกรรมใด ๆ ทางดนตรีที่ทำให้ผู้รับการฝึกได้มีประสบการณ์ในการรับรู้ และความรู้จักคุ้นเคยกับคำสั่งและปัญหาด้วยการฟัง และการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อแสดงออกถึงการรับรู้ ความเข้าใจ สามารถปฏิบัติได้ถูกต้อง และพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

ความสำคัญของการฝึกโสตประสาท

ดนตรีเป็นศิลปะแขนงหนึ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นจากเสียง อันมีองค์ประกอบที่สำคัญ บางองค์แสดงให้เห็นว่า การที่จะเรียนรู้เข้าใจดนตรีนั้นต้องอาศัยการฝึกพัฒนาโสตประสาท เช่น

1. เสียงดนตรี เป็นองค์ประกอบหรือวัตถุดิบทางดนตรี (Musical Material) อย่างหนึ่งที่จำเป็นต้องศึกษาให้รู้จัก คุ้นเคยด้วยวิธีทางโสตและกิจกรรมอื่น ๆ ที่พอจะปฏิบัติได้เพื่อให้เกิดมโนทัศน์ (Concepts) ในเรื่องนี้ซึ่งอาจจะเป็นลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

1.1 ลักษณะทางเสียงสูง เสียงต่ำ (Pitches)

1.2 ลักษณะทางเสียงสั้น เสียงยาว (Duration)

1.3 ลักษณะทางความดัง - เบา (Dynamics)

1.4 ลักษณะทางคุณสมบัติเฉพาะของเครื่องดนตรีหรือสีงำเนิดเสียงดนตรี (Tone Color)

2. จังหวะดนตรี (Rhythm) หมายถึงลักษณะการเคลื่อนไหวอย่างสม่ำเสมอด้วยอัตราเร็ว - ช้า ตามที่กำหนดในบทเพลงนั้น ๆ สังเกตได้จากการเคาะจังหวะด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น การตบมือ การกระดิกปลายเท้า หรือการทำจังหวะด้วยเครื่องประกอบจังหวะต่าง ๆ เช่น กลอง เป็นต้น (วัชรินทร์ สายสาระ, 2533: 5-6)

การฝึกโสตประสาทมิใช่เป็นสิ่งใหม่สำหรับผู้เรียนดนตรี ในทางตรงกันข้าม การฝึกโสตประสาทนั้นเริ่มขึ้นตั้งแต่แรกเกิด ทารกเรียนรู้สิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัว ผ่านทางการสัมผัส การมอง การดมกลิ่น การลิ้มรส และการฟัง เด็กฟังเสียงต่าง ๆ รอบตัว เช่น เสียงของ พ่อ แม่ เสียงสัตว์ต่าง ๆ เสียงเครื่องดนตรี และแยกแยะเสียงต่าง ๆ ที่ผ่านมาในโสตประสาท เมื่อ

เติบโตขึ้น การพัฒนาโสตประสาททางดนตรีเริ่มมีมากขึ้น เช่น สามารถรับรู้เสียงของเครื่องดนตรีชนิดต่าง ๆ เสียงร้องเพลงของชาย หญิง ดังนั้นผู้เรียนดนตรีจึงมีประสบการณ์และได้รับการพัฒนาโสตประสาทตามธรรมชาติอยู่แล้ว แต่ยังไม่เพียงพอสำหรับการรับรู้สุนทรียศาสตร์ทางดนตรี ครูผู้สอนควรเริ่มต้นพัฒนาการรับรู้ของผู้เรียนในเชิงดนตรีให้ถูกต้องและเหมาะสมต่อไป (วัชรินทร์ สายสาระ, 2533: 7)

การพัฒนาโสตประสาทในโรงเรียน

ดังกล่าวมาแล้วว่าเด็กทุกคนได้รับการพัฒนาโสตประสาทตามธรรมชาติ ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของโรงเรียนและครูผู้สอนดนตรี ที่จะต้องมีบทบาทในการส่งเสริมและพัฒนาความสามารถในการรับรู้ทางดนตรีอย่างถูกต้องและเหมาะสมที่สุดแก่นักเรียน การฝึกการพัฒนาโสตประสาทให้กับเด็ก ควรเป็นการจัดประสบการณ์ทางดนตรี ให้เด็กได้ฝึกทักษะต่าง ๆ ทางดนตรี ได้แก่ ร้อง เล่น อ่าน เขียน เคลื่อนไหวและการสร้างสรรค์ทางดนตรี โดยจัดการเรียนการสอนให้มีความน่าสนใจ ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน สามารถแสดงความคิดเห็นหรือแสดงออกทางดนตรีเพื่อให้เด็กเกิดความรู้สึกรับรู้ สัมผัสความงาม ความไพเราะ และการตอบสนองต่อดนตรีอย่างถูกต้องและเหมาะสม ซึ่งช่วยให้เด็กมีการพัฒนาสมอง สมาธิ และความคิดสร้างสรรค์ เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาในแขนงอื่น ๆ

ความรู้สึกรับรู้ทางดนตรีไม่สามารถที่จะสอนได้โดยตรง เช่น ไม่สามารถอธิบายเพลงใดเพลงหนึ่งให้กับผู้เรียนเพื่อให้เกิดความซาบซึ้งในดนตรีได้ แต่เราสามารถจัดประสบการณ์ทางดนตรีช่วยให้ผู้เรียนเกิดความซาบซึ้งได้ และประสบการณ์การรับรู้จะต้องอาศัยระยะเวลา การฝึกฝน ปฏิบัติ ซึ่งแตกต่างจากวิชาที่เป็นศาสตร์แขนงอื่น ๆ

มนุษย์เรานั้นย่อมสัมผัสกับดนตรีทั้งสิ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับที่เป็นผู้เรียนดนตรี เพื่อให้เกิดความเข้าใจในดนตรี อันเป็นแนวทางนำไปสู่การพัฒนาทางดนตรีด้านต่าง ๆ ทำให้ดนตรีเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต และใช้ดนตรีเป็นสื่อในการถ่ายทอดทำให้มีชีวิตที่สมบูรณ์ขึ้น ดังนั้นการฝึกการพัฒนาโสตประสาทจึงจัดได้ว่าเป็นประสบการณ์ที่จำเป็นและสำคัญ เพื่อนำมาซึ่งการรับรู้ทางดนตรี สำหรับผู้ศึกษาดนตรีทุกระดับ

ความสำคัญของวิชาการฝึกโสตประสาท

ตามหลักสูตรนาฏศิลป์ขั้นต้น พ.ศ. 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2534) ที่ได้กำหนดให้นักเรียนเลือกเรียนสาขาดุริยางค์สากลและคีตศิลป์สากล เป็นวิชาเอกเฉพาะสาขานั้น นอกจากต้องเรียนวิชาทฤษฎีดนตรีสากลควบคู่ไปด้วยกันแล้ว อีกวิชาหนึ่งที่มีการเรียนในวิชาเลือกศิลปะทั้งสองสาขานี้คือ การฝึกโสตประสาท เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนปฏิบัติเครื่องดนตรี

หรือข้อร้องของตต่อไป ความสำคัญในการเรียนวิชาฝึกโสตประสาท เพื่อให้ผู้เรียนสามารถฝึกฝนการพัฒนาด้านการฟัง และการร้องควบคู่กันไป ซึ่งเป็นประโยชน์และมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับนักเรียนสาขาดุริยางค์สากลไม่ว่าจะมีวิชาเอกเครื่องสาย เครื่องเป่า หรือเครื่องประกอบจังหวะ และนักเรียนสาขาจิตศิลป์สากลซึ่งต้องใช้ในการขับร้องเป็นสำคัญ วิชานี้จะเป็นส่วนช่วยเพิ่มในการพัฒนาทักษะด้านการฟัง และการขับร้องให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน

ผู้ที่ผ่านการฝึกโสตประสาทจนสามารถจำระดับเสียงได้อย่างแม่นยำ และสามารถแยกเสียงดนตรีที่บรรเลงรวมกันได้ จะช่วยให้การศึกษาวิชาดนตรีประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี เพราะความรู้ทางดนตรีบางอย่างไม่สามารถอธิบายด้วยคำพูด หรือภาษาให้เข้าใจอย่างแท้จริงได้ ต้องใช้การฟังประกอบและผู้ฟังต้องเป็นผู้ที่มีโสตประสาทในการฟังเสียงเป็นอย่างดี จึงจะเข้าใจ นอกจากนั้นผู้ที่มีโสตประสาทในการฟังเสียงดนตรีดี จะเป็นประโยชน์อย่างมากในการฝึกเครื่องดนตรีและการขับร้อง เพราะสามารถทราบได้ทันทีเมื่อเสียงที่ปฏิบัติผิดเพี้ยนไป (วัชรินทร์ สายสาระ, 2533: 9)

2.2.2 แนวคิดในการสอนการอ่านและร้องโน้ต

จากแนวคิดในการสอนดนตรีที่ว่า การเรียนดนตรีนั้นไม่ใช่เพียงแค่การสอนเพื่อให้เด็กได้เกิดความชื่นชมในดนตรีเท่านั้น แต่ในการสอนดนตรีครูจะต้องสอนในสิ่งที่ผู้เรียนประสงค์อยากจะเรียนรู้ด้วย และเรื่องที่นักเรียนประสงค์จะเรียนรู้ก็คือ องค์ประกอบสาระทางดนตรี โดยครูจะต้องสอนให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในตัวของคนตรี หรือองค์ประกอบสาระทางดนตรีด้วย

เอ็ดวิน อี. กอร์ดอน ได้เสนอแนวการสอนแบบ ทฤษฎีกระบวนการเรียนดนตรี (music learning theory หรือ M.L.T.) โดยทฤษฎีกระบวนการเรียนตามแนวคิดของกอร์ดอนนั้นเป็นทฤษฎีที่มีพื้นฐานพัฒนามาจากงานวิจัยที่ศึกษาทั้งเรื่องจิตวิทยาดนตรี และงานวิจัยที่ศึกษาในตัวศาสตร์ของดนตรี แนวคิดนี้อธิบายว่า ในการเรียนทักษะทางดนตรี คือ การฟัง การร้อง การปฏิบัติเครื่องดนตรี การเขียน การสร้างสรรค์ทางดนตรี คีตปฏิภาณ ทักษะเหล่านี้ต้องมีการเรียนรู้ในเรื่อง องค์ประกอบสาระทางดนตรี (music content) เนื่องจากองค์ประกอบสาระทางดนตรีนั้นก็คือ เครื่องมือ (materials) ที่ทุกคนเมื่อปฏิบัติเครื่องดนตรีจะต้องมีการเรียนรู้และมีความเข้าใจ ถ้าการเรียนการปฏิบัตินั้นไม่ได้เรียนรู้เรื่อง สาระองค์ประกอบทางดนตรีหรือทฤษฎีดนตรี ผู้เรียนก็จะเหมือนกับนกแก้วขุนทอง ที่เรียนรู้เพียงการท่องจำ

กอร์ดอนได้เสนอแนวคิดทฤษฎีการเรียนดนตรีในรูปแบบ (model) ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทั้งการปฏิบัติดนตรีไปพร้อม ๆ กับการเรียนสาระทางดนตรี โดยกระบวนการสอนองค์ประกอบสาระทางดนตรี ได้แยกการเรียนออกเป็น 2 ส่วน คือส่วนแรกเรียนรู้เรื่องระดับขั้นใน

บันไดเสียง (tonal) และส่วนที่สองเรียนรู้เรื่องจังหวะ ทั้งสองส่วนจะมีกระบวนการ แผนการสอนที่เป็นลำดับขั้นของการพัฒนาอย่างเป็นระบบและมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน

แนวคิดและกลวิธีการสอนตามแนวคิดของ กอร์ดอน (method and technique)

แนวคิดในการสอนดนตรีของกอร์ดอน มีการเรียงลำดับของเนื้อหาดนตรีที่สอนให้อยู่ในรูปแบบของการปฏิบัติมาก่อนทฤษฎี เมื่อปฏิบัติได้แล้วจึงเรียนทฤษฎี และมีหลักการแนวคิด ขั้นตอนในการสอนดนตรีที่เป็นระบบ สามารถพัฒนานักเรียนในทุกระดับ โดยมีขั้นตอนในการสอนดังนี้

การฟังแบบอดิชั่น (audition)

การฟังแบบอดิชั่น หมายถึง การที่ผู้เรียนสามารถได้ยินระดับเสียงในหัวสมอง เช่น เมื่อกล่าวถึงระดับเสียง โด นักเรียนสามารถระลึกระดับเสียง โด จากความทรงจำได้ การฟังแบบอดิชั่นนี้แตกต่างไปจากการฟังแบบ ออรัล เพอเซปชัน (aural perception) เนื่องจากการฟังแบบออรัล เพอเซปชันนั้น แหล่งของเสียงหรือตัวกำเนิดเสียงจะมาจากภายนอก (external world) เช่น เสียงเครื่องดนตรี แต่แหล่งผลิตเสียงแบบอดิชั่นจะมาจากความทรงจำของมนุษย์เอง ผู้ที่มีการฟังแบบอดิชั่นจะสามารถแปลงเสียงหรือจำเสียงใด ๆ ก็ได้ เช่น ระดับเสียง คู่เสียง คอร์ด สามารถร้องระดับเสียงที่จำได้ โดยไม่ต้องมีเสียงจากเครื่องดนตรีมาใช้เป็นเครื่องมือในการร้อง

หลักการตามแนวคิดของ กอร์ดอน เน้นการพัฒนาให้นักเรียนมีความสามารถในการฟังแบบอดิชั่น ดังนั้นในกระบวนการขั้นตอนของการสอน จึงเริ่มจากการสอนให้นักเรียนฟังแบบออรัล เพอเซปชันก่อน และเมื่อการเรียนประสบผลสำเร็จด้วยดี ต่อไปนักเรียนก็จะมีความสามารถในการฟังแบบอดิชั่น

ลำดับขั้นการเรียนรู้ (skill learning sequence)

ลำดับขั้นการเรียนรู้ถือเป็นสิ่งสำคัญ นักการศึกษาชื่อ โลเวล แมนชัน (Lowell Masson) ได้กล่าวว่า ลำดับขั้นในการเรียนที่ถูกต้องคือ ทฤษฎีต้องเรียนหลังการปฏิบัติ และในทางดนตรีนั้น ครูต้องสอนให้นักเรียนได้ยินเสียง (sounds) ก่อนแล้วจึงสอนสัญลักษณ์ (symbol) การสอนการฟังและการร้องนั้นจะต้องสอนก่อนการเรียนการอ่านสัญลักษณ์ทางดนตรี (reading) ซึ่งแนวคิดดังกล่าวได้ส่งผลอย่างสูงต่อแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนดนตรี ดังเช่น การสอนดนตรีตามแนวคิดของโคดาช รวมถึงแนวคิดของกอร์ดอนด้วย ที่แบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ส่วน (two — step theory) คือส่วนที่ 1 เรียนรู้เรื่ององค์ประกอบ และ 2 การเรียนการสรุปวิเคราะห์ผล

ส่วนที่ 1 การเรียนรู้องค์ประกอบ

การเรียนรู้องค์ประกอบเป็นการเรียนรู้ตัวอย่างจากครู โดยครูจะทำตัวอย่างให้ดู แล้วให้นักเรียนเลียนแบบโดยการท่องจำ (rote) แต่หลังจากนั้นนักเรียนจะต้องเข้าสู่ระดับการวิเคราะห์ผล สามารถนำความรู้จากขั้นการเรียนรู้องค์ประกอบไปใช้ในการปฏิบัติจริงได้ การเรียนรู้เรื่ององค์ประกอบ ประกอบด้วยขั้นตอนในการเรียน 5 ลำดับขั้นดังนี้

1. ระดับขั้นการฟังและการร้อง (aural / oral)
2. ระดับขั้นการเรียนรู้ชื่อของคุณสมบัติ (verbal association)
3. ระดับขั้นการเรียนรู้ลี ประโยคเพลง (partial synthesis)
4. ระดับขั้นการเรียนรู้สัญลักษณ์ (symbolic association)
5. ระดับขั้นการประพันธ์ (composite synthesis)

1. ระดับขั้นการฟังและการร้อง (aural / oral)

การร้องและการฟังในการสอนตามแนวคิดและกลวิธีการสอนของกอร์ดอน เป็นการสร้างประสบการณ์ให้นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องระดับเสียง และจังหวะ โดยการท่องจำ (rote) ระดับเสียงที่เน้นจะเป็นการร้องโน้ตที่เน้นให้นักเรียนสามารถจับระดับเสียง โทนัล เซนเตอร์ (tonal center) และได้ยินจังหวะที่มีความสม่ำเสมอ (steady beat rhythmically)

รูปแบบของเนื้อหาทางดนตรีในระดับขั้นของการร้องและการฟังแบบนี้ มีแนวคิดว่าการสอนผู้เรียนด้วยประสบการณ์แบบเดิมที่พยายามจะให้ผู้เรียนได้เรียนทั้งการฟังและการร้องบทเพลงทั้งเพลงนั้น มักทำให้ผู้เรียนเกิดความสับสน ส่วนของดนตรีที่นำมาใช้ในการร้องและการฟังนั้น เป็นส่วนที่เลือกนำมาเป็นส่วนย่อย ๆ (parts) จากส่วนใหญ่ของดนตรี (whole) แต่เนื้อหาของส่วนย่อย ๆ นี้จะต้องมีความสัมพันธ์กับตัวดนตรี และจะใช้วิธีการสอนโดยการท่องจำ (rote)

ส่วนย่อย ๆ นี้จะอยู่ในรูปของกระสวนจังหวะ (rhythm pattern) และกระสวนคอร์ดหลัก (tonal pattern) เพื่อให้ได้ผลสูงสุดและมีให้ผู้เรียนเกิดความสับสน จึงมีแนวคิดในการสอนที่แยกทั้งสองส่วนออกจากกัน เมื่อสอนกระสวนจังหวะจะไม่เน้นเรื่องระดับเสียง เมื่อสอนกระสวนคอร์ดหลักก็จะไม่คำนึงถึงจังหวะ โดยเน้นให้ผู้เรียนตั้งใจเพียงอย่างเดียวอย่างใดอย่างหนึ่ง ไม่นำมารวมกัน โดยเนื้อหาที่นำมาสอนนั้นจะเน้นการสร้างประสบการณ์ใหม่ตลอดในเรื่องกระสวนจังหวะ กระสวนคอร์ด ที่ผู้เรียนจะได้รับ

2. ระดับขั้นการเรียนรู้ชื่อของคุณสมบัติ (verbal association)

ระดับขั้นที่สองนี้ผู้เรียนจะได้เรียนรู้ว่าเสียงที่ตนเองร้องไปนั้นคืออะไร โดยร้องเป็นตัวโน้ตหรือชื่อที่ครูประสงค์จะให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้ ลักษณะการร้องเป็นหลักการของการร้องแบบย้ายโด (movable “Do”) ในเรื่องกระสวนจังหวะนักเรียนจะได้เรียนรู้ค่าของตัวโน้ต เรียนรู้กระสวนจังหวะ รวมทั้งสามารถรวมค่าตัวโน้ตในเครื่องหมายกำหนดจังหวะได้ การเรียนในระดับที่ 2 นี้ มีจุดประสงค์สำคัญ 2 ประการคือ

1. ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในการฟังกระสวนจังหวะและทำนอง จากการศึกษาจากหนังสือหรือโน้ตเพลงต่อไป

2. นักเรียนสามารถอธิบายถึงสิ่งที่เกิดขึ้นในงานดนตรี ทั้งในทักษะการฟัง การร้อง การอ่านและการเขียนต่อไป

3. ระดับขั้นการเรียนรู้วลี ประโยคเพลง (partial synthesis)

ในระดับขั้นนี้ผู้เรียนจะเริ่มต้นเรียนกระสวนคอร์ดหลัก และกระสวนจังหวะในรูปแบบของประโยคเพลง วลีเพลง (syntax of music) โดยการนำเอากระสวนคอร์ดหลัก กระสวนจังหวะที่อยู่ในรูปแบบของส่วนย่อย มาเรียงต่อกันจนกลายเป็นวลีเพลง ประโยคเพลง ผู้เรียนจะเข้าใจว่าวลีเพลง ประโยคเพลง จะประกอบด้วยกระสวนคอร์ดแบบต่าง ๆ ที่ได้เรียนไปแล้ว หรือประกอบด้วยชุดของกระสวนจังหวะนำมาเรียงต่อกันตามเครื่องหมายกำหนดจังหวะจนกลายเป็นวลีเพลง ประโยคเพลง

4. ระดับขั้นการเรียนรู้สัญลักษณ์ (symbolic association)

ในระดับนี้ผู้เรียนจะได้เรียนรู้สัญลักษณ์ หรือตัวโน้ต ที่ได้เรียนไปแล้ว ผู้เรียนสามารถปฏิบัติวลีเพลง ประโยคเพลง ตามสัญลักษณ์หรือโน้ตที่เห็นได้ ผู้เรียนจะได้เรียนการบันทึกหรือการเขียนโน้ต ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนสามารถบันทึกโน้ตเป็นเครื่องมือในการสื่อสารสาระทางดนตรีที่ต้องการ และรวมไปถึงการพัฒนาทักษะการอ่านมากขึ้น

5. ระดับขั้นประพันธ์ (composite synthesis)

เมื่อนักเรียนสามารถอ่าน ร้อง บันทึกโน้ตในรูปแบบของวลีเพลง ประโยคเพลง ตามกระสวนคอร์ดหลักและกระสวนจังหวะได้แล้ว ในขั้นนี้นักเรียนสามารถสร้างงานทางดนตรีจากประสบการณ์ทั้งหมดที่ได้เรียนมาแล้ว และอยู่ในระดับที่โคดาเปรียบเทียบกับว่า “ได้ยินด้วยตา และเห็นด้วยหู” (hear with their eyes and see with their ears)

ส่วนที่ 2 การนำผลไปใช้

การนำผลไปใช้ในการสอนตามแนวคิดและกลวิธีการสอนของกอร์ดอน จะเป็นขั้นตอนการเรียนรู้ที่สอนให้นักเรียนนำเอาความรู้ในตอนการเรียนรู้องค์ประกอบมาใช้ เพื่อเข้าใจในสิ่งที่ตนเองไม่คุ้นเคยมาก่อน สามารถนำเอาความรู้ความเข้าใจมาสร้างงาน หรือปรับปรุงงานดนตรี รวมทั้งเพื่อเข้าใจในเรื่องทฤษฎี การนำผลไปใช้แบ่งเป็น 3 ระดับคือ

1. ขั้นการใช้หลักการและเหตุผลที่เรียนมาแล้ว (generalization)
2. ขั้นการสร้างสรรค์ และการแปรทำนอง (creativity / improvization)
3. ขั้นความเข้าใจทางทฤษฎี (theoretical understanding)

1. ขั้นการใช้หลักการและเหตุผลที่เรียนมาแล้ว (generalization)

ขั้นหลักการและเหตุผลที่เรียนมาแล้ว เป็นขั้นที่นักเรียนต้องนำความรู้ที่เรียนมาแล้วไปใช้ในการศึกษาโดยใช้วิธีการเปรียบเทียบกับองค์ความรู้เดิม ว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างประการใด สามารถเขียนหรือรายงานผลของการวิเคราะห์ได้ว่า บทเพลงนั้นอยู่ในเครื่องหมายกำหนดจังหวะแบบใด มีลีลาของการเรียงตัวของกระแสนจังหวะแบบใด รวมถึงการวิเคราะห์ทักษะการฟังว่าบทเพลงที่ได้ยินมีจังหวะแบบใด สามารถอ่านและร้องบทเพลงที่ไม่เคยเห็นได้

ในการปฏิบัติระดับนี้แบ่งการปฏิบัติออกเป็น 2 แบบ คือ

1. การอ่านโน้ตและร้องโน้ตที่ไม่เคยเห็นมาก่อน (sight - reading)
2. การฟังและการบันทึกโน้ตโดยฉับพลัน (diction)

2. ขั้นการสร้างสรรค์ และการแปรทำนอง (creativity / improvization)

ระดับขั้นการสร้างสรรค์และการแปรทำนอง เป็นระดับที่สูงขึ้นต่อจากระดับการใช้หลักการและเหตุผลที่เรียนมาแล้ว ระดับนี้นักเรียนสามารถสร้างและแปรทำนองได้ทั้งในทักษะการฟัง การร้อง การเขียนและการอ่าน ในการประพันธ์หรือการแปรทำนองนี้นักเรียนจะต้องสามารถบันทึกโน้ตออกมาได้ด้วย การประพันธ์และการแปรทำนองในระดับนี้ต้องเปิดกว้างอย่างอิสระให้กับนักเรียน

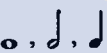
3. ขั้นความเข้าใจทางทฤษฎี (theoretical understanding)

ระดับขั้นความเข้าใจในทฤษฎีนี้เป็นระดับสุดท้ายซึ่งมาจากแนวคิดของการเข้าใจจิตวิทยาของผู้เรียนที่ว่า ทฤษฎีมาหลังการปฏิบัติ และจากการเลียนแบบพฤติกรรมของเด็กที่ว่า เด็กจะพูดได้ก่อนที่จะเขียนและสามารถพูดเป็นประโยคก่อนที่จะเข้าใจหลักภาษา ดังนั้นด้วยหลักการเดียวกัน จึงเน้นที่นักเรียนสามารถปฏิบัติ และเข้าใจตัวดนตรีให้ได้เสียก่อน เมื่อนักเรียนผ่าน

ระดับนี้มาแล้ว จึงให้นักเรียนทำความเข้าใจหลักภาษาทางดนตรีหรือทฤษฎีดนตรี ซึ่งจะแตกต่างจากการสอนแบบเดิมที่เรียนทฤษฎีก่อนการเรียนปฏิบัติ

จากเอกสารตำราการสอนดนตรีชื่อ “Music for Sight Reading” เขียนโดย Thomas Benjamin, Michael Horvit และ Robert Nelson มีหลักการในการสอนการอ่านและร้องโน้ต ซึ่งประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ของการฝึกการอ่านโน้ตเริ่มด้วยการเรียนรู้จังหวะที่มีค่าเป็น 1 หรือ 2 จังหวะ จากแบบฝึกจังหวะโดยการตบมือ จากนั้นจึงเรียนการร้องโน้ตในระดับเสียงต่าง ๆ และมีการพัฒนาเนื้อหาเพิ่มขึ้นดังนี้

จังหวะ

ส่วนที่ 1 ฝึกตบจังหวะจากโน้ต

ส่วนที่ 2 เครื่องหมายกำหนดจังหวะ

ส่วนที่ 3 เพิ่มโน้ต

ส่วนที่ 4 เพิ่มโน้ต

ส่วนที่ 5 เรียนจังหวะย่อยจากจังหวะหลัก (Subdivisions of the beat)

ส่วนที่ 6 ฝึกปฏิบัติจังหวะในลักษณะ canon

ส่วนที่ 7 โน้ตประจูด และเครื่องหมายโยงเสียง

ฯลฯ

ระดับเสียง

ส่วนที่ 1 ระดับเสียง Major

ส่วนที่ 2 ขึ้นคู่ 2

ส่วนที่ 3 ขึ้นคู่ 3, 4

ส่วนที่ 4 Triad

ส่วนที่ 5 ระดับเสียงในคอร์ด I, V และ V7

ส่วนที่ 6 เพิ่มระดับเสียงในคอร์ด IV

ส่วนที่ 7 ระดับเสียง minor

ฯลฯ

จากหนังสือ Music for Sight Singing เห็นได้ว่าการสอนการอ่านและร้องโน้ตนั้น มีการแบ่งหัวข้อในการเรียนเรื่องจังหวะและระดับเสียงแยกจากกันเป็นส่วน ๆ อย่างชัดเจน ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในสัญลักษณ์ทางดนตรีและสามารถปฏิบัติจังหวะได้อย่างถูกต้องก่อนจะนำจังหวะที่เรียนไปแล้วมาประยุกต์ใช้กับการร้องโน้ต เช่นเดียวกับการสอนเรื่องระดับเสียง ผู้เรียนจะเรียนรู้จากการฟังและฝึกร้องระดับเสียงตามเนื้อหาที่กำหนด เมื่อผู้เรียนมีความเข้าใจทั้งเรื่องจังหวะและระดับเสียงแล้ว ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการอ่านและร้องโน้ตจึงเกิดขึ้นได้

เอกสารตำราอีกเล่มหนึ่งที่สนับสนุนแนวคิดในการสอนการอ่านและร้องโน้ตโดยแยกจังหวะและทำนอง คือ The Sight Singer volume I เขียนโดย Audrey Synder ซึ่งเริ่มต้นบทเรียนจากการเรียนจังหวะแล้วตามด้วยทำนอง ดังนี้

ขั้นที่ 1 เริ่มต้นการเรียนจังหวะโดยวิธีการต่อไปนี้

1. ทบทวนแบบฝึกหัดเดิมและนำมาประยุกต์ใช้กับแบบฝึกหัดใหม่
 2. ครูหรือนักเรียนที่เป็นผู้ให้จังหวะจะต้องมีจังหวะที่หนักแน่นและสม่ำเสมอ
 3. ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติจังหวะด้วยการนับจังหวะเป็น 1 2 3 , 1 2 3
 4. ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติจังหวะโดยออกเสียงเป็น ta ti ti ให้ปฏิบัติซ้ำ ๆ ให้ถูกต้อง
- ในขั้นที่ 2 ให้เพิ่มการเรียนเรื่องระดับเสียง ดังนี้

1. ทบทวนแบบฝึกหัดเดิมและนำมาประยุกต์ใช้กับแบบฝึกหัดใหม่
2. สังเกตเครื่องหมายตั้งบันไดเสียง
3. ครูร้องระดับเสียง "Do" ให้ก่อนการร้อง
4. นักเรียนร้องบันไดเสียงที่เหมาะสมกับระดับเสียงของตน
5. ให้นักเรียนร้องโน้ตตัวแรกของแบบฝึก
6. ให้นักเรียนตบมือตามจังหวะตกและพุดชื่อโน้ตตามทำนอง ปฏิบัติซ้ำ ๆ ให้ถูกต้อง
7. ให้ครูเปลี่ยนระดับเสียง tonic (Do) ตามความเหมาะสม
8. ให้นักเรียนตบมือตามจังหวะตกและร้องทำนองโดยไม่มีดนตรีประกอบ
9. เมื่อนักเรียนร้องได้อย่างถูกต้องให้ลองใส่ประโยคลงในทำนองนั้น ๆ แล้วฝึกร้องตาม tempo ที่กำหนด หรือฝึกร้องกับดนตรี

หนังสือชื่อ "Sing" เขียนโดย Sally Schott และคณะ มีแนวคิดในการสอนการอ่านและร้องโน้ตโดยแยกกระสวนจังหวะกับทำนองด้วยเช่นกัน โดยส่วนของการสอนจังหวะจะเริ่มจากอัตราจังหวะธรรมดา (simple time) อัตราจังหวะผสม (compound time) เรียนรู้จังหวะย่อยจากจังหวะหลัก (subdivisions of the beat) การฝึกปฏิบัติจังหวะจะออกเสียงเป็น du , du หรือ a ti หรือ one two three เป็นต้น ในบทเรียนต่อมาจะเรียนรู้เรื่องระดับเสียงซึ่งมีการใช้

สัญญาณมือประกอบการร้องโน้ต โดยออกเสียงในระบบ solfege (Do Re Mi...) หรือระบบตัวเลข (1 2 3...) แบบฝึกร้องโน้ตขั้นต้นเริ่มร้องระดับเสียง โด มี ซอล จากนั้นจึงเพิ่มระดับเสียง ลา เร ฟา ที ในแบบฝึกหัดต่อๆ ไปตามลำดับ และยังมีกรร้องแบบ movable Do อีกด้วย

ตำราการสอนดนตรีของ Bruce Benward และ Maureen A. Carr ชื่อ “Sightsinging Complete” สอนการอ่านและร้องโน้ตโดยแยกจังหวะและทำนอง กล่าวคือ ในบทเรียนแรกเรียนรู้เรื่องการปฏิบัติจังหวะโดยเรียนจากลักษณะตัวโน้ตที่มีค่าเป็น 1 2 หรือ 3 จังหวะ ฝึกตบมือและออกเสียงจังหวะเป็น ta ti ในอัตราจังหวะธรรมดา ส่วนอัตราจังหวะผสม เช่น

6/8 ออกเสียงนับจังหวะเป็น 1 la le 2 la le เป็นต้น

ในส่วนของท่านจะเริ่มร้องบันไดเสียง C- Major ระดับเสียงเป็นขั้น ๆ ไม่กระโดด ฝึกร้องโน้ตแบบ Movable Do ในบันไดเสียง G—Major , F - Major , D—Major ร้องขึ้นคู่ 3 Triad เป็นต้น

2.2.3 ระบบการนับจังหวะ

ระบบการนับจังหวัดทางดนตรี โดยใช้ภาษาพูดแทนค่าความสั้นยาวของตัวโน้ต
มีหลายระบบ ได้แก่

ระบบที่ 1 ใช้การอ่านจังหวะโดยนับจังหวะตกด้วยตัวเลข จังหวะส่วนย่อยออกเสียงเป็น ทา เท ลา ลี เป็นต้น

ตัวอย่าง

2/4

ออกเสียงเป็น 1 2 1 2 เท 1ทาเท ทา 2 1-2

หรือ

3/4

ออกเสียงเป็น 1 2 3 1 - 3 1 2- 1 2 3

หรือ

4/4

ออกเสียงเป็น 1 เท 2 3 เท 4 1ทา เททา 2 3 4 1- 3- 1---

ระบบที่ 2 ตามแบบการนับจังหวะของ เอ็ดวิน อี กอร์ดอน ในระบบนี้แบ่ง จังหวะออกเป็น จังหวะตก หรือ macro beat ออกเสียงเป็น “ดู” ส่วนจังหวะย่อย หรือ micro beat ออกเสียงเป็น เค ดี คา หรือ ทา ในส่วนของจังหวะย่อย 2 พยางค์จะออก เสียงเป็น “ดู - เค” และส่วนย่อย 3 พยางค์จะออกเสียงเป็น “ดู - คา - ดี”

ตัวอย่าง

2/4

ออกเสียงเป็น ดู ดู ดู เด ดู ดูทาเดทา ดู ดู-

หรือ

3/4

ออกเสียงเป็น ดู คา ดี ดูทา คาทา ดีทา ดู คา- ดู- ดี

หรือ

4/4

ออกเสียงเป็น ดู เด ดู ดู เด ดู ดูทาเดทา ดู ดูทาเดทา ดู ดู- ดู- ดู--

ระบบที่ 3 ตามแบบของ โคคาย ซึ่งคิดค้นระบบเสียงและตัวโน้ตแสดงจังหวะ ขึ้นเพื่อใช้ในการพัฒนาเรื่องจังหวะโดยเฉพาะ พร้อมทั้งกำหนดเสียงต่าง ๆ แทนจังหวะ ดังนี้

สัญลักษณ์ตัวโน้ต	ภาษาพูด
	เท
	ทุ
	ทา
	ที ที

2.2.4 วิธีการสอนร้องโน้ตแบบต่าง ๆ

ในปัจจุบันการเรียนการสอนดนตรีทั่วโลกให้ความสนใจกับวิธีการสอนดนตรีสามรูปแบบคือ การสอนดนตรีที่คิดค้นและพัฒนาขึ้นโดย ดาลโครซ ออร์ฟ และโคดาโย ซึ่งแต่ละวิธีการมีจุดเด่นที่แตกต่างกัน ในการศึกษาค้นคว้ากลวิธีการสอนร้องโน้ต ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการสร้างแบบฝึกโสตประสาทของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวความคิดในการสอนร้องโน้ตตามแบบของ ดาลโครซและโคดาโย ดังนี้

วิธีการสอนตามแนวของดาลโครซ

เอมิล ชาคส์ดาลโครซ (Emile Jaques - Dalcroze, 1865-1950) ผู้ประพันธ์เพลงและนักดนตรีศึกษาชาวสวิส คือผู้คิดค้นวิธีการสอนดนตรี ที่นิยมใช้ทั่วโลก โดยเฉพาะในสหรัฐอเมริกา หลักการสำคัญของดาลโครซ คือ ยูริธึมมิกส์ (eurhythmics) ซึ่งหมายถึงการเคลื่อนไหวทางจังหวะที่ดี (good rhythmic movement)

วิธีการสอนร้องโน้ตของดาลโครซ หรือการสอนซอลเฟจ (solfege) โดยใช้ระบบตัวโน้ตแบบซอล — ฟา แบบอยู่กับที่ ผู้เรียนได้รับการพัฒนาทางด้านการรับรู้ต่อเสียงต่าง ๆ โดยเฉพาะเสียงดนตรี โดยใช้วิธีการเคลื่อนไหวร่างกายเป็นพื้นฐาน ผู้เรียนได้รับการพัฒนาการทางด้านการอ่านโน้ตเพลง โดยเกิดจากความเข้าใจอย่างแท้จริง มิใช่สามารถแสดงออกทางการเคลื่อนไหวร่างกายจากการจดจำ การอ่านโน้ตเพลง (sight singing) เป็นผลรวมของการรับรู้ทางด้านเสียงภายในสมองและจิตของผู้เรียน ในการศึกษาเรื่องเสียงประสาน ผู้เรียนจะร้องโน้ตจากเบสถึงโซปราโน ทีละตัวติดต่อกันไป เพื่อให้เกิดแนวคิดทางด้านเสียงประสาน (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2541: 137)

วิธีการสอนตามแนวของโคดาโย

โซลตาน โคดาโย (Zoltan Kodály, 1882-1967) ผู้ประพันธ์เพลงชาวฮังการี มีจุดมุ่งหมายของวิธีการสอนดนตรีคือ ต้องการให้ชาวฮังการีมีความรู้ทางดนตรี สามารถอ่านและเขียนภาษาดนตรี (โน้ตดนตรี) ได้ในลักษณะเดียวกับการอ่านและเขียนภาษาฮังการี หลักสำคัญของวิธีการนี้ได้แก่ การเริ่มสอนดนตรีให้กับเด็กโดยใช้เพลงพื้นบ้านฮังการีเป็นหลัก เน้นการอ่านโน้ตเพลงโดยใช้สัญลักษณ์จากภาษาละติน (แบบโซ - ฟา) ประกอบกับสัญญาณมือ (hand signal) ใช้แทนระดับเสียงช่วยพัฒนาการร้องเพลง เพื่อส่งเสริมพัฒนาการและประสบการณ์การรับรู้ในด้านโสตประสาทและการอ่านโน้ตเพลง (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2541: 140-141)

เพลงที่ใช้ในการสอนร้องเพลงตอนเริ่มแรกคำนึงถึงช่วงกว้างของทำนอง เพราะเด็กมีช่วงเสียงจำกัด เพลงที่ใช้จะอยู่ในบันไดเสียงห้าเสียง หรือเพนทาโทนิค คือประกอบด้วย โด เร มี ซอล ลา ส่วนฟาและที เริ่มเรียนในระยะต่อมา เพราะสองระดับเสียงนี้เป็นครึ่งเสียงในบันไดเสียงเมเจอร์ ซึ่งยากสำหรับเด็กในการร้อง ดังนั้นเพลงที่ใช้ในระยะแรกจึงเป็นเพลงง่าย ๆ

ผู้วิจัยได้นำแนวคิดในการสอนร้องโน้ตของคาลโครซ และโคดาบ มาประยุกต์เป็นวิธีการสอนร้องโน้ตสำหรับแบบฝึกโสตประสาทตามแนวคิดของผู้วิจัยคือ เน้นคุณภาพของการร้องโน้ต โดยนำสัญญาณมือมาประกอบการร้องเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจเรื่องระดับเสียง การร้องโน้ตในขั้นแรกจะเป็นการร้องจากการเลียนแบบครู เมื่อผู้เรียนเกิดการรับรู้เรื่องระดับเสียง จึงให้ฝึกทักษะในการอ่านและร้องโน้ต (sight - singing) จนกระทั่งผู้เรียนสามารถฟังและบันทึกระดับเสียงได้

จากการศึกษาค้นคว้าแนวคิดในการสอนการอ่านและร้องโน้ตดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยมีแนวทางในการสร้างแผนการสอน เรื่อง การฝึกโสตประสาท ในรายวิชาปฏิบัติศิลปศึกษา 1 ของนักเรียนชั้นต้นปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ โดยการจัดทำแผนการสอนในรูปแบบ การสอนวิชาการฝึกโสตประสาทแบบแยกกระสวนจังหวะและทำนอง เพื่อนำไปสู่การจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมสำหรับนักเรียนซึ่งเรียนดนตรีเป็นวิชาเอก อีกทั้งผู้เรียนจะได้รับความรู้ และการพัฒนาทักษะต่าง ๆ ทางดนตรี ไม่ว่าจะเป็นการฟัง การอ่าน การร้องและการเขียน อันเป็นประโยชน์ในการเรียนดนตรีต่อไป

2.3 หลักสูตร โครงสร้างรายวิชาปฏิบัติศิลปศึกษา 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์

หลักสูตร โครงสร้างในการเรียนการสอนรายวิชาปฏิบัติศิลปศึกษา 1 (ดุริยางค์สากล และคีตศิลป์สากล) ชั้นต้นปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ ได้กำหนดจุดประสงค์ทั่วไป ไว้ดังนี้

1. เพื่อให้ผู้เรียนอ่านและเขียนโน้ตได้ถูกต้อง
2. เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักศัพท์สังคีตและนำไปใช้ได้ถูกต้องตามหลักสากลนิยม
3. ฝึกโสตประสาทเพื่อให้ผู้เรียนบันทึกโน้ตได้
4. ฝึกหัดร้องเพลงสากล เพลงประสานเสียงเป็นหมู่ ได้ถูกต้องตามลักษณะจังหวะและระดับเสียง
5. เพื่อให้ผู้เรียนเล่นดนตรีสากลตามเครื่องมือที่ถนัดได้
6. เพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาชั้นสูงและการประกอบอาชีพ

รายวิชาปฏิบัติศิลป์สากล แบ่งเป็น คส. 011 ดุริยางค์สากล 1 และ คส.011 คีตศิลป์สากล 1 มีเนื้อหาวิชาดังนี้

คส.011 ดุริยางค์สากล 1 13 คาบ/สัปดาห์/ภาค 6.5 หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

ฝึกปฏิบัติเครื่องดนตรีของวงดุริยางค์ อย่างใดอย่างหนึ่งตามความสมัครใจ เช่น ปะเกดเครื่องสาย เครื่องเป่าไม้ เครื่องเป่าทองเหลือง เครื่องประกอบจังหวะ หรือเปียโน ตามแบบเรียนของเครื่องดนตรีแต่ละชนิด

ทฤษฎีดนตรีสากล เรื่องบรรทัด 5 เส้น กฎแจประจําหลัก ตัวโน้ตและอัตราตัวโน้ต จังหวะ บันไดเสียงเมเจอร์ ศัพท์สังคีตและสัญลักษณ์ที่พบในบทเพลงที่เรียน การฝึกสอดประสาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2535: 104)

คส.011 คีตศิลป์สากล 1 13 คาบ/สัปดาห์/ภาค 6.5 หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

ฝึกปฏิบัติขับร้อง หรือขับร้องหมู่ประสานเสียง และขับร้องเดี่ยว

ทฤษฎีดนตรีสากล เรื่องบรรทัด 5 เส้น กฎแจประจําหลัก ตัวโน้ตและอัตราตัวโน้ต จังหวะ บันไดเสียงเมเจอร์ ศัพท์สังคีตและสัญลักษณ์ที่พบในบทเพลงที่เรียน ฯลฯ การฝึกสอดประสาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2535: 106)

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการฝึกสอดประสาน ในรายวิชาปฏิบัติศิลป์สากล 1 ของนักเรียนชั้นต้นปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ ระหว่างการสอนแบบแยกกระสวนจังหวะและทำนอง กับการสอนแบบปกติ ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

กาญจนา อินทรสุนานนท์ (2526: บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพลงพื้นบ้านภาคกลาง ในระดับปริญญาตรี โดยใช้บทเรียนโมดูลกับการสอนปกติ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้บทเรียนโมดูลสูงกว่าการสอนแบบปกติ

จิรวรรณ อัญญาวัชร (2534: บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบทักษะการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม ระหว่างกลุ่มที่สอนโดยการอ่านโน้ตกับกลุ่มที่สอนโดยการร้องโน้ต ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มที่สอนโดยการร้องโน้ต มีทักษะการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์สูงกว่านักเรียนกลุ่มที่สอนโดยการอ่านโน้ต

คำรงค์ดี ทับทิมโต (2542: บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ทักษะปฏิบัติขลุ่ยรีคอร์เดอร์ และทฤษฎีโน้ตสากล ในรายวิชาศิลปะกับชีวิต 4 (ศ 204) โดยใช้วิธีการสอนแบบศูนย์การเรียนกับการสอนแบบปกติ ผลการวิจัยพบว่า ในการเรียนทฤษฎีโน้ตสากล ทั้งกลุ่มที่เรียนโดยวิธีการสอนแบบศูนย์การเรียนกับกลุ่มที่เรียนโดยวิธีสอนแบบปกติ ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนไม่แตกต่างกันในระดับนัยสำคัญที่ 0.05 แต่ผลการเรียนทักษะปฏิบัติขลุ่ยรีคอร์เดอร์ พบว่า กลุ่มที่เรียนโดยวิธีการสอนแบบศูนย์การเรียนมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนสูงกว่ากลุ่มที่เรียนโดยวิธีการสอนแบบปกติ ในระดับนัยสำคัญที่ 0.05

สุภารัตน์ ชาญเลขา (2535: บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาขับร้องเพลงไทย ของนักศึกษาวิทยาลัยครูที่เรียนโดยการใช้ชุดการสอน จุลบท กับการสอนปกติ โดยกล่าวถึงการทดลองสอนวิชาขับร้องเพลงไทยโดยใช้กลุ่มประชากร 2 กลุ่ม กลุ่มทดลอง ใช้ชุดการสอนแบบจุลบทที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และกลุ่มควบคุมใช้การสอนแบบปกติ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่อยู่กลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักศึกษากลุ่มควบคุม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ส่วนผลวิเคราะห์แบบวัดเจตคติของนักศึกษาพบว่า เห็นด้วยกับการนำชุดการสอนจุลบทมาใช้ในวิชาขับร้องเพลงไทย

สุนันท์ สุขเจริญ (2529: บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโน้ตสากลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากการสอนที่ใช้เปียโนกับการสอนที่ใช้บัตรคีย์บอร์ด โดยกล่าวถึงการทดลองสอนตามแผนการสอน เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนโน้ตสากลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากการสอนที่ใช้เปียโน และจากการสอนที่ใช้บัตรคีย์บอร์ด แบ่งกลุ่มประชากรออกเป็น 8 กลุ่ม ดำเนินการสอนโดยใช้เปียโน 4 กลุ่ม และดำเนินการสอนโดยใช้บัตรคีย์บอร์ด 4 กลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนโน้ตสากล ของนักเรียนกลุ่มที่เรียนจากการสอนที่ใช้เปียโนกับกลุ่มที่เรียนจากการสอนที่ใช้บัตรคีย์บอร์ด ไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

2. ผลที่ได้จากการศึกษาการผลิตและการใช้บัตรคีย์บอร์ดในการสอนโน้ตสากล ปรากฏว่า นักเรียนยอมรับร้อยละ 83.75 ส่วนที่เหลือน้อยละ 16.25 ไม่ยอมรับ

สุมาลี ขจรดำรงกิจ (2526: บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนดนตรีสากลขั้นพื้นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้ขลุ่ยรีคอร์เดอร์และใช้การขับร้อง โดยแบ่งประชากรออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 สอนโดยใช้ขลุ่ยรีคอร์เดอร์ กลุ่มที่ 2 สอนโดยใช้การขับร้อง และตั้งสมมติฐานในการวิจัยว่า ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนดนตรี

สากลชั้นพื้นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ใช้ขลุ่ยรีคอร์เดอร์และใช้การขับร้อง แตกต่าง กัน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มที่เรียนโดยใช้ขลุ่ยรีคอร์เดอร์และกลุ่มที่เรียนโดยใช้การขับร้อง มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนดนตรีสากลชั้นพื้นฐานไม่แตกต่างกัน แต่ถ้าพิจารณาผลสัมฤทธิ์ในการเรียนดนตรีสากลชั้นพื้นฐานเฉพาะเรื่อง พบว่า เรื่องชื่อและอัตราส่วนตัวโน้ต นักเรียนกลุ่มที่เรียน โดยใช้การขับร้อง มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนสูงกว่านักเรียนกลุ่มที่เรียน โดยใช้ขลุ่ยรีคอร์เดอร์

เสวี เย็นเปี่ยม (2531: บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลการเรียนวิชา ดนตรีไทย เรื่องการตีฆ้องวงใหญ่ โดยใช้บทเรียนโมดูลกับการสอนปกติ มีสมมติฐานในการวิจัย ดังนี้

1. นักศึกษาที่เรียนโดยใช้บทเรียนโมดูล มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักศึกษา ที่เรียนด้วยวิธีสอนปกติ
2. นักศึกษาที่เรียนด้วยวิธีสอนโดยใช้บทเรียนโมดูล มีเจตคติที่ดี ต่อบทเรียน โมดูล วิชาดนตรีไทย เรื่องการตีฆ้องวงใหญ่

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักศึกษากลุ่มทดลองที่เรียนโดยใช้บทเรียนโมดูล มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง กว่านักศึกษาที่เรียนด้วยวิธีสอนปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
2. นักศึกษากลุ่มทดลองมีเจตคติที่ดีต่อบทเรียน โมดูล

อรนุชา อัญญาวัชร (2541: บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบทักษะการ เป่ารีคอร์เดอร์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม ระหว่างกลุ่มที่สอนโดยวิธีการผสมผสานการอ่านโน้ตและการร้องโน้ต กับวิธีการอ่าน โน้ตและวิธีการร้องโน้ต ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนที่เรียนโดยวิธีการสอนแบบผสมผสานการอ่านโน้ตและการร้องโน้ต มี คะแนนทักษะการเป่ารีคอร์เดอร์ในด้านจังหวะและด้านทำนอง สูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยวิธีการ อ่านโน้ตและเรียนโดยวิธีการร้องโน้ต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
2. นักเรียนที่เรียนโดยวิธีการสอนแบบผสมผสานการอ่านโน้ตและการร้องโน้ต สามารถประยุกต์ใช้โน้ตดนตรีเป่ารีคอร์เดอร์ในด้านจังหวะและทำนองไม่แตกต่างจากการเรียนโดย วิธีการสอนแบบอ่านโน้ต และนักเรียนที่เรียนโดยวิธีการสอนแบบการผสมผสานการอ่านโน้ต และการร้องโน้ต กับนักเรียนที่เรียนโดยวิธีการสอนแบบการอ่านโน้ต ต่างก็ให้ผลสูงกว่านักเรียน ที่เรียนโดยวิธีการสอนแบบร้องโน้ต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่า การเรียนการสอนดนตรีทั้งไทยและสากล อันเกิดจากข้อค้นพบของการวิจัย ที่ใช้เทคโนโลยี หรือนวัตกรรมการศึกษา ในรูปแบบต่าง ๆ มาพัฒนา และเสริมสร้างการเรียนการสอนดนตรีไทย หรือดนตรีสากลนั้น ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สูงกว่าการเรียนการสอนแบบเดิม ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนการสอนที่มีบรรยากาศในการเรียนที่น่าสนใจ ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน จึงจะทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการฝึกโสตประสาท ในรายวิชาปฏิบัติศิลป์สากล 1 ของนักเรียนชั้นต้นปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ ระหว่างการสอนแบบแยกกระสวนจิ้งหะและทำนองกับการสอนแบบปกติ มีรายละเอียดของวิธีดำเนินการวิจัยตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. เกณฑ์การกำหนดคะแนนและการตรวจนับคะแนน
6. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
7. วิธีจัดกระทำกับข้อมูล
8. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นต้นปีที่ 1 (มัธยมศึกษาปีที่ 1) วิทยาลัยนาฏศิลป์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2543

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นักเรียนชั้นต้นปีที่ 1 (มัธยมศึกษาปีที่ 1) สาขาดุริยางค์สากลและคีตศิลป์สากล จำนวน 48 คน เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง และได้ทำการจัดกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการจับฉลากเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ดังนี้

กลุ่มทดลอง จำนวน 24 คน โดยใช้วิธีสอนแบบแยกกระสวนจิ้งหะและทำนอง

กลุ่มควบคุม จำนวน 24 คน โดยใช้วิธีสอนแบบปกติ

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

3.2.1 แผนการสอน เรื่อง การฝึกโสตประสาทในรายวิชาปฏิบัติศิลปสากล
ของนักเรียนระดับชั้นต้นปีที่1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น

3.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่

3.2.2.1 แบบทดสอบระหว่างเรียน ของแผนการสอนแบบแยกกระสวน
จังหวะและทำนองกับแผนการสอนแบบปกติ มีลักษณะเป็นแบบประเมินผล ด้านทักษะการ
ปฏิบัติจังหวะ การร้องโน้ต และการบันทึกทำนองในการฝึกโสตประสาท

3.2.2.2 แบบทดสอบหลังเรียน ของแผนการสอนแบบแยกกระสวนจังหวะ
และทำนอง กับแผนการสอนแบบปกติ มีลักษณะเป็นแบบประเมินผล ด้านทักษะการปฏิบัติ
จังหวะ การร้องโน้ต และการบันทึกทำนองในการฝึกโสตประสาท

3.3 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยตามลำดับขั้นดังนี้

3.3.1 จัดทำแผนการสอน เรื่องการฝึกโสตประสาท แบบแยกกระสวนจังหวะและ
ทำนองกับแบบปกติ อย่างละ 10 แผน แผนละ 1 คาบ คาบละ 50 นาที รวม 20 แผน มีเนื้อหา
ด้านการฝึกทักษะการฟัง การปฏิบัติจังหวะ การร้องโน้ตและการบันทึกทำนองที่สอดคล้องกับเนื้อ
หารายวิชาทฤษฎีโน้ต - ร้องโน้ตในระดับชั้นต้นปีที่ 1 โดยศึกษาจากเอกสารตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
และอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำวิทยานิพนธ์ มาเรียงลำดับเนื้อหาและขั้นตอนจากง่ายไปยาก
ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงวัน เวลา และเนื้อหาที่ทำการสอนในแต่ละคาบ

วัน / เวลา	คาบที่	เนื้อหา
24 พ.ค. 43 8.30 – 9.20 น.	1	1. ตัวโน้ตในกุญแจประจำหลักซอลและฟาเบส 2. อ่านและร้องโน้ต ระดับเสียง โด – เร – มี – ฟา – ซอล 3. ฟังระดับเสียง โด – เร – มี – ฟา – ซอล 4. สัญญาณมือ
30 พ.ค. 43 8.30 – 9.20 น.	2	1. ลักษณะตัวโน้ต (♩ , ♪ , ♫) 2. อ่านและร้องโน้ต ระดับเสียง โด – เร – มี – ฟา – ซอล 3. ร้องโน้ตจากสัญญาณมือ

วัน / เวลา	คาบที่	เนื้อหา
6 มิ.ย. 43 8.30 – 9.20 น.	3	1. ปฏิบัติกระสวนจังหวะ (๒ , ๒ , ๓๒ , ๕) 2. ฟังและร้องระดับเสียง โด – เร – มี – ฟา – ซอล 3. ปฏิบัติสัญญาณมือจากเสียงที่ได้ยิน 4. การสร้างสรรค์ทำนอง
7 มิ.ย. 43 8.30 – 9.20 น.	4	1. ปฏิบัติกระสวนจังหวะ (๒ , ๒ , ๓๒ , ๕) จากบัตรภาพ และเสียงที่ได้ยิน 2. อ่านและร้องโน้ต ระดับเสียง โด – เร – มี – ฟา – ซอล 3. สัญญาณมือ 4. การบันทึกทำนอง
13 มิ.ย. 43 8.30 – 9.20 น.	5	1. ปฏิบัติกระสวนจังหวะ (๒ , ๒ , ๓๒ , ๕) อัตราจังหวะ 4/4 2. อ่านและร้องโน้ต ระดับเสียง โด – เร – มี – ฟา – ซอล – ลา 3. สัญญาณมือ 4. ฟังกระสวนจังหวะ
14 มิ.ย. 43 8.30 – 9.20 น.	6	1. ปฏิบัติกระสวนจังหวะ (๒ , ๒ , ๓๒ , ๕) อัตราจังหวะ 4/4 2. อ่านและร้องโน้ต ระดับเสียง โด – เร – มี – ฟา – ซอล – ลา 3. สัญญาณมือ 4. ฟังและร้องระดับเสียง โด – เร – มี – ฟา – ซอล – ลา
20 มิ.ย. 43 8.30 – 9.20 น.	7	1. ปฏิบัติกระสวนจังหวะ (๒ , ๒ , ๓๒ , ๕) อัตราจังหวะ 4/4 2. อ่านและร้องโน้ต ระดับเสียง โด – เร – มี – ฟา – ซอล – ลา – ที – โด' 3. การสร้างสรรค์ทำนอง 4. การบันทึกทำนอง

วัน / เวลา	คาบที่	เนื้อหา
21 มิ.ย. 43 8.30 – 9.20 น.	8	1. ปฏิบัติกระสวนจังหวะ (♩ , ♪ , ♫ , ♬) อัตราจังหวะ 4/4 2. อ่านและร้องโน้ต ระดับเสียง โด – เร – มี – ฟา – ซอล – ลา – ที – โด' 3. ฟังและร้องระดับเสียง โด – เร – มี – ฟา – ซอล – ลา – ที – โด' 4. ฟังและปฏิบัติจังหวะที่ได้ยิน
28 มิ.ย. 43 8.30 – 9.20 น.	9	1. ปฏิบัติกระสวนจังหวะ (♩ , ♪ , ♫ , ♬) อัตราจังหวะ 4/4 2. อ่านและร้องโน้ต ระดับเสียง โด – เร – มี – ฟา – ซอล – ลา – ที – โด' 3. การบันทึกทำนอง
4 ก.ค. 43 8.30 – 9.20 น.	10	ทดสอบการปฏิบัติจังหวะ การร้องโน้ต และการบันทึกทำนอง อัตราจังหวะ 4/4 ระดับเสียง โด – เร – มี – ฟา – ซอล – ลา – ที – โด'

3.3.2 นำแผนการสอนไปตรวจความเที่ยงตรงของเนื้อหาโดยให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาทางดนตรีสากลตรวจสอบ

3.3.3 จัดทำแบบฝึกการฟัง การอ่านและร้องโน้ต และแบบทดสอบการบันทึกทำนอง ตามแผนการสอนในแต่ละคาบการเรียนรู้

3.3.4 จัดทำสื่อการเรียนการสอน ที่สอดคล้องกับเนื้อหาและกิจกรรมในแต่ละแผนการสอน

3.3.5 นำแผนการสอน แบบฝึกการฟัง การอ่านและร้องโน้ต และแบบทดสอบการบันทึกทำนอง และสื่อการเรียนการสอนให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจ แก้ไข เพื่อปรับปรุงความถูกต้องของกระบวนการเรียนการสอน ความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอน และเนื้อหา

3.3.6 นำแผนการสอน แบบฝึกการฟัง การอ่านและร้องโน้ต และแบบทดสอบ การบันทึกทำนอง และสื่อการเรียนการสอนที่อาจารย์ที่ปรึกษาดูและแก้ไข ไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่ตัวอย่างประชากร 2 ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ 1 ทดลองกับนักเรียนจำนวน 3 คน แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

ครั้งที่ 2 ทดลองกับนักเรียนจำนวน 5 คน แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

3.3.7 ให้ผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ที่ปรึกษาดูแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง ก่อนนำไปใช้จริง

3.3.8 ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงแผนการสอนจนได้เป็นแผนการสอน เรื่อง การฝึกโสตประสาท แบบแยกกระสวนจังหวะและทำนอง ซึ่งประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ดังนี้

3.3.8.1 สารสำคัญ

3.3.8.2 จุดประสงค์การเรียนรู้

3.3.8.3 เนื้อหา

3.3.8.4 กิจกรรมการเรียนการสอน

3.3.8.5 สื่อการเรียนการสอน

3.3.8.6 การวัดผลประเมินผล

3.3.9 ขั้นตอนในการเขียนแผนการสอน มีรายละเอียดดังนี้

3.3.9.1 ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่สามารถรวบรวมได้ เช่น หลักสูตรการเรียนการสอนวิชาการฝึกโสตประสาทของวิทยาลัยนาฏศิลป์, เอกสาร, หนังสือ ฯลฯ

3.3.9.2 เลือกและกำหนดเนื้อหาสำหรับสร้างแบบฝึกโสตประสาทจากรายวิชาทฤษฎีโน้ต – ร้องโน้ต ในระดับชั้นต้นปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์

3.3.9.3 นำเนื้อหาที่กำหนดให้อาจารย์ที่ปรึกษาดูและวิเคราะห์

3.3.9.4 จัดทำกำหนดการสอนตามเนื้อหาสาระที่กำหนดตามลำดับความยากง่ายและความเหมาะสมของเนื้อหา

3.3.9.5 ดำเนินการสร้างแบบฝึกโสตประสาทสำหรับนักเรียนชั้นต้นปีที่ 1 สาขาดุริยางค์สากลและคีตศิลป์สากล โดยขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ด้านดนตรีศึกษา ด้านการวัดผลประเมินผลและด้านระเบียบวิธีวิจัย ซึ่งจัดทำเป็นแผนการสอนจำนวน 10 คาบการเรียน ในแผนการสอนประกอบด้วย สารสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียน การวัดผลและการประเมินผล และส่วนประกอบของแผนการสอนได้แก่ ใบบาง แบบทดสอบทักษะด้านต่าง ๆ ระหว่างการเรียนและหลังการเรียน

3.3.4 การหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เรื่อง “ การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการฝึกโสตประสาธ ในรายวิชาปฏิบัติศิลปสากล 1 ของนักเรียนชั้นต้นปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ ระหว่างการสอนแบบแยกกระสวนจังหวะและทำนอง กับการสอนแบบปกติ ” ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบตามแบบประเมินคุณภาพของแผนการสอน

3.3.5 เกณฑ์การกำหนดคะแนนและการตรวจนับคะแนน

เกณฑ์การให้คะแนน เนื่องจากวิชาการฝึกโสตประสาธมีการฝึกทักษะดนตรีด้านต่าง ๆ คือ

3.3.5.1 การฝึกตบจังหวะจากโน้ตที่เห็น หรือจากเสียงที่ได้ยิน

3.3.5.2 การร้องโน้ตที่เห็นหรือจากทำนองที่ได้ยิน

3.3.5.3 การบันทึกทำนองที่ได้ยิน

โดยแต่ละส่วนมีเกณฑ์ส่วนประเมินค่า แบ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้

การฝึกตบจังหวะจากโน้ตที่เห็น หรือจากเสียงที่ได้ยิน

ปฏิบัติได้ถูกต้องทั้งหมด	ให้	2	คะแนน
--------------------------	-----	---	-------

ปฏิบัติได้บางส่วน	ให้	1	คะแนน
-------------------	-----	---	-------

ปฏิบัติไม่ถูกต้อง	ให้	0	คะแนน
-------------------	-----	---	-------

การร้องโน้ตที่เห็นหรือจากทำนองที่ได้ยิน

ปฏิบัติได้ถูกต้องทั้งหมด	ให้	2	คะแนน
--------------------------	-----	---	-------

ปฏิบัติได้บางส่วน	ให้	1	คะแนน
-------------------	-----	---	-------

ปฏิบัติไม่ถูกต้อง	ให้	0	คะแนน
-------------------	-----	---	-------

ในส่วนการบันทึกทำนองที่ได้ยิน ให้คะแนนเต็มเท่ากับสองเท่าของจำนวนตัวโน้ตในข้อที่บันทึก โดยใช้เกณฑ์ในการให้คะแนน ดังนี้

บันทึกถูกต้องทั้งระดับเสียงและกระสวนจังหวะ	ให้	2	คะแนน
--	-----	---	-------

บันทึกถูกต้องเฉพาะระดับเสียงหรือกระสวนจังหวะ	ให้	1	คะแนน
--	-----	---	-------

บันทึกไม่ถูกต้องทั้งระดับเสียงและกระสวนจังหวะ	ให้	0	คะแนน
---	-----	---	-------

3.6 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูล ดังนี้

3.6.1 นำเครื่องมือในการวิจัยทั้งหมดมาใช้สอนนักเรียนชั้นต้นปีที่ 1 สาขาดุริยางค์สากลและคีตศิลป์สากล แบ่งเป็นกลุ่มทดลองใช้วิธีการสอนแบบแยกกระสวนจังหวะและทำนอง โดยผู้วิจัยเป็นผู้สอนด้วยตนเอง กับกลุ่มควบคุมใช้การสอนแบบปกติ โดยผู้วิจัยร่วม 1 ท่าน ดำเนินการสอนตามแผนการสอนกลุ่มละ 10 คาบการเรียนรู้

3.6.2 ในการทดลองสอนแต่ละคาบการเรียนรู้ มีการประเมินผลระหว่างการเรียนรู้ และหลังจากเสร็จสิ้นการสอนแต่ละคาบ ในเรื่องการปฏิบัติจังหวะ การอ่านและร้องโน้ต การบันทึกทำนอง ทั้งแผนการสอนแบบแยกกระสวนจังหวะและทำนอง กับแบบปกติ แล้วนำคะแนนที่ได้จากการประเมินทักษะด้านต่าง ๆ มาวิเคราะห์ผลทางสถิติ

3.7 วิธีจัดการกับข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองสอนมาทำการทดสอบสมมติฐาน ทางสถิติ ดังนี้

3.7.1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในการปฏิบัติจังหวะและร้องโน้ต เรื่องการฝึกโสตประสาท ในรายวิชาปฏิบัติคีตศิลป์สากล 1 ระหว่างการสอนแบบแยกกระสวนจังหวะและทำนอง กับการสอนแบบปกติ โดยใช้ t - test

3.7.2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในการบันทึกทำนอง เรื่องการฝึกโสตประสาท ในรายวิชาปฏิบัติคีตศิลป์สากล ระหว่างการสอนแบบแยกกระสวนจังหวะและทำนอง กับการสอนแบบปกติ โดยใช้ t - test

3.8 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.8.1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการฝึกโสตประสาท ในรายวิชาปฏิบัติคีตศิลป์สากล 1 ระหว่างการสอนแบบแยกกระสวนจังหวะและทำนอง กับการสอนแบบปกติ โดยใช้ ค่า t (t - test)

$$\text{สูตร } t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{N_1} + \frac{S_2^2}{N_2}}}$$

- เมื่อ $\bar{X}_1$ = คะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม 1
 $\bar{X}_2$ = คะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม 2
 S_1^2 = ความแปรปรวนของกลุ่ม 1
 S_2^2 = ความแปรปรวนของกลุ่ม 2
 N_1 = จำนวนนักเรียนของกลุ่ม 1
 N_2 = จำนวนนักเรียนของกลุ่ม 2

(ถ้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538: 100-101)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการฝึกโสตประสาท ในรายวิชาปฏิบัติศิลป์สากล 1 ของนักเรียนชั้นต้นปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ ระหว่างการสอนแบบแยกกระสวนจังหวะและทำนอง กับการสอนแบบปกติ มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทดสอบสมมติฐานว่า นักเรียนที่เรียนโดยการสอนแบบแยกกระสวนจังหวะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยการสอนแบบปกติหรือไม่ ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นต้นปีที่ 1 (มัธยมศึกษาปีที่ 1) สาขาดุริยางค์สากลและสาขาคีตศิลป์สากล วิทยาลัยนาฏศิลป์ กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2543 จำนวน 48 คน ชาย 16 คน หญิง 32 คน จัดแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม โดยการจับฉลาก คือ

1. กลุ่มที่เรียนโดยการสอนแบบแยกกระสวนจังหวะและทำนอง 24 คน (กลุ่มทดลอง)
2. กลุ่มที่เรียนโดยการสอนแบบปกติ 24 คน (กลุ่มควบคุม)

ผู้วิจัยได้สร้างแผนการสอน เรื่องการฝึกโสตประสาทประกอบด้วย เนื้อหา กิจกรรมแบบทดสอบการปฏิบัติกระสวนจังหวะและทำนอง และแบบทดสอบการบันทึกทำนอง ซึ่งผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ และปรับปรุงแก้ไขตามลำดับขั้นตอนแล้วทั้งสิ้น จากนั้นนำไปทดลองกับตัวอย่างประชากรดังกล่าว แล้วนำผลการศึกษามาวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

df คือ ชั้นแห่งความอิสระ (degree of freedom)

* คือ ระดับนัยสำคัญ ระดับ 0.05

4.2 การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ผลจากคะแนนการปฏิบัติจังหวะ การร้องโน้ต และการบันทึกทำนอง เรื่องการฝึกโสตประสาท ในรายวิชา ปฏิบัติศิลป์สากล 1 ของนักเรียนชั้นต้นปีที่ 1 จากแบบทดสอบที่กำหนด และแสดงผลคะแนนดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 แสดงข้อมูลการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หัวข้อการปฏิบัติจังหวะ ระหว่างการสอนแบบแยกกระสวนจังหวะและทำนอง กับการสอนแบบปกติ

กลุ่ม	จำนวน	มัชฌิมเลขคณิต	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	t
ทดลอง	24	33.416	3.161	2.028*
ควบคุม	24	31.083	4.808	

* ระดับนัยสำคัญ 0.05 $df = 46$

จากตารางที่ 2 เห็นได้ว่า ผลการทดสอบด้วย t – test นัยสำคัญที่ระดับ 0.05 แสดงว่าวิธีการสอนทั้งสองแบบให้ผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยวิธีการสอนแบบแยกกระสวนจังหวะและทำนองให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าวิธีการสอนแบบปกติ

ตารางที่ 3 แสดงข้อมูลการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หัวข้อการร้องโน้ต ระหว่างการสอนแบบแยกกระสวนจังหวะและทำนอง กับการสอนแบบปกติ

กลุ่ม	จำนวน	มัชฌิมเลขคณิต	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	t
ทดลอง	24	50.458	3.655	2.468*
ควบคุม	24	47.791	3.826	

* ระดับนัยสำคัญ 0.05 $df = 46$

จากตารางที่ 3 เห็นได้ว่า ผลการทดสอบด้วย t – test นัยสำคัญที่ระดับ 0.05 แสดงว่าวิธีการสอนทั้งสองแบบให้ผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยวิธีการสอนแบบแยกกระสวนจังหวะและทำนองให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าวิธีการสอนแบบปกติ

ตารางที่ 4 แสดงข้อมูลการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หัวข้อการบันทึกทำนอง ระหว่างการสอนแบบแยกกระสวนจังหวะและทำนอง กับการสอนแบบปกติ

กลุ่ม	จำนวน	มัชฌิมเลขคณิต	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	t
ทดลอง	24	194.25	29.030	0.389*
ควบคุม	24	191.20	24.923	

* ระดับนัยสำคัญ 0.05 $df = 46$

จากตารางที่ 4 เห็นได้ว่า ผลการทดสอบด้วย t – test ไม่พบนัยสำคัญของความแตกต่างที่ระดับ 0.05 แสดงว่าวิธีการสอนทั้งสองแบบไม่แตกต่างกัน

บทที่ 5

อภิปรายผล สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัย การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง การฝึกโสตประสาทในรายวิชาปฏิบัติศิลป์สากล 1 ของนักเรียนชั้นต้นปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ ระหว่างการสอนแบบแยกกระสวนจังหวะและทำนองกับการสอนแบบปกติ โดยเสนอการอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

5.1 อภิปรายผล

5.1.1 ด้านการปฏิบัติจังหวะ

ตารางที่ 2 แสดงข้อมูลการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หัวข้อการปฏิบัติจังหวะ ระหว่างการสอนแบบแยกกระสวนจังหวะและทำนอง กับการสอนแบบปกติ

กลุ่ม	จำนวน	มัชฌิมเลขคณิต	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	t
ทดลอง	24	33.416	3.161	2.028*
ควบคุม	24	31.083	4.808	

จากตารางที่ 2 แสดงข้อมูลการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หัวข้อการปฏิบัติจังหวะ ระหว่างการสอนแบบแยกกระสวนจังหวะและทำนองกับการสอนแบบปกติ เห็นได้ว่าวิธีการสอนแบบแยกกระสวนจังหวะและทำนองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าวิธีการสอนแบบปกติ เนื่องจากนักเรียนกลุ่มทดลองจะได้รับวิธีการสอนเรื่องการปฏิบัติจังหวะจากการฟังเสียงที่ได้ยินแล้วจึงปฏิบัติตาม เมื่อนักเรียนสามารถปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้องแล้วนักเรียนจึงเรียนสัญลักษณ์ทางดนตรีของกระสวนจังหวะ อีกทั้งนักเรียนยังมีบัตรภาพกระสวนจังหวะสำหรับการฝึกทักษะการปฏิบัติจังหวะที่หลากหลาย ต่างจากนักเรียนกลุ่มควบคุม ที่เริ่มเรียนการปฏิบัติจังหวะจากการเรียนสัญลักษณ์ทางดนตรีก่อนแล้วจึงปฏิบัติตาม นักเรียนอาจเกิดความสับสนหรือไม่เข้าใจสัญลักษณ์ต่างๆ จนทำให้ผลคะแนนน้อยกว่ากลุ่มทดลอง

5.1.2 ด้านการร้องโน้ต

ตารางที่ 3 แสดงข้อมูลการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หัวข้อการร้องโน้ต ระหว่างการสอนแบบแยกกระสวนจังหวะและทำนอง กับการสอนแบบปกติ

กลุ่ม	จำนวน	มัชฌิมเลขคณิต	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	t
ทดลอง	24	50.458	3.655	2.468*
ควบคุม	24	47.791	3.826	

จากตารางที่ 3 ที่แสดงข้อมูลการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หัวข้อการร้องโน้ต ระหว่างการสอนแบบแยกกระสวนจังหวะและทำนองกับการสอนแบบปกติ เห็นได้ว่าวิธีการสอนแบบแยกกระสวนจังหวะและทำนองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าวิธีการสอนแบบปกติ เนื่องจากนักเรียนกลุ่มทดลองจะได้รับวิธีการสอนร้องโน้ตโดยมีการใช้สัญญาณมือ (Hand signs) ประกอบ ซึ่งสัญญาณมือจะช่วยให้นักเรียนเห็นภาพการเคลื่อนที่ของระดับเสียงที่ขึ้น – ลง การร้องโน้ตจะไม่ยึดติดกับระดับเสียง Middle C ในคีย์เปียนโนแต่จะมีการเปลี่ยนระดับเสียงทोनิกสำหรับนักเรียนที่มีระดับเสียงแตกต่างจากนักเรียนคนอื่น ๆ มีการร้องเลียนแบบเสียงที่ได้ยิน แบบฝึกร้องโน้ตที่เป็นบทเพลง ขึ้นคู่เสียงต่าง ๆ จากนั้นนักเรียนจึงเรียนสัญลักษณ์ทางดนตรี เรื่องตัวโน้ตต่างจากนักเรียนกลุ่มควบคุมที่เรียนการร้องโน้ตโดยวิธีการอ่านโน้ต แล้วร้องโน้ตจากเสียงเปียนโนที่ครูเล่น ซึ่งในบางครั้งนักเรียนอาจร้องระดับเสียงที่ครูกำหนดไม่ได้ก็จะทำให้นักเรียนผู้นั้นไม่ได้รับการพัฒนาเสียงตนเอง หรืออาจเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียนได้ แบบฝึก้องโน้ตขึ้นต้นเริ่มร้องระดับเสียง โด มี ซอล จากนั้นจึงเพิ่มระดับเสียง ลา เร ฟา ที ในแบบฝึกหัดต่อ ๆ ไปตามลำดับ และยังมีการร้องแบบ Movable Do อีกด้วย

5.1.3 ด้านการบันทึกทำนอง

ตารางที่ 4 แสดงข้อมูลการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หัวข้อการบันทึกทำนอง ระหว่างการสอนแบบแยกกระสวนจังหวะและทำนอง กับการสอนแบบปกติ

กลุ่ม	จำนวน	มัชฌิมเลขคณิต	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	t
ทดลอง	24	194.25	29.030	0.389*
ควบคุม	24	191.20	24.923	

จากตารางที่ 4 แสดงข้อมูลการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หัวข้อการบันทึกทำนอง ระหว่างการสอนแบบแยกกระสวนจังหวะและทำนองกับการสอนแบบปกติ ไม่พบนัยสำคัญของความแตกต่างที่ระดับ 0.05 แสดงว่าวิธีการสอนทั้งสองแบบไม่แตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามที่สมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่วิธีการสอนแบบแยกกระสวนจังหวะและทำนองกับการสอนแบบปกติ ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมสามารถทำให้นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ดี อีกทั้งครูผู้สอนในกลุ่มควบคุมมีความตั้งใจในการสอนสูง เนื่องจากทราบว่ากลุ่มของตนนั้นเป็นกลุ่มที่ไม่มีสื่อการสอนและใช้วิธีการสอนแบบเดิมจึงเอาใจใส่นักเรียนมาก ในส่วนของกลุ่มทดลองนักเรียนจะให้ความสำคัญกับการร้องโน้ตและการปฏิบัติจังหวะมากกว่า เนื่องจากมีการฝึกร้องโน้ตจากสัญญาณมือ มีบัตรภาพกระสวนจังหวะซึ่งเป็นสื่อการเรียนที่นักเรียนไม่เคยพบมาก่อน จึงให้ความสนใจกับทั้งสองกิจกรรมดังกล่าวมากกว่าการบันทึกทำนอง แต่วิธีการสอนทั้งสองแบบสามารถทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับดีเช่นเดียวกัน

5.2 สรุปผลการวิจัย

5.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการปฏิบัติจังหวะและร้องโน้ต ระหว่างกลุ่มที่สอนแบบแยกกระสวนจังหวะและทำนอง กับกลุ่มที่สอนแบบปกติ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 โดยกลุ่มทดลองที่สอนแบบแยกกระสวนจังหวะและทำนองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่สอนแบบปกติ เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

5.2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการบันทึกทำนอง ระหว่างกลุ่มที่สอนแบบแยกกระสวนจังหวะและทำนอง กับกลุ่มที่สอนแบบปกติ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการฝึกโสตประสาท ในรายวิชาปฏิบัติศิลป์สากล 1 ของนักเรียนชั้นต้นปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ ระหว่างการสอนแบบแยกกระสวนจังหวะและทำนอง กับการสอนแบบปกติ ครั้งนี้ได้มีการอ้างอิงแนวคิด ทฤษฎีการเรียนการสอนดนตรีจากนักการศึกษาหลาย ๆ ท่าน เห็นได้ว่า สามารถทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในด้านการปฏิบัติจังหวะและการร้องโน้ตสูงกว่าการจัดการเรียนการสอนแบบเดิม ๆ แต่ในส่วนของการบันทึกทำนอง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะในการศึกษาวิจัยดังนี้

5.3.1.1 การแบ่งกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยได้ทำการแบ่งกลุ่มอย่างง่ายโดยการจับสลาก อาจทำให้ผลการวิจัยเกิดข้อบกพร่องได้ ดังนั้นในการแบ่งกลุ่มตัวอย่างควรใช้การทดสอบก่อนเรียน และนำผลมาจัดแบ่งให้ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีคุณสมบัติเท่า ๆ กัน

5.3.1.2 ผู้วิจัยได้สำรวจนักเรียนในกลุ่มทดลองพบว่า เป็นนักเรียนสาขาดุริยางค์สากลมากกว่าสาขาจิตศิลป์สากล จึงอาจทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการบันทึกทำนองไม่แตกต่างกันเพราะนักเรียนในสาขาดุริยางค์สากลจะเรียนเครื่องดนตรีที่แตกต่างกัน เช่น กลุ่มเครื่องสาย เครื่องเป่า เครื่องประกอบจังหวะ ทำให้มีความหลากหลายในการได้ยินเสียงเครื่องดนตรี ส่วนนักเรียนในสาขาจิตศิลป์สากลจะคุ้นเคยกับเสียงเปียโนมากกว่า ดังนั้นในการวิจัยต่อไป ควรแบ่งการวิจัยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในแต่ละสาขา

5.3.1.3 ครูผู้สอนในกลุ่มควบคุมมีความเอาใจใส่นักเรียนสูง เนื่องจากทราบว่ากลุ่มของตนนั้นเป็นกลุ่มที่ใช้วิธีการสอนแบบเดิม ไม่มีสื่อการเรียนเหมือนกับกลุ่มทดลอง จึงตั้งใจและต้องการให้นักเรียนในกลุ่มควบคุมมีคะแนนสูง ดังนั้นในการวิจัยต่อไปควรใช้ครูผู้สอนคนเดียว โดยมีการอบรมการสอนทั้งสองวิธี

5.3.2 ข้อเสนอแนะทั่วไป

5.3.2.1 ในการจัดการเรียนการสอนวิชาการฝึกโสตประสาท ควรให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมทุก ๆ กิจกรรม

5.3.2.2 แบบฝึกทำนองสำหรับการฝึกทักษะต่าง ๆ ในการฝึกโสตประสาท อาจนำทำนองเพลงพื้นบ้านไทยมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน

5.3.2.3 ครูผู้สอนวิชาการฝึกโสตประสาท ควรศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดการเรียนการสอน และหาวิธีการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนให้มีความหลากหลายมากขึ้น

5.3.2.4 ครูผู้สอนควรศึกษารูปแบบการเรียนการสอนดนตรีที่หลากหลายเพื่อนำไปประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอนดนตรีในหัวข้อต่าง ๆ เช่น ด้านดนตรีปฏิบัติ ทฤษฎีดนตรี ประวัติดนตรี วรรณคดีดนตรี การฝึกโสตประสาททางดนตรี

5.3.2.5 ควรศึกษาวิจัยเปรียบเทียบการเรียนการสอนดนตรีในด้านอื่น ๆ และในระดับต่าง ๆ สำหรับผู้เรียนดนตรีเป็นวิชาเอก

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์. (2528). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ศรีเดชา.
- กาญจนา อินทรสุณานนท์. (2526). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง เพลง
พื้นบ้านภาคกลาง ในระดับปริญญาตรี โดยใช้บทเรียนโมดูลกับการสอนปกติ
วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร .
- คำรณ ล้อมในเมือง. (2533). การสร้างชุดฝึกอบรมครูประถมศึกษาเรื่องการสอนดนตรี
สากล ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต , ภาค
วิชาเทคโนโลยีการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จิรวรรณ อัญญะวัชร. (2534). การเปรียบเทียบทักษะการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ของนักเรียน
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม
ระหว่างกลุ่มที่เรียนโดยการอ่านโน้ตกับกลุ่มที่สอนโดยการร้องโน้ต. รายงานวิจัย,
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชม ภูมิภาค. (2516). จิตวิทยาการเรียนการสอน กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2526). การกำหนดมโนคติและวัตถุประสงค์การสอน เอกสารการ
สอนชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพครู หน่วย 1 -6 . (พิมพ์ครั้งที่ 2).
กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- _____. (2525). การวางแผนการสอน เอกสารการสอนชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพ
ศึกษาศาสตร์ หน่วยที่ 1-8. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช.
- _____. (2532). การวางแผนการสอนและการเขียนแผนการสอน เอกสารการสอนชุด
วิชาวิทยาการการสอน หน่วยที่ 8 – 15 . (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2540). กิจกรรมดนตรีสำหรับครู. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____. (2541). จิตวิทยาการสอนดนตรี. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____. (2536). พฤติกรรมการสอนดนตรี. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____. (2535). สาระดนตรีศึกษา: แนวคิดสู่แนวปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____. (2535). สังคีตนิยม: ความซาบซึ้งในดนตรีตะวันตก. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____. (2537). หลักการของโคคายสู่การปฏิบัติ: วิธีการด้านดนตรีศึกษาโดยการสอนแบบโคคาย. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ดวงเดือน คุปต์การ. (2541). การศึกษาประสิทธิภาพของชุดการสอนเรื่องสาระของท่านองเพลงไทยผ่านทักษะการขับร้อง สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ปริญญา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

ดำรงศักดิ์ ทับทิมโต. (2542). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทักษะปฏิบัติขลุ่ยรีคอร์เดอร์และทฤษฎีโน้ตสากล ในรายวิชาศิลปะกับชีวิต 4 (ศ 204) โดยใช้วิธีการสอนแบบศูนย์การเรียนกับการสอนแบบปกติ. วิทยานิพนธ์ปริญญา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

ธวัชชัย นาควงษ์. (2541). การสอนดนตรีสำหรับเด็กตามแนวของโคคาย. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

บุญเรียง ขจรศิลป์. (2539). สถิติวิจัย 1. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพมหานคร: หจก. พีเอ็น. การพิมพ์.

บันลือ พงษ์ชนะวัน. (2531). หลักสูตรกับการบูรณาการทางการสอน. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.

ประมวล ดิกกินสัน. (2520). ชุดวัยพัฒนา จิตวิทยาพัฒนาการ "วัยรุ่นวัยเร่ง". กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แพรวพิตยา.

พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุญ. (2530). ทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พิตร ทองจันทร์. (2524). หลักการวัดผล. กรุงเทพมหานคร: โอเคียนสโตร.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2524). เอกสารการสอนชุดวิชา 20002 การพัฒนาพฤติกรรมเด็ก (เล่ม 3 หน่วยที่ 11-15). กรุงเทพมหานคร: ฝ่ายการพิมพ์ สำนักเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

วัลลภ กันทรพิชัย. (2534). ข้อคิดเบื้องต้นในการสอนและการสอนที่เน้นกระบวนการ. กรุงเทพมหานคร: อรุณสภาลาดพร้าว.

วัชรินทร์ สายสาระ. (2533). เทคนิคการฝึกโสตประสาท ฝ่ายเอกสารและตำรา วิทยาลัยครูเลย.

วิญญา วิศาลภรณ์. (2525). การวัดความถนัดเบื้องต้น. สงขลา: โครงการบริการวิชาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตภาคใต้ จังหวัดสงขลา

ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น

ศักดิ์ชัย หิรัญรักษ์. (2539). เอกสารประกอบการสอนวิชาทฤษฎีและกระบวนการเรียนวิชาดนตรี. นครปฐม: สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาวิชาการดนตรี บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. อัดสำเนา.

ศึกษาธิการ, กระทรวง กรมศิลปากร. (2535). หลักสูตรนาฏศิลป์ขั้นต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2534). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อรุณสาลาดพร้าว.

สงบ ลักษณะ. (2534). จากหลักสูตร...สู่แผนการสอน. กรุงเทพมหานคร: อรุณสภาลาดพร้าว.

สมบูรณ์ ชิตพงศ์ และสำเริง บุญเรืองรัตน์. (2524). การวัดความถนัด. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.

สุกัญญา ธารีวรรณ. (2521). หลักการสอนและเตรียมประสบการณ์ภาคปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยครูสวนสุนันทา.

สุดารัตน์ ชาญเลข. (2535). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาขับร้องเพลงไทย ของนักศึกษาวิทยาลัยครูที่เรียนโดยใช้ชุดการสอนจุดบท กับการสอนปกติ. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาอุดมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุนันท์ สุขเจริญ. (2529). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียน โน้ตสากลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากการสอนที่ใช้เปียโนกับการสอนที่ใช้บัตรคีย์บอร์ด. วิทยานิพนธ์ ปริญญามหาบัณฑิต, ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุมาลี ขจรดำรงกิจ. (2527). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนดนตรีขั้นพื้นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้ขลุ่ยรีคอร์เดอร์และการขับร้อง. วิทยานิพนธ์ ปริญญามหาบัณฑิต, ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เสวี เอ็นเปี่ยม (2531). การเปรียบเทียบผลการเรียนวิชาดนตรีไทย เรื่องการตีฆ้องวงใหญ่ โดยใช้บทเรียนโมดูล กับการสอนปกติ. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2534). คู่มืออบรมครูแนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา.

อรนุชา อัญญะวัชร. (2541). การเปรียบเทียบทักษะการเป่ารีคอร์เดอร์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม ระหว่างกลุ่มที่สอนโดยวิธีการผสมผสานการอ่านโน้ตและการร้องโน้ต กับวิธีการอ่านโน้ตและวิธีการร้องโน้ต. วิทยานิพนธ์ปริญญา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

อรรณ บรจศิลป์. (2538). การสอนดนตรีในระดับประถมศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 1).
กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2537). หลักการสอน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.

อารี เพชรสุ. (2528). จิตวิทยาพัฒนาการ. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาจิตวิทยา
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

Anderson, Tom. (1992). Sing Choral Music at Sight. Virginia : MENC Music
Educators National Conference.

Benjamin Thomas, Michael Horvit and Robert Nelson. (1994). Music for Sight
Singing. Wadsworth Publishing Company, Belmont , California.

Benward, Bruce and Kolosick J. Timothy. (1991). Ear Training : A Technique for
Listening. Wm. C. Brown Company Publishers .

Benward, Bruce and Maureen A. Carr. (1991). Fifth Edition. Sightsinging Complete.
Wm. C. Brown Publishers.

Choksy, Lois. (1981). The Kodaly Context. Englewood Cliffs, NJ : Pretice – Hall.

Christy, A. Van. (1990). Foundation in Singing. Iowa: WCB Wm.C. Brown
Publishers.

Ferguson, George A. (1971). Statistical Analysis in Psychology and Education .
New York: Mc. Grow – Hill Book Company.

Ferris, Jean. (1991). Music : The Art of Listening. WCB. Wm. C. Brown Pubishers.

Kaplan, Max and Frances J. Steiner. (1966). Music for the Classroom Teacher.
Chicago: Rand Mc. Nally & Company.

Kodály, Zoltan. (1952 – 1963). The Kodály Choral Method. (Progressive Series).
Boosey & Hawkes, New york.

Mark, L. Michael. (1986). Contemporary Music Education . Collier Macmillan Publishers. London.

Rao, Doreen. (1993). We Will Sing . New York: Boosey & Hawkes.

Sally Schott, Lois Land, Sally Monsour, Doreen Rao and Ruth Whitlock. (1988).
Sing. Hinshaw Music Textbook Division.

Snyder, Audrey. (1993). The Sight – Singer volume I. CPP/Belwin, Inc., Miami.

Winslow, W. Robert . Dallin, Leon. (1969). Music Skills for Classroom Teacher.
Iowa: Wm. C. Brown Company Publishers.

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศักดิ์ชัย หิรัญรักษ์
อาจารย์ประจำวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล
2. รองศาสตราจารย์พึงจิตต์ สวามิภักดิ์
อาจารย์พิเศษภาควิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. อาจารย์จุรี ทรงสกุล
อาจารย์ 3 ระดับ 9 หมวดวิชาศิลปศึกษา วิทยาลัยนาฏศิลป์
4. อาจารย์วณิ ถัดตากลม
อาจารย์ 3 ระดับ 8 หัวหน้าภาควิชาศิลปศึกษา วิทยาลัยนาฏศิลป์

ภาคผนวก ข

แบบตรวจสอบคุณภาพของแผนการสอน

แบบตรวจสอบคุณภาพของแผนการสอน

แบบตรวจสอบคุณภาพของแผนการสอน เรื่อง การฝึกโสตประสาท
ในรายวิชาปฏิบัติศิลป์สากล 1 (ดุริยางค์สากลและคีตศิลป์สากล)
ชั้นต้นปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ โดยผู้เชี่ยวชาญ

คำชี้แจง

เพื่อให้แผนการสอน เรื่องการฝึกโสตประสาทในรายวิชาปฏิบัติศิลป์สากล 1 ของนักเรียน
ชั้นต้นปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ มีความถูกต้องสมบูรณ์ในทุก ๆ ด้าน จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์
ผู้เชี่ยวชาญแต่ละสาขาได้ตรวจสอบและแสดงความคิดเห็นตามรายการข้างล่างนี้ ให้ตรงกับความ
เป็นจริงมากที่สุด โดยใช้เครื่องหมาย ✓ เขียนลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

แผนการสอนแบบปกติ

ข้อความ	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	หมายเหตุ
1. กำหนดจุดประสงค์ได้ครอบคลุมเนื้อหา				
2. ทุกจุดประสงค์สามารถปฏิบัติได้				
3. เนื้อหา มีความสมบูรณ์และถูกต้อง				
4. การจัดลำดับเนื้อหา มีความเหมาะสม				
5. กิจกรรมครอบคลุมและสอดคล้องกับเนื้อหา				
6. กิจกรรมการเรียนส่งเสริมการเรียนรู้				
7. นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม				
8. มีกิจกรรมหลายรูปแบบ				
9. สื่อการสอนเหมาะสม และสอดคล้องกับเนื้อหา				
10. วิธีการดำเนินการสอนเหมาะสมกับเนื้อหาวิชา				
11. เวลาที่ใช้ในการสอนแต่ละกิจกรรม มีความเหมาะสม				
12. เวลาที่ใช้ในการประเมินผลทักษะปฏิบัติ มีความเหมาะสม				
13. การประเมินผลระหว่างเรียนสอดคล้องกับจุดประสงค์				
14. การประเมินผลหลังเรียนสอดคล้องกับจุดประสงค์				
15. ภาษาที่ใช้ชัดเจน เข้าใจง่าย				

แผนการสอนแบบแยกกระสวนจังหวะและทำนอง

ข้อความ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่ เห็นด้วย	หมายเหตุ
1. กำหนดจุดประสงค์ได้ครอบคลุมเนื้อหา				
2. ทุกจุดประสงค์สามารถปฏิบัติได้				
3. เนื้อหามีความสมบูรณ์และถูกต้อง				
4. การจัดลำดับเนื้อหามีความเหมาะสม				
5. กิจกรรมครอบคลุมและสอดคล้องกับเนื้อหา				
6. กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมการเรียนรู้				
7. นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม				
8. มีกิจกรรมหลายรูปแบบ				
9. สื่อการสอนเหมาะสม และสอดคล้องกับเนื้อหา				
10. วิธีการดำเนินการสอนเหมาะสมกับเนื้อหาวิชา				
11. การใช้ภาษาพูด (ท่า, ที่ – ที่) แทนสัญลักษณ์ตัวโน้ต				
12. การฝึกจังหวะโดยใช้บัตรภาพกระสวนจังหวะ				
13. การฝึกร้องโน้ตโดยใช้สัญญาณมือประกอบ				
14. การฝึกทักษะการฟังแบบแยกกระสวนจังหวะและทำนอง				
15. การบันทึกทำนองโดยฟังกระสวนจังหวะตามด้วยทำนอง				
16. เวลาที่ใช้ในการสอนแต่ละกิจกรรม มีความเหมาะสม				
17. เวลาที่ใช้ในการประเมินผลทักษะปฏิบัติ มีความเหมาะสม				
18. การประเมินผลระหว่างเรียนสอดคล้องกับจุดประสงค์				
19. การประเมินผลหลังเรียนสอดคล้องกับจุดประสงค์				
20. ภาษาที่ใช้ชัดเจน เข้าใจง่าย				

ลงชื่อ _____ ผู้ประเมิน
()

ภาคผนวก ก

แผนการสอน

แผนการสอน เรื่อง การฝึกโสตประสาทแบบแยกกระสวนจังหวะและทำนอง
วิชาปฏิบัติศิลป์สากล 1 (คส. 011 และ คส. 011) **ระดับชั้นต้นปีที่ 1**
เวลา 10 คาบ (คาบละ 50 นาที) **จำนวน 10 ครั้ง**

หลักการและเหตุผล

ดนตรีเป็นศาสตร์อย่างหนึ่งที่ต้องอาศัย "เสียง" เป็นสื่อในการถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึกของบทเพลง ในการเรียนดนตรี (สากล) ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสำหรับผู้เรียน ควรได้มีการฝึกทักษะทางดนตรีให้ครบทุกด้าน คือ การฟัง การร้อง การอ่าน การเขียน การเคลื่อนไหว รวมถึงการสร้างสรรค์ทางดนตรี

วิทยาลัยนาฏศิลป์ เป็นสถาบันการศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนวิชาดุริยางค์สากล และคีตศิลป์สากล เป็นวิชาเอกสำหรับนักเรียนตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จนถึงระดับปริญญาตรี ผู้เรียนวิชาเอกสาขาดุริยางค์สากล และคีตศิลป์สากล ต้องเรียนวิชาทฤษฎีดนตรีสากลควบคู่ไปกับเครื่องดนตรีเอก หรือขับร้อง นอกเหนือจากวิชาทฤษฎีดนตรีสากลแล้ว ยังต้องเรียนวิชาการฝึกโสตประสาท (ear - training) เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนวิชาเอก โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้เรียนวิชาเอกขับร้อง หรือเครื่องเป่า วิชาการฝึกโสตประสาทมีส่วนช่วยให้การเรียนดนตรีมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพราะนอกจากความสามารถในการปฏิบัติเครื่องดนตรีหรือการขับร้องเพลงแล้ว ผู้เรียนดนตรีควรได้มีการฝึกทักษะการฟัง การร้อง การอ่าน การเขียน การเคลื่อนไหว และการสร้างสรรค์ทางดนตรี เพื่อสามารถเป็นนักดนตรีหรือนักร้องได้อย่างสมบูรณ์

เป้าหมาย

แบบฝึกโสตประสาทนี้ สามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนวิชาการฝึกโสตประสาท (ear training) ได้ในระดับชั้นต้นปีที่ 1 สาขาดุริยางค์สากลและคีตศิลป์สากล วิทยาลัยนาฏศิลป์ กิจกรรมการเรียนการสอนเน้นให้นักเรียนฝึกทักษะด้านการฟัง การร้อง การตบจังหวะ การอ่าน และเขียนโน้ต ระยะเวลา 10 คาบการเรียน คาบเรียนละ 50 นาที เพื่อเป็นการฝึกฝนทักษะดนตรีที่มีวิธีการหลากหลาย อันนำไปสู่ความสามารถในการปฏิบัติทักษะทางดนตรี

จุดประสงค์ทั่วไป

1. เพื่อให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการฝึกฝนทักษะทางดนตรี
2. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำวิธีการฝึกทักษะแบบต่าง ๆ มาปรับใช้กับเครื่องดนตรีเอกของตน

3. เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะในการฟัง การร้อง การปฏิบัติจังหวะ การอ่านและการเขียนโน้ตดนตรี อย่างเพียงพอที่จะศึกษาต่อในระดับสูง

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถบ่งชี้จังหวะจากเสียงที่ได้ยินหรือโน้ตที่เห็นได้
2. นักเรียนสามารถร้องระดับเสียง ในบันไดเสียง C – Major จากเสียงที่ได้ยินหรือโน้ตที่เห็นได้
3. นักเรียนสามารถบันทึกโน้ตที่ได้ยินได้

คำแนะนำสำหรับอาจารย์ผู้ใช้แบบฝึก

แบบฝึกสอดประสานนี้สร้างขึ้นสำหรับอาจารย์ผู้สอนวิชาการฝึกสอดประสาน เพื่อใช้ดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาการฝึกสอดประสาน ประกอบด้วย หลักการและเหตุผล เป้าหมาย จุดประสงค์ทั่วไป จุดประสงค์การเรียนรู้ และการประเมินผล ซึ่งจะอำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนเป็นอย่างดี

อนึ่ง แบบฝึกสอดประสานนี้ เหมาะสำหรับนักเรียนระดับชั้นต้นปีที่ 1 ที่ไม่มีพื้นฐานทางการฝึกสอดประสานทางดนตรี กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดผล และการประเมินผล สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดในแบบฝึกหัดได้ ภายในเวลา 10 คาบการเรียน

ข้อเสนอแนะในการใช้แผนการสอนโดยทั่วไป

1. ขั้นเตรียมการสอน ครูผู้สอนควรศึกษารายละเอียด ดังนี้
 - 1.1 ศึกษาโครงสร้าง จุดประสงค์ทั่วไป จุดประสงค์การเรียนรู้ และกำหนด การสอน ของแผนการสอนอย่างละเอียด เพื่อให้เกิดความเข้าใจ
 - 1.2 ศึกษาแผนการสอน การดำเนินกิจกรรม แนวปฏิบัติและข้อกำหนดของครูผู้สอน และนักเรียนในเรื่องขั้นตอนและระยะเวลา
 - 1.3 ตรวจสอบเอกสารประกอบการสอน และสื่อการเรียนการสอนให้อยู่ในสภาพที่ใช้การได้ดี
 - 1.4 ครูผู้สอนควรรักษาเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมให้เป็นไปตามกำหนดมากที่สุด
2. ขั้นดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน
 - 2.1 ครูผู้สอนสามารถยืดหยุ่นเวลาในกิจกรรมการเรียนการสอนได้ตามความเหมาะสม
 - 2.2 ครูผู้สอนควรเตรียมความรู้ในเรื่องเนื้อหาอย่างลึกซึ้ง สามารถตอบปัญหาหรืออธิบายข้อสงสัยของนักเรียนได้

2.3 ในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน ครูผู้สอนมีหน้าที่ช่วยเหลือนักเรียนในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น

3. ขั้นตอนการประเมินผล

- 3.1 การประเมินผลแต่ละครั้งของการเรียนการสอน ครูผู้สอนควรเตรียมคำถามเกี่ยวกับจุดประสงค์การเรียนรู้แต่ละครั้ง เพื่อประเมินความรู้ความเข้าใจของนักเรียนที่มีต่อเนื้อหาการเรียนการสอน ลักษณะการใช้ คำถามควรมีทั้งแบบกลุ่มและรายบุคคล ประเมินผลด้วยการสังเกต
- 3.2 การประเมินผลเมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนแต่ละตอน และเมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนของชุดการสอน ควรแจ้งให้นักเรียนทราบขอบเขตของเนื้อหาที่ทำการประเมิน
- 3.3 การประเมินภาคปฏิบัติ ควรประเมินในเวลาดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน เมื่อกำหนดให้นักเรียนฝึกปฏิบัติ

คุณสมบัติของผู้ใช้แผนการสอน เรื่อง การฝึกโสตประสาท

คุณสมบัติของผู้ใช้แผนการสอน เรื่องการฝึกโสตประสาท ในรายวิชาปฏิบัติศิลป์สากล 1 ของนักเรียนชั้นต้นปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ คือครูผู้สอนวิชาเอกคีตศิลป์สากลหรือดุริยางค์สากล ที่มีความรู้เกี่ยวกับการฝึกปฏิบัติทักษะทางดนตรีสากลได้เป็นอย่างดี

คำชี้แจงเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล

แผนการสอน เรื่อง การฝึกโสตประสาทนี้ เป็นแผนการสอนที่สร้างขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาทักษะการฟัง การร้องโน้ต การฝึกตบจังหวะและการบันทึกโน้ตสากล ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของเนื้อหาวิชาปฏิบัติศิลป์สากล หัวข้อการฝึกโสตประสาท สาขาดุริยางค์สากล และคีตศิลป์สากล ระดับชั้นต้นปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ ในการวัดผลจึงเป็นเพียงการวัดผลทักษะด้านการฟัง การร้องโน้ต การฝึกตบจังหวะและการบันทึกโน้ตสากลเท่านั้น โดยการประเมินผลเป็นการประเมินทักษะปฏิบัติ ไม่รวมถึงพุทธิพิสัย และจิตตพิสัย

ขอบเขตเนื้อหาของแบบฝึกโสตประสาท

หัวข้อการฝึกโสตประสาท เป็นส่วนหนึ่งในรายวิชาปฏิบัติศิลป์สากล สาขาดุริยางค์สากล และคีตศิลป์สากล ระดับชั้นต้นปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ ประกอบด้วยเนื้อหาที่สอดคล้องกับรายวิชาทฤษฎีโน้ต - ร้องโน้ต ในระดับชั้นต้นปีที่ 1 ดังนี้

1. ฝึกหัดอ่านโน้ตในกูญแจประจำหลักซอลและฟาเบส
2. ฝึกปฏิบัติสัญลักษณ์ประกอบกร้องโน้ต

3. ฝึกร้องโน้ตในบันไดเสียง C - Major

4. ฝึกทักษะการปฏิบัติจังหวะจากสัญลักษณ์ตัวโน้ต ประกอบด้วย โน้ตตัวดำ $\blacksquare$,

โน้ตตัวขาว $\square$, โน้ตตัวเข้บ็ต 1 ชั้น ♩ และตัวหยุดตัวดำ ■ ในเครื่องหมาย

กำหนดจังหวะ 4/4

5. ฝึกทักษะการฟังและบันทึกทำนอง ในบันไดเสียง C - Major จากสัญลักษณ์ตัวโน้ตและตัวหยุดในข้อ 4.

แนวคิดในการสร้างแบบฝึกโสตประสาทแบบแยกกระสวนจังหวะและทำนอง สำหรับนักเรียนสาขาศรียางค์สากลและคิตลิลป์สากล ชั้นต้นปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์

จากการศึกษาแนวคิดในการเรียนดนตรีของ เอ็ดวิน อี. กอร์ดอน (Edwin E. Gordon) ซึ่งได้เสนอแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ดนตรีในรูปแบบ (model) กล่าวคือ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทั้งการปฏิบัติดนตรีไปพร้อม ๆ กับการเรียนสาระทางดนตรี โดยกระบวนการสอนองค์ประกอบสาระทางดนตรี กอร์ดอนได้แยกการเรียนออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนแรกเรียนรู้ในเรื่องระดับขั้นของระดับเสียงในบันไดเสียง (tonal) และส่วนที่สองคือเรียนรู้เรื่องจังหวะ โดยทั้งสองส่วนจะมีกระบวนการ แผนการสอนที่เป็นลำดับขั้นของการพัฒนาอย่างเป็นระบบและมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน การเรียงลำดับของเนื้อหาดนตรีที่สอนนั้น จะอยู่ในรูปแบบของการปฏิบัตินำมาทฤษฎี และเมื่อปฏิบัติได้แล้วจึงเรียนทฤษฎี มิได้ออยู่ในรูปแบบการสอนแบบเดิมที่นำเอาทฤษฎีมาสอนก่อนการปฏิบัติ

ดังนั้นในส่วน of แบบฝึกโสตประสาทสำหรับนักเรียนสาขาศรียางค์สากล และคิตลิลป์สากล ชั้นต้นปีที่ 1 ของวิทยาลัยนาฏศิลป์ ผู้วิจัยได้นำแนวการสอนดนตรีของ เอ็ดวิน อี. กอร์ดอน กล่าวคือการสอน ระดับเสียงและกระสวนจังหวะออกจากกัน โดยเริ่มต้นเรียนการปฏิบัติก่อนการเรียนทฤษฎี และการนำสัญญาณมือประกอบการร้องโน้ตของนักเรียน มาสร้างเป็นแผนการสอนที่มีความสัมพันธ์และสอดคล้องกันในแนวความคิดเรื่องการสอนดนตรี โดยได้ศึกษาเนื้อหาทางทฤษฎีดนตรีสากลจากรายวิชาทฤษฎีโน้ต - ร้องโน้ต ชั้นต้นปีที่ 1 แล้วนำเนื้อหาดังกล่าวมาจัดการเรียนการสอนในลักษณะวิชาการฝึกโสตประสาท เพื่อใช้สำหรับฝึกทักษะในด้านการฟัง การร้องโน้ต การฝึกคตบจังหวะ และขั้นการบันทึกโน้ตจากทำนองที่ได้ยินได้อย่างถูกต้อง เพื่อให้บรรลุผลตามจุดประสงค์ของรายวิชาปฏิบัติคิตลิลป์สากล 1 ของนักเรียนต้นปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์

แผนการสอนคาบที่ 1 เสียงและตัวโน้ต
แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่อง เสียงและตัวโน้ต

50 นาที

สาระสำคัญ

ตัวโน้ตในกุญแจประจำหลักซอลและฟาเบส , ระดับเสียง โด - เร - มี - ฟา - ซอล ,
สัญญาณมือ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถพูดชื่อตัวโน้ตในบันไดเสียงเมเจอร์จากที่ครูกำหนดให้ได้
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถอ่านและร้องโน้ตระดับเสียง โด - เร - มี - ฟา - ซอลใน
กุญแจประจำหลักซอลได้
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถร้องระดับเสียง โด - เร - มี - ฟา - ซอล พร้อมฝึกปฏิบัติ
สัญญาณมือได้
4. เพื่อให้นักเรียนสามารถปฏิบัติสัญญาณมือจากระดับเสียง โด - เร - มี ที่ได้ยินได้

เนื้อหา

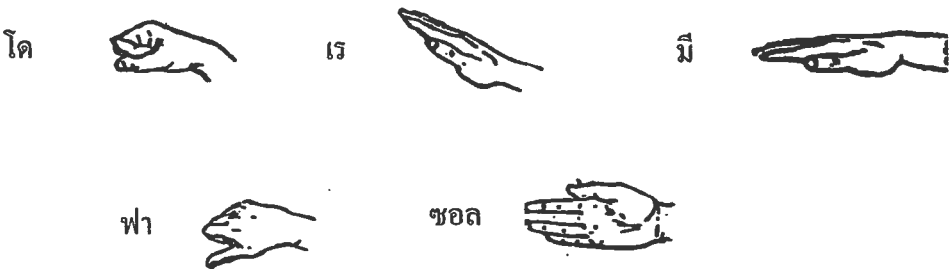
1. โน้ตในกุญแจประจำหลักซอล

2. โน้ตในกุญแจประจำหลักฟาเบส

3. ระดับเสียงและสัญญาณมือ

แผนการสอนคาบที่ 1 เสียงและตัวโน้ต

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

50 นาที

กิจกรรมที่ 1 แนะนำครูและวิชาการฝึกโสตประสาท

5 นาที

กิจกรรมครู	กิจกรรมนักเรียน
1. ครูแนะนำตนเองและอธิบายถึงวิชาการฝึกโสตประสาท	
สื่อการเรียนรู้ * ครู	

กิจกรรมที่ 2 นำเข้าสู่บทเรียน

5 นาที

กิจกรรมครู	กิจกรรมนักเรียน
1. ครูพูดชื่อตัวโน้ตในบันไดเสียง C — Major ให้นักเรียนฟังและพูดตาม	* นักเรียนพูดชื่อตัวโน้ตในบันไดเสียง C — Major ตามครู
2. ครูปฏิบัติเปียโนในบันไดเสียง C — Major 1 Octave	* นักเรียนร้องโน้ตในบันไดเสียง C — Major 1 Octave
สื่อการเรียนรู้ * แบบฝึกพูดชื่อตัวโน้ตจากใบงานที่ 1 * เปียโน การประเมินผล * สังเกตพฤติกรรมนักเรียนรายบุคคลจากการพูดชื่อตัวโน้ตตามคำสั่งของใบงานที่ 1 * สังเกตการร้องโน้ตในบันไดเสียง C — Major รายบุคคล	

กิจกรรมที่ 3 ระดับเสียงและสัญญาณมือ

10 นาที

กิจกรรมครู	กิจกรรมนักเรียน
1. ร้องระดับเสียง โด – เร – มี – ฟา – ซอล 2. ปฏิบัติสัญญาณมือจากแบบฝึกสัญญาณมือ 5 เสียง	* ศึกษาและปฏิบัติตามครู ในขั้นตอนการฝึก ระดับเสียงและสัญญาณมือ * นักเรียนจับคู่ฝึกปฏิบัติสัญญาณมือและร้อง โน้ต 5 เสียง
สื่อการเรียนรู้ * ครู * แบบฝึกสัญญาณมือ 5 เสียง การประเมินผล * สังเกตการขับร้องระดับเสียง โด – เร – มี – ฟา – ซอล * สังเกตการปฏิบัติสัญญาณมือ โด – เร – มี – ฟา – ซอล	

กิจกรรมที่ 4 อ่าน – ร้องโน้ต และสัญญาณมือ

15 นาที

กิจกรรมครู	กิจกรรมนักเรียน
1. ครูเขียนโน้ต โด – เร – มี – ฟา – ซอล ในกฏูแจประจำหลักซอล บนกระดาน 2. ครูแจกแบบฝึกหัดอ่านและร้องโน้ต ชุดที่ 1 3. ครูปฏิบัติเปียโนจากแบบฝึกหัดอ่านและร้องโน้ต ชุดที่ 1	* นักเรียนฝึกอ่านโน้ต จากแบบฝึกหัดอ่านและร้องโน้ต ชุดที่ 1 * นักเรียนร้องโน้ตพร้อมปฏิบัติสัญญาณมือ จากแบบฝึกหัดอ่านและร้องโน้ต ชุดที่ 1
สื่อการเรียนรู้ * แบบฝึกหัดอ่านและร้องโน้ต ชุดที่ 1 * เปียโน การประเมินผล * สังเกตการขับร้อง และการปฏิบัติสัญญาณมือ ระดับเสียง โด – เร – มี – ฟา – ซอล	

กิจกรรมที่ 5 ทดสอบการฟังระดับเสียง

15 นาที

กิจกรรมครู	กิจกรรมนักเรียน
1. ครูปฏิบัติสัญญาณมือ	* นักเรียนร้องระดับเสียงตามสัญญาณมือ
2. ครูปฏิบัติเปียโนจากแบบทดสอบระดับเสียง	* นักเรียนทำแบบทดสอบระดับเสียง
สื่อการเรียนรู้ * แบบทดสอบระดับเสียง * เปียโน การประเมินผล * สังเกตการจับร้องระดับเสียงตามสัญญาณมือ * นักเรียนทำแบบทดสอบจากแบบทดสอบระดับเสียง	

ใบงานที่ 1

คำชี้แจง ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

* พุคซื่อโน้ต 1 ช่วงคู่ 8 ทั้งขาขึ้นและขาลง ดังนี้

* 1 ช่วงคู่ 8 = โด เร มี ฟา ซอล ลา ที โด (หายใจ)

โด ที ลา ซอล ฟา มี เร โด

* 2 ช่วงคู่ 8 = โด เร มี ฟา ซอล ลา ที โด เร มี ฟา ซอล ลา ที โด (หายใจ)

โด ที ลา ซอล ฟา มี เร โด ที ลา ซอล ฟา มี เร โด

แบบฝึกหัดสัญญาณมือ 5 เสียง

คำชี้แจง : กรุณาศึกษาสัญญาณมือจากแบบฝึกสัญญาณมือ 5 เสียง ต่อไปนี้ ให้นักเรียนร้องโน้ตจากสัญญาณมือ

HOT CROSS BUNS**THE WOODCHUCK****MERRILY WE ROLLING ALONG****LIGHTLY ROW**

แบบฝึกหัดอ่านและร้องโน้ต ชุดที่ 1

คำชี้แจง : ให้นักเรียนฝึกอ่านและร้องโน้ตจากแบบฝึกต่อไปนี้

แบบทดสอบระดับเสียง

คำชี้แจง : กรุณปฏิบัติตามขั้นตอน ให้นักเรียนทดสอบระดับเสียงดังนี้

1. กรุณปฏิบัติสัญญาณมือ ให้นักเรียนร้องตามสัญญาณมือดังนี้

- 1.1 โด โด เร มี ฟา
- 1.2 โด โด มี ซอล ฟา
- 1.3 โด เร มี โด เร
- 1.4 โด มี เร มี โด
- 1.5 โด เร โด มี ซอล
- 1.6 โด มี โด เร โด
- 1.7 เร มี เร ฟา ซอล
- 1.8 เร มี โด มี ฟา
- 1.9 เร โด มี ซอล ฟา
- 1.10 เร เร โด มี ซอล

2. กรุณปฏิบัติเปียโนให้นักเรียนฟังและบันทึกระดับเสียงที่ได้ยิน โดยเขียนด้วยโน้ตตัวกลม ในกุญแจประจำหลักซอล คะแนนเต็มข้อละ 5 คะแนน

- 1.1 โด โด เร มี ฟา
- 1.2 โด โด มี ซอล ฟา
- 1.3 โด เร มี โด เร
- 1.4 โด มี เร มี โด
- 1.5 โด เร โด มี ซอล
- 1.6 โด มี โด เร โด
- 1.7 เร มี เร ฟา ซอล
- 1.8 เร มี โด มี ฟา
- 1.9 เร โด มี ซอล ฟา
- 1.10 เร เร โด มี ซอล

แผนการสอนคาบที่ 2 จังหวะและสัญลักษณ์ตัวโน้ต

แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่อง จังหวะและสัญลักษณ์ตัวโน้ต

50 นาที

สาระสำคัญ

อ่าน – ร้องโน้ต , สัญลักษณ์มือ , ลักษณะตัวโน้ต ๒ (ตัวขาว) , ๑ (ตัวดำ) , ๙ (ตัวหยุด

ตัวดำ)

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถร้องโน้ตจากสัญลักษณ์มือที่เห็นได้
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถอ่านและร้องโน้ตที่กำหนดให้ได้
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถปฏิบัติจังหวะจากกระสวนจังหวะที่เห็นได้

เนื้อหา

1. ลักษณะตัวโน้ต ๒, ๑, ๙
2. ระดับเสียง โด - เร - มี - ฟา - ซอล
3. สัญลักษณ์มือ

แผนการสอนคาบที่ 2 จังหวะและสัญลักษณ์ตัวโน้ต

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

50 นาที

กิจกรรมที่ 1 ระดับเสียงและสัญญาณมือ

5 นาที

กิจกรรมครู	กิจกรรมนักเรียน
1. ครูปฏิบัติสัญญาณมือจากแบบฝึกสัญญาณมือ 5 เสียง	* ฝึกปฏิบัติสัญญาณมือตามครู * นักเรียนร้องโน้ตตามสัญญาณมือที่ครูกำหนด
สื่อการเรียนรู้ * แบบฝึกสัญญาณมือ 5 เสียง การประเมินผล * สังเกตการร้องโน้ตและปฏิบัติสัญญาณมือ	

กิจกรรมที่ 2 ฝึกปฏิบัติจังหวะ

20 นาที

กิจกรรมครู	กิจกรรมนักเรียน
1. ครูตบมือเป็นจังหวะต่าง ๆ ให้นักเรียนฟังและตบจังหวะตาม	* นักเรียนตบจังหวะตามครู
2. ครูอธิบายถึงจังหวะต่าง ๆ รอบ ๆ ตัว	* นักเรียนยกตัวอย่างจังหวะต่าง ๆ
3. ครูอธิบายสัญลักษณ์ที่ใช้แทนจังหวะในทางดนตรี	
4. ครูแจกแบบฝึกปฏิบัติจังหวะชุดที่ 1	* นักเรียนรับแบบฝึกปฏิบัติจังหวะ และฝึกปฏิบัติจังหวะตามคำสั่งของแบบฝึก
สื่อการเรียนรู้ * แบบฝึกปฏิบัติจังหวะ ชุดที่ 1 การประเมินผล * สังเกตการปฏิบัติจังหวะตามคำสั่งของแบบฝึก กลุ่มใหญ่ กลุ่มย่อย และรายบุคคล	

กิจกรรมที่ 3 ทดสอบการฟังกระสวนจังหวะ

25 นาที

กิจกรรมครู	กิจกรรมนักเรียน
1. ทดสอบการฟังกระสวนจังหวะ โดยครู ปฏิบัติเปียโนจากแบบฝึกปฏิบัติจังหวะ ชุดที่ 1 ให้นักเรียนทดสอบการฟังกระสวนจังหวะ ราย บุคคล	* นักเรียนฟังกระสวนจังหวะ จากนั้นจึงตบ มือจากจังหวะที่ได้ยินแล้วจึงเลือกหยิบบัตร ภาพกระสวนจังหวะที่ตบมือให้ถูกต้อง
สื่อการเรียนรู้ * แบบฝึกปฏิบัติจังหวะชุดที่ 1 * บัตรภาพกระสวนจังหวะชุดที่ 1 * เปียโน การประเมินผล * สังเกตการปฏิบัติจังหวะและเลือกหยิบบัตรภาพกระสวนจังหวะ รายบุคคล	

ใบความรู้ที่ 1

1. ตัวโน้ต (Note) หมายถึงสัญลักษณ์ที่ใช้แทนความยาวของเสียงดนตรี มีลักษณะดังนี้

ลักษณะตัวโน้ต	ชื่อเรียกภาษาไทย	ค่าเปรียบเทียบ	เส้นสมมติความยาวของเสียง
	ตัวกลม	4 เท่าของตัวดำ	
	ตัวขาว	2 เท่าของตัวดำ	
	ตัวดำ	1 ใน 4 ของตัวกลม	
	ตัวเข็บ 1 ชั้น	1 ใน 8 ของตัวกลม	

2. เสียงที่ใช้แทนลักษณะตัวโน้ตตามแบบของโคดา

ลักษณะตัวโน้ต	เสียง
	เท
	ทุ - อุ
	ทา
	ที - ทิ
	หยุด

แบบฝึกปฏิบัติจังหวะ ชุดที่ 1 (๒ , ๒ , ๔)

คำชี้แจง ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

- 1. ให้นักเรียนเลือกกระสวนจังหวะของกลุ่ม A. และกลุ่ม B. อย่างละ 1 กระสวนจังหวะ แล้วจัดเรียงกระสวนจังหวะให้อยู่ในรูป A + B
- 2. ฝึกปฏิบัติจังหวะจากกระสวนจังหวะที่จัดเรียงขึ้น

กลุ่ม A.

1.

4

4

๒

๒

2.

4

4

๒

๒

๒

3.

4

4

๒

๒

๒

4.

4

4

๒

๒

๒

๒

กลุ่ม B

1.

4

4

๒

๒

๒

๔

2.

4

4

๒

๒

๔

3.

4

4

๒

๔

๒

๔

แผนการสอนคาบที่ 3 การฝึกโสตประสาท
แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน เรื่อง การฝึกโสตประสาท

50 นาที

สาระสำคัญ

อ่าน - ร้องโน้ต และสัญญาณมือในระดับเสียง โด - เร - มี - ฟา - ซอล , กระสวน
จังหวะใหม่ () และการสร้างสรรค์ทำนองจากกระสวนจังหวะที่กำหนด

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถปฏิบัติสัญญาณมือจากระดับเสียงที่ได้ยินได้
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถฟังและร้องระดับเสียงที่ได้ยินได้
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถปฏิบัติจังหวะจากกระสวนจังหวะที่ได้ยินได้
4. เพื่อให้นักเรียนสามารถสร้างสรรค์ทำนองจากกระสวนจังหวะที่กำหนดได้

เนื้อหา

1. สัญลักษณ์ตัวโน้ต , {
2. ระดับเสียง โด - เร - มี - ฟา - ซอล
3. สัญญาณมือ

แผนการสอนคาบที่ 3 การฝึกโสตประสาท

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

50 นาที

กิจกรรมที่ 1 สัญญาณมือ

5 นาที

กิจกรรมครู	กิจกรรมนักเรียน
1. ครูปฏิบัติสัญญาณมือ 2. ครูปฏิบัติเป็โนจากแบบฝึกสัญญาณมือ 5 เสียง	* นักเรียนร้องโน้ตจากสัญญาณมือที่ครูกำหนด * นักเรียนร้องโน้ตพร้อมปฏิบัติสัญญาณมือจากเสียงที่ได้ยิน
สื่อการเรียนรู้ * ครู * แบบฝึกสัญญาณมือ 5 เสียง * เป็โน การประเมินผล * สังเกตว่านักเรียนสามารถร้องโน้ตพร้อมกับปฏิบัติสัญญาณมือจากระดับเสียงที่ได้ยินได้	

กิจกรรมที่ 2 ปฏิบัติกระสวนจังหวะที่ได้ยิน

5 นาที

กิจกรรมครู	กิจกรรมนักเรียน
1.ครูปฏิบัติเป็โนเป็นจังหวะให้นักเรียนปฏิบัติจังหวะตามที่ได้ยิน	* นักเรียนฟังและปฏิบัติจังหวะที่ได้ยิน
สื่อการเรียนรู้ * ครู * เป็โน การประเมินผล * สังเกตการปฏิบัติจังหวะที่ได้ยิน กลุ่มใหญ่	

กิจกรรมที่ 3 ฝึกปฏิบัติกระสวนจันทะจากบัตรภาพ

15 นาที

กิจกรรมครู	กิจกรรมนักเรียน
1. ครูแจกแบบบัตรภาพกระสวนจันทะ ให้นักเรียนเลือกบัตรภาพกระสวนจันทะกลุ่ม A. , B. หรือ C. อย่างละ 1 กระสวนจันทะ มาเรียงต่อกันให้ได้ 4 กระสวนจันทะ แล้วฝึกปฏิบัติจันทะ 2. ครูเดินดูการปฏิบัติจันทะเป็นกลุ่มย่อย	* นักเรียนรับบัตรภาพกระสวนจันทะ ฝึกปฏิบัติจันทะกลุ่มย่อย
สื่อการเรียนรู้ * บัตรภาพกระสวนจันทะ กลุ่ม A. , B. และ C. การประเมินผล * สังเกตการปฏิบัติจันทะกลุ่มย่อย	

กิจกรรมที่ 4 สร้างสรรค์ทำนอง

25 นาที

กิจกรรมครู	กิจกรรมนักเรียน
1. ครูปฏิบัติเปียโนคลอไปกับการร้องโน้ตทีละกลุ่ม	* นักเรียนแบ่งกลุ่มย่อย ร่วมกันจัดเรียงกระสวนจันทะ ข้อละ 4 กระสวนจันทะ โดยเลือกจากบัตรภาพกระสวนจันทะกลุ่ม A. , B. และ C. จากนั้นนำระดับเสียง โด – เร – มี – ฟา – ซอล มาแต่งเป็นทำนองลงในกระสวนจันทะ กลุ่มละ 3 ข้อ * นักเรียนเขียนทำนองที่แต่งขึ้นส่งให้ครู * นักเรียนออกมาปฏิบัติจันทะและร้องโน้ตหน้าชั้นเรียนทีละกลุ่ม
สื่อการเรียนรู้ * บัตรภาพกระสวนจันทะ * เปียโน การประเมินผล * นักเรียนสามารถสร้างสรรค์ทำนอง ปฏิบัติจันทะ และร้องโน้ตจากทำนองที่แต่งขึ้นได้	

ใบงานที่ 2

คำชี้แจง : ฝึกปฏิบัติตามขั้นตอน ดังนี้

1. ครูปฏิบัติสัญญาณมือให้นักเรียนร้องโน้ตจากสัญญาณมือ

- 1.1 โด โด เร มี ฟา
- 1.2 โด โด มี ซอล ฟา
- 1.3 โด เร มี โด เร
- 1.4 โด มี เร มี โด
- 1.5 โด เร โด มี ซอล
- 1.6 โด มี โด เร โด
- 1.7 เร มี เร ฟา ซอล
- 1.8 เร มี โด มี ฟา
- 1.9 เร โด มี ซอล ฟา
- 1.10 เร เร โด มี ซอล

2. ครูปฏิบัติเปียโน ให้นักเรียนร้องโน้ตและปฏิบัติสัญญาณมือ ดังนี้

- 1.1 โด โด เร มี ฟา
- 1.2 โด โด มี ซอล ฟา
- 1.3 โด เร มี โด เร
- 1.4 โด มี เร มี โด
- 1.5 โด เร โด มี ซอล
- 1.6 โด มี โด เร โด
- 1.7 เร มี เร ฟา ซอล
- 1.8 เร มี โด มี ฟา
- 1.9 เร โด มี ซอล ฟา
- 1.10 เร เร โด มี ซอล

3. ระบุปฏิบัติเปียโนจากโน้ตต่อไปนี้ ให้นักเรียนตบมือตามที่ได้ยิน

The image displays a musical exercise for piano practice. It consists of 12 staves of music, each starting with a treble clef and a 4/4 time signature. The notes are as follows: Staff 1: C4, D4, E4, F4, G4, A4, B4, C5. Staff 2: C4, D4, E4, F4, G4, A4, B4, C5. Staff 3: C4, D4, E4, F4, G4, A4, B4, C5. Staff 4: C4, D4, E4, F4, G4, A4, B4, C5. Staff 5: C4, D4, E4, F4, G4, A4, B4, C5. Staff 6: C4, D4, E4, F4, G4, A4, B4, C5. Staff 7: C4, D4, E4, F4, G4, A4, B4, C5. Staff 8: C4, D4, E4, F4, G4, A4, B4, C5. Staff 9: C4, D4, E4, F4, G4, A4, B4, C5. Staff 10: C4, D4, E4, F4, G4, A4, B4, C5. Staff 11: C4, D4, E4, F4, G4, A4, B4, C5. Staff 12: C4, D4, E4, F4, G4, A4, B4, C5.

แผนการสอนคาบที่ 4 การฝึกโสตประสาท
แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่องการฝึกโสตประสาท

50 นาที

สาระสำคัญ

อ่าน - ร้องโน้ต และสัญญาณมือในระดับเสียง โด - เร - มี - ฟา - ซอล สัญลักษณ์ตัวโน้ต ♩ (ตัวขาว) , ♪ (ตัวดำ) , ♫ (ตัวเข้บ็ต 1 ชั้น) และ ⋮ (ตัวหยุดตัวดำ)

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถอ่านและร้องโน้ตที่กำหนดได้
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถปฏิบัติจังหวะจากเสียงที่ได้ยินได้
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถปฏิบัติจังหวะจากบัตรภาพกระสวนจังหวะได้
4. เพื่อให้นักเรียนสามารถเลือกหีบบัตรภาพกระสวนจังหวะที่ได้ยินได้
5. เพื่อให้นักเรียนสามารถบันทึกทำนองที่ได้ยินได้

เนื้อหา

1. สัญลักษณ์ตัวโน้ต ♩ , ♪ , ♫ และ ⋮
2. ระดับเสียง โด - เร - มี - ฟา - ซอล
3. สัญญาณมือ

แผนการสอนคาบที่ 4 การฝึกโสตประสาท

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

50 นาที

กิจกรรมที่ 1 อ่านและร้องโน้ต

10 นาที

กิจกรรมครู	กิจกรรมนักเรียน
1. ครูปฏิบัติเปียโนให้เสียง Tonic ให้นักเรียนฟังก่อนร้องทีละข้อ (ครูเปลี่ยนระดับเสียง Tonic ทุก ๆ ข้อ)	* นักเรียนฝึกร้องโน้ตพร้อมปฏิบัติสัญญาณมือจากแบบฝึกหัดสัญญาณมือ 5 เสียง ทีละกลุ่ม
สื่อการเรียนรู้ * แบบฝึกสัญญาณมือ 5 เสียง * เปียโน การประเมินผล * สังเกตว่านักเรียนสามารถร้องโน้ตจาก Tonic ที่ได้ยินได้อย่างถูกต้อง (กลุ่มย่อย)	

กิจกรรมที่ 2 ปฏิบัติจังหวะ

15 นาที

กิจกรรมครู	กิจกรรมนักเรียน
1. ครูปฏิบัติเปียโนจากแบบฝึกปฏิบัติจังหวะชุดที่ 2	* นักเรียนตบมือตามจังหวะที่ได้ยิน
2. ซักถามนักเรียนถึงลักษณะของจังหวะที่ได้ยินว่า มีลักษณะเร็ว – ช้า อย่างไร	* นักเรียนบอกถึงลักษณะของจังหวะที่ได้ยิน
3. สรุปกระสวนจังหวะ ที่ได้ยินที่ละกระสวน	* นักเรียนดูลักษณะกระสวนจังหวะจากบัตรภาพกระสวนจังหวะ แล้วแบ่งกลุ่มเพื่อฝึกปฏิบัติจังหวะจากบัตรภาพกระสวนจังหวะ
4. ครูแจกบัตรภาพกระสวนจังหวะให้นักเรียนฝึกปฏิบัติจังหวะเป็นกลุ่ม	
สื่อการเรียนรู้ * บัตรภาพกระสวนจังหวะ การประเมินผล * สังเกตการปฏิบัติจังหวะกลุ่มย่อย	

กิจกรรมที่ 3 ทดสอบการฟังกระสวนจังหวะ

10 นาที

กิจกรรมครู	กิจกรรมนักเรียน
1. ครูปฏิบัติเปียโนจากแบบทดสอบการฟังกระสวนจังหวะ ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเลือกหยิบบัตรภาพกระสวนจังหวะและชูขึ้น โดยกลุ่มที่ชูแผ่นป้ายได้ก่อนและถูกต้องจะได้คะแนน กระสวนจังหวะละ 1 คะแนน	* นักเรียนทำการทดสอบการฟังกระสวนจังหวะ
สื่อการเรียนรู้ * เปียโน การประเมินผล * ให้คะแนนจากการเลือกหยิบบัตรภาพกระสวนจังหวะ กลุ่มย่อย	

กิจกรรมที่ 4 การบันทึกทำนอง

15 นาที

กิจกรรมครู	กิจกรรมนักเรียน
1. ครูปฏิบัติเปียโนจากแบบทดสอบการบันทึกทำนอง ชุดที่ 1 ให้นักเรียนฟังและบันทึกทำนองลงในกระดาษคำตอบที่ครูแจก	* นักเรียนบันทึกทำนองที่ได้ยิน
สื่อการเรียนรู้ * เปียโน * แบบทดสอบการบันทึกทำนอง ชุดที่ 1 การประเมินผล * ให้คะแนนตามเกณฑ์ของแบบทดสอบการบันทึกทำนอง ชุดที่ 1 (รายบุคคล)	

ใบงานที่ 3

คำชี้แจง : ฝึกปฏิบัติตามขั้นตอนดังนี้

1. ครูปฏิบัติเปียโนจากกระสวนจังหวะต่อไปนี้ ให้นักเรียนฟังและตบมือตามกระสวนจังหวะที่ได้ยิน

13. $\frac{4}{4}$ ♩ ♩ ♩ ♩ | ♩ ♩ ♩ ♩ ||

14. $\frac{4}{4}$ ♩ ♩ ♩ ♩ | ♩ ♩ ♩ ♩ ||

15. $\frac{4}{4}$ ♩ ♩ ♩ ♩ | ♩ ♩ ♩ ♩ ||

16. $\frac{4}{4}$ ♩ ♩ ♩ ♩ | ♩ ♩ ♩ ♩ ||

แบบฝึกปฏิบัติจังหวะชุดที่ 2 (๘, ๘, ๘, ๘)

คำชี้แจง ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ให้นักเรียนเลือกกระสวนจังหวะของกลุ่ม A. , B. และ C. มาจัดเรียงให้ได้ 4 กระสวน แล้วฝึกปฏิบัติจังหวะ
2. ฝึกปฏิบัติจังหวะจากกระสวนจังหวะที่จัดเรียงขึ้น

กลุ่ม A.

กลุ่ม B

กลุ่ม C

1. $\frac{4}{4}$ ๘ ๘

1. $\frac{4}{4}$ ๘ ๘ ๘ ๘

1. $\frac{4}{4}$ ๘ ๘ ๘ ๘

2. $\frac{4}{4}$ ๘ ๘ ๘ ๘

2. $\frac{4}{4}$ ๘ ๘ ๘ ๘

2. $\frac{4}{4}$ ๘ ๘ ๘ ๘

3. $\frac{4}{4}$ ๘ ๘ ๘ ๘

3. $\frac{4}{4}$ ๘ ๘ ๘ ๘

3. $\frac{4}{4}$ ๘ ๘ ๘ ๘

4. $\frac{4}{4}$ ๘ ๘ ๘ ๘

4. $\frac{4}{4}$ ๘ ๘ ๘ ๘

แบบทดสอบการบันทึกทำนองชุดที่ 1

คำชี้แจง : ฝึกปฏิบัติตามขั้นตอนการทดสอบการบันทึกทำนอง ดังนี้

1. ครูปฏิบัติเปียโนจากแบบทดสอบการบันทึกทำนอง ให้นักเรียนบันทึกทำนองลงในกระดาษที่แจกให้

หมายเหตุ : เกณฑ์การให้คะแนน

- ให้ 2 คะแนนในการบันทึกทำนองที่ถูกต้องทั้งกระสวนจังหวะและระดับเสียง
- ให้ 1 คะแนนในการบันทึกทำนองที่ถูกต้องเฉพาะกระสวนจังหวะหรือระดับเสียง
- ให้ 0 คะแนนในการบันทึกที่ไม่ถูกต้องทั้งกระสวนจังหวะและระดับเสียง

แผนการสอนคาบที่ 5 การฝึกโสตประสาท
แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน เรื่องการฝึกโสตประสาท

50 นาที

สาระสำคัญ

ฝึกปฏิบัติจังหวะอัตราจังหวะ 4/4 การอ่านและร้องโน้ตระดับเสียง โด – เร – มี – ฟา – ซอล – ลา , สัญญาณมือ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถฝึกปฏิบัติจังหวะจากเครื่องหมายกำหนดจังหวะที่กำหนดได้
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถอ่านและร้องโน้ตที่เห็นได้
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถเลือกหยิบบัตรภาพกระสวนจังหวะที่ได้ยินได้

เนื้อหา

1. ฝึกปฏิบัติจังหวะอัตราจังหวะ 4/4
2. ระดับเสียง โด - เร - มี - ฟา - ซอล - ลา
3. สัญญาณมือ

ลา

แผนการสอนคาบที่ 5 การฝึกโสตประสาท กิจกรรมการเรียนรู้การสอน 50 นาที

กิจกรรมที่ 1 ฝึกปฏิบัติจังหวะ อ่านและร้องโน้ต

15 นาที

กิจกรรมครู	กิจกรรมนักเรียน
1. ครูแจกแบบฝึกหัดอ่านและร้องโน้ตชุดที่ 2	* นักเรียนรับแบบฝึกหัดอ่านและร้องโน้ตแบ่งเป็นกลุ่มย่อย
2. ครูแนะนำการฝึกปฏิบัติโดยการนับจังหวะ ห้องละ 4 จังหวะ	ฝึกปฏิบัติจังหวะโดยการออกเสียงจังหวะเป็น 1 - 2 - 3 - 4 ฝึกอ่านและร้องโน้ต
3. ครูปฏิบัติเปียโนคลอไปกับการร้องโน้ต	
สื่อการเรียนรู้ * แบบฝึกหัดอ่านและร้องโน้ตชุดที่ 2 * เปียโน การประเมินผล * สังเกตการฝึกปฏิบัติจังหวะและร้องโน้ตกลุ่มย่อย	

กิจกรรมที่ 2 การฟังและร้องโน้ต

5 นาที

กิจกรรมครู	กิจกรรมนักเรียน
1. ครูปฏิบัติเปียโน บันไดเสียง C - Major	* นักเรียนร้องโน้ตในบันไดเสียง C – Major
2. ครูปฏิบัติเปียโน ให้นักเรียนฟังเสียง Tonic แล้วร้องโน้ต โด – เร – มี – ฟา – ซอล	* นักเรียนร้องโน้ตที่ครูกำหนด ทีละคน
สื่อการเรียนรู้ * เปียโน * ครู การประเมินผล * สังเกตการปฏิบัติขับร้องรายบุคคล	

กิจกรรมที่ 3 ระดับเสียงใหม่

10 นาที

กิจกรรมครู	กิจกรรมนักเรียน
1. ครูปฏิบัติสัญญาณมือจากแบบฝึกสัญญาณมือ 6 เสียง 2. ซักถามนักเรียนถึงระดับเสียงที่เพิ่มขึ้น 3. สรุปร่วมกันถึงระดับเสียงและสัญญาณมือของโน้ตตัว “ลา”	* นักเรียนร้องโน้ตตามสัญญาณมือที่ครูปฏิบัติ * นักเรียนจับคู่ฝึกสัญญาณมือและร้องโน้ต 6 เสียง
สื่อการเรียนรู้ * แบบฝึกสัญญาณมือ 6 เสียง การประเมินผล สังเกตว่านักเรียนสามารถปฏิบัติสัญญาณมือและร้องโน้ตได้	

กิจกรรมที่ 4 ทดสอบกระสวนจังหวะ

20 นาที

กิจกรรมครู	กิจกรรมนักเรียน
1. ครูแจกบัตรภาพกระสวนจังหวะ A. , B. , C. 2. ครูเลือกปฏิบัติเปียโนจากแบบฝึกหัดอ่านและร้องโน้ตชุดที่ 2 ให้นักเรียนฟังและเลือกหยิบบัตรภาพกระสวนจังหวะที่ได้ยิน รายบุคคล	* นักเรียนรับบัตรภาพกระสวนจังหวะ * นักเรียนฟังทำนองและหยิบบัตรภาพกระสวนจังหวะที่ได้ยิน รายบุคคล
สื่อการเรียนรู้ * บัตรภาพกระสวนจังหวะ * เปียโน การประเมินผล * ให้ 1 คะแนนจากการเลือกหยิบบัตรภาพที่ถูกต้องรายบุคคล	

แบบฝึกหัดอ่านและร้องโน้ตชุดที่ 2

คำชี้แจง : ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติจังหวะ อ่านโน้ต และร้องโน้ตจากแบบฝึกต่อไปนี้

แบบฝึกหัดสัญญาณมือ 6 เสียง

คำชี้แจง : ครูปฏิบัติสัญญาณมือให้นักเรียนร้องโน้ต จากแบบฝึกต่อไปนี้

TWINKLE TWINKLE LITTLE STARS

OH SUSANNA

The image displays musical notation for two songs. The first song, 'Twinkle Twinkle Little Stars', is written on three staves in G major (one sharp) and 4/4 time. The melody is simple, using quarter and eighth notes. The second song, 'Oh Susanna', is written on four staves in G major and 4/4 time. It features a more complex melody with eighth and sixteenth notes. A large, faint watermark of Mahidol University is visible in the background of the musical notation.

ใบงานที่ 4

คำชี้แจง : ฝึกปฏิบัติตามขั้นตอนดังนี้

1. ครูปฏิบัติเปียโนโดยเลือกจากกระสวนจังหวะต่อไปนี้ข้อละ 2 กระสวนจังหวะ โดยให้กระสวนจังหวะกลุ่ม A. เป็นกระสวนจังหวะที่ 1 ตามด้วยกระสวนจังหวะกลุ่ม B. หรือกลุ่ม C. อีก 1 กระสวน ให้นักเรียนฟังและตบมือตามกระสวนจังหวะที่ได้ยิน

กลุ่ม A.	กลุ่ม B.	กลุ่ม C.
1. $\frac{4}{4}$ 	1. $\frac{4}{4}$ 	1. $\frac{4}{4}$
2. $\frac{4}{4}$ 	2. $\frac{4}{4}$ 	2. $\frac{4}{4}$
3. $\frac{4}{4}$ 	3. $\frac{4}{4}$ 	3. $\frac{4}{4}$
4. $\frac{4}{4}$ 		4. $\frac{4}{4}$

ใบความรู้เรื่อง เครื่องหมายกำหนดจังหวะ

เครื่องหมายกำหนดจังหวะ (time signature) คือ เครื่องหมายกำหนดจังหวะในบทเพลง ประกอบด้วย

- * เลขตัวบน บอกจังหวะในแต่ละห้อง
- * เลขตัวล่าง กำหนดลักษณะตัวโน้ตที่ใช้เป็นเกณฑ์ 1 จังหวะ เช่น

- เลข 1 แทนโน้ตตัวกลม
- เลข 2 แทนโน้ตตัวขาว
- เลข 4 แทนโน้ตตัวดำ
- เลข 8 แทนโน้ตตัวเข็บบีต 1 ชั้น

ตัวอย่าง

คือจังหวะ 4/4 กำหนดให้แต่ละห้องมีโน้ตตัวดำ (ตามเลข 4 ล่าง) ได้ 4 ตัว (ตามเลข 4 บน) ปฏิบัติห้องละ 4 จังหวะ โดยให้ตัวดำมีค่าตัวละ 1 จังหวะ

วิธีการฝึกปฏิบัติจังหวะโดยการนับจังหวะ

ตัวอย่างที่ 1

จังหวะ 4/4 ♩ ♩ | ♩ ♩ ♩ ♩ ||

นับจังหวะดังนี้ 1(2) 3(4) 1 2 3 4

ตัวอย่างที่ 2

จังหวะ 4/4 ♩ ♩ ♩ ♩ | ♩ ♩ ♩ ||

นับจังหวะดังนี้ 1 2 และ 3 4 1(2) 3 และ 4

แผนการสอนคาบที่ 6 การฝึกโสตประสาท
แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่อง การฝึกโสตประสาท

50 นาที

สาระสำคัญ

ฝึกปฏิบัติจังหวะ อัตราร้อยละ 4/4 สัญญาณมือระดับเสียง โด – เร – มี – ฟา – ซอล
 - ลา ในบันไดเสียง Major ฝึกการฟังและร้องโน้ตที่ได้ยิน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถฝึกปฏิบัติจังหวะจากเครื่องหมายกำหนดจังหวะที่กำหนดได้
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถปฏิบัติสัญญาณมือและร้องระดับเสียงได้
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถร้องระดับเสียงที่ได้ยินได้

เนื้อหา

1. อัตราร้อยละ $\frac{4}{4}$ (♩, ♪, ♫, ♮)
2. ระดับเสียง โด - เร - มี - ฟา - ซอล - ลา
3. สัญญาณมือ

แผนการสอนคาบที่ 6 การฝึกปฏิบัติประสาธ กิจกรรมการเรียนการสอน 50 นาที
--

กิจกรรมที่ 1 การปฏิบัติจังหวะ15 นาที

กิจกรรมครู	กิจกรรมนักเรียน
1. ครูปฏิบัติจากกระสวนจังหวะกลุ่ม D. 2. ร่วมกันอภิปรายลักษณะกระสวน จังหวะ 3. สรุปลักษณะจังหวะกลุ่ม D. 4. แจกบัตรภาพกระสวนจังหวะ	* นักเรียนตอบจังหวะตามครู * นักเรียนฝึกปฏิบัติจังหวะจากบัตรภาพกระสวนจังหวะ
สื่อการเรียน * บัตรภาพกระสวนจังหวะ การประเมินผล * สังเกตการปฏิบัติจังหวะรายบุคคล	

กิจกรรมที่ 2 อ่านและร้องโน้ต15 นาที

กิจกรรมครู	กิจกรรมนักเรียน
1. ครูแจกแบบฝึกหัดอ่านและร้องโน้ต ชุดที่ 3	* นักเรียนฝึกอ่านและร้องโน้ตจากแบบฝึก
สื่อการเรียน * แบบฝึกหัดอ่านและร้องโน้ตชุดที่ 3 * เปียโน การประเมินผล * สังเกตการร้องระดับเสียง และการอ่านโน้ต กลุ่มย่อย	

กิจกรรมที่ 3 ทดสอบระดับเสียง

20 นาที

กิจกรรมครู	กิจกรรมนักเรียน
1. ครูปฏิบัติเปียโนจากแบบทดสอบระดับเสียง	* นักเรียนบันทึกโน้ตลงในกระดาษที่แจกให้
สื่อการเรียนรู้ * แบบทดสอบระดับเสียง * เปียโน การประเมินผล * ให้คะแนนตามเกณฑ์ของแบบทดสอบระดับเสียง รายบุคคล	

แบบฝึกหัดอ่านและร้องโน้ตชุดที่ 3

คำชี้แจง : ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติจังหวะ อ่านโน้ตและร้องโน้ตจากแบบฝึกหัดต่อไปนี้

แบบทดสอบระดับเสียง

คำชี้แจง : กรุณปฏิบัติเปียโนจากแบบทดสอบระดับเสียงต่อไปนี้ ให้นักเรียนบันทึกระดับเสียงที่ได้ยิน
โดยเขียนด้วยโน้ตตัวกลม (ไม่คำนึงถึงกระสวนจังหวะ)

แบบฝึกปฏิบัติจังหวะ กลุ่ม A. , B. , C. และ D.

คำชี้แจง : ฝึกปฏิบัติจังหวะ จากกระสวนจังหวะต่อไปนี้ โดยจัดเรียงกระสวนจังหวะในรูปแบบต่าง ๆ

กลุ่ม A.	กลุ่ม B.	กลุ่ม C.	กลุ่ม D.
1. $\frac{4}{4}$ ♩ ♩	1. $\frac{4}{4}$ ♩ ♩ ♩ ♩	1. $\frac{4}{4}$ ♩ ♩ ♩ ♩	1. $\frac{4}{4}$ ♩ ♩ ♩ ♩
2. $\frac{4}{4}$ ♩ ♩ ♩ ♩	2. $\frac{4}{4}$ ♩ ♩ ♩ ♩	2. $\frac{4}{4}$ ♩ ♩ ♩ ♩	2. $\frac{4}{4}$ ♩ ♩ ♩ ♩
3. $\frac{4}{4}$ ♩ ♩ ♩ ♩	3. $\frac{4}{4}$ ♩ ♩ ♩ ♩	3. $\frac{4}{4}$ ♩ ♩ ♩ ♩	3. $\frac{4}{4}$ ♩ ♩ ♩ ♩
4. $\frac{4}{4}$ ♩ ♩ ♩ ♩	4. $\frac{4}{4}$ ♩ ♩ ♩ ♩	4. $\frac{4}{4}$ ♩ ♩ ♩ ♩	4. $\frac{4}{4}$ ♩ ♩ ♩ ♩

แผนการสอนคาบที่ 7 การฝึกโสตประสาท
แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่อง การฝึกโสตประสาท

50 นาที

สาระสำคัญ

ฝึกปฏิบัติจังหวะ อัตราจังหวะ 4/4 ร้องระดับเสียงโน้ตในบันไดเสียงเมเจอร์ และการบันทึกทำนอง

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถฝึกปฏิบัติจังหวะจากเครื่องหมายกำหนดจังหวะที่กำหนดได้
เพื่อให้นักเรียนสามารถปฏิบัติสัญญาณมือและร้องระดับเสียงโน้ตในบันไดเสียง Major ได้
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถบันทึกทำนองที่ได้ยินได้

เนื้อหา

1. อัตราจังหวะ $\frac{4}{4}$ (♩, ♪, ♫, ♮)
2. ระดับเสียงโน้ตในบันไดเสียง C - Major
3. สัญญาณมือ

แผนการสอนคาบที่ 7 การฝึกโสตประสาท

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

50 นาที

กิจกรรมที่ 1 ปฏิบัติจังหวะ

10 นาที

กิจกรรมครู	กิจกรรมนักเรียน
1. ครูแจกบัตรภาพกระสวนจังหวะ ให้นักเรียน ฝึกปฏิบัติจังหวะ โดยเรียงกระสวนจังหวะ เป็น อัตราจังหวะ 4/4 2 ห้องเพลง	* นักเรียนฝึกปฏิบัติจังหวะ กลุ่มย่อย
สื่อการเรียนรู้ * บัตรภาพกระสวนจังหวะ การประเมินผล * สังเกตการปฏิบัติจังหวะกลุ่มย่อย	

กิจกรรมที่ 2 ระดับเสียงใหม่

20 นาที

กิจกรรมครู	กิจกรรมนักเรียน
1. ครูปฏิบัติเปียโน เสียง Tonic ให้นักเรียน ร้องระดับเสียง โด—เร—มิ—ฟา—ซอล—ลา (ครูปฏิบัติเปียโนเสียง Tonic ในบันไดเสียงต่าง กัน)	* นักเรียนร้องระดับเสียงที่ครูกำหนดพร้อมกัน
2. ครูปฏิบัติสัญญาณมือจากแบบฝึกสัญญาณมือ 8 เสียง	* นักเรียนร้องโน้ตตามสัญญาณมือ
3. ซักถามนักเรียนถึงระดับเสียงที่เพิ่มขึ้น	
4. สรุปร่วมกันถึงระดับเสียงและสัญญาณมือ ของโน้ตตัว “ที” และ “โด”	* นักเรียนจับคู่ฝึกสัญญาณมือและร้องโน้ต 8 เสียง
สื่อการเรียนรู้ * แบบฝึกสัญญาณมือ 8 เสียง * เปียโน การประเมินผล * นักเรียนสามารถปฏิบัติสัญญาณมือและร้องโน้ตได้	

กิจกรรมที่ 3 การบันทึกทำนอง

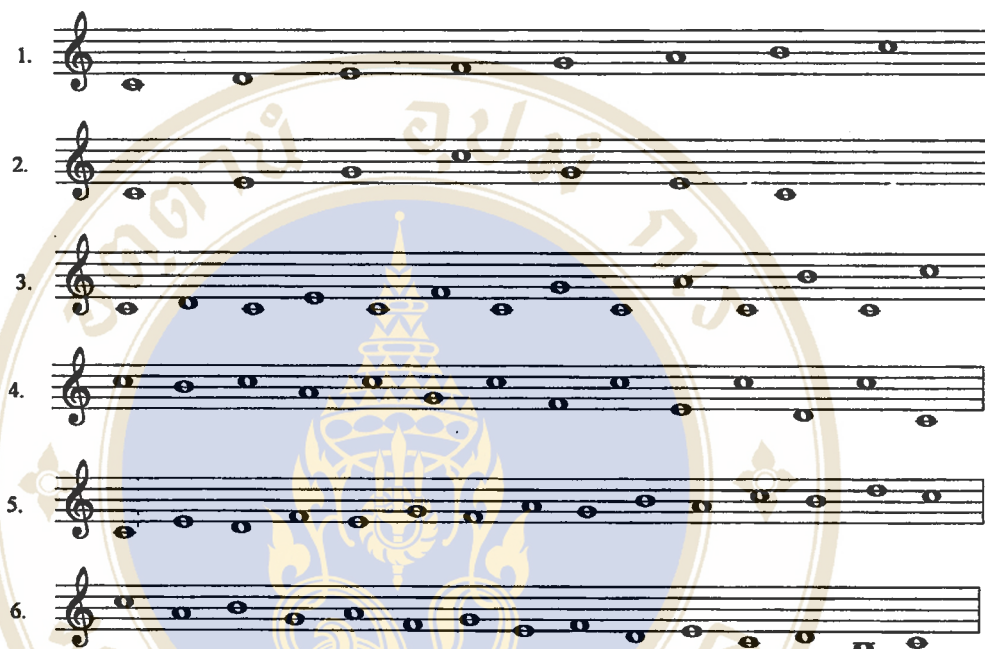
20 นาที

กิจกรรมครู	กิจกรรมนักเรียน
1. ครูปฏิบัติแบบทดสอบการบันทึกทำนอง	* นักเรียนบันทึกทำนองที่ได้ยินลงในกระดาษที่ครูแจก
สื่อการเรียนรู้ * เปียโน * แบบทดสอบการบันทึกทำนอง การประเมินผล * ให้คะแนนตามเกณฑ์ของแบบทดสอบการบันทึกทำนอง (รายบุคคล)	

แบบฝึกหัด 8 เสียง

คำชี้แจง : ฝึกปฏิบัติสัทนญาณมือและร้องโน้ต จากแบบฝึกต่อไปนี้

แบบทดสอบการบันทึกทำนอง

คำชี้แจง : ฝึกปฏิบัติตามขั้นตอนการทดสอบการบันทึกทำนอง ดังนี้

1. ครูปฏิบัติเปียโนจากแบบทดสอบการบันทึกทำนอง ให้นักเรียนบันทึกทำนองลงในกระดาษที่แจกให้

หมายเหตุ : เกณฑ์การให้คะแนน

ให้ 2 คะแนนในการบันทึกทำนองที่ถูกต้องทั้งกระสวนจังหวะและระดับเสียง

ให้ 1 คะแนนในการบันทึกทำนองที่ถูกต้องเฉพาะกระสวนจังหวะหรือระดับเสียง

ให้ 0 คะแนนในการบันทึกทำนองที่ไม่ถูกต้องทั้งกระสวนจังหวะและระดับเสียง

แผนการสอนคาบที่ 8 การฝึก โสตประสาธ
แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่อง การฝึก โสตประสาธ

50 นาที

สาระสำคัญ

ฝึกปฏิบัติจังหวะ อัตราจังหวะ $\frac{4}{4}$ ร้องระดับเสียงในบันไดเสียง C - Major , ฝึกการฟัง และร้องโน้ตที่ได้ยิน สัญลักษณ์มือ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถฝึกปฏิบัติจังหวะจากเครื่องหมายกำหนดจังหวะที่กำหนดได้
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถปฏิบัติสัญลักษณ์มือและร้องระดับเสียงในบันไดเสียง C - Major ได้
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถร้องระดับเสียงที่ได้ยินได้
4. เพื่อให้นักเรียนสามารถปฏิบัติจังหวะจากทำนองที่ได้ยินได้

เนื้อหา

1. อัตราจังหวะ $\frac{4}{4}$ (๒, ๒, ๒, ๒)
2. ระดับเสียงในบันไดเสียง C - Major
3. สัญลักษณ์มือ

แผนการสอนคาบที่ 8 การฝึกโสตประสาท กิจกรรมการเรียนรู้การสอน 50 นาที

กิจกรรมที่ 1 สัญญาณมือ

10 นาที

กิจกรรมครู	กิจกรรมนักเรียน
1. ครูปฏิบัติเปียโนบันไดเสียง C – Major 2. ครูปฏิบัติสัญญาณมือ โด – เร – มี – ฟา – ซอล – ลา – ที – โด’	* นักเรียนร้องโน้ตบันไดเสียง C – Major * นักเรียนร้องโน้ตตามสัญญาณมือ * นักเรียนจับคู่ฝึกปฏิบัติสัญญาณมือ และร้องโน้ต 8 เสียง
สื่อการเรียนรู้ * เปียโน * แบบฝึกสัญญาณมือ 8 เสียง การประเมินผล * สังเกตการปฏิบัติสัญญาณมือและการร้องโน้ต	

กิจกรรมที่ 2 ปฏิบัติจังหวะ อ่านและร้องโน้ต

20 นาที

กิจกรรมครู	กิจกรรมนักเรียน
1. ครูแจกแบบฝึกหัดอ่านและร้องโน้ตชุดที่ 4 2. ครูปฏิบัติเปียโนคลอ	* นักเรียนรับแบบฝึก ฝึกปฏิบัติจังหวะ อ่านโน้ตพร้อมกัน * นักเรียนฝึกร้องโน้ตทีละคน
สื่อการเรียนรู้ * แบบฝึกหัดอ่านและร้องโน้ตชุดที่ 4 * เปียโน การประเมินผล * สังเกตการปฏิบัติจังหวะ จับร้อง	

กิจกรรมที่ 3 การปฏิบัติจากการฟัง

20 นาที

กิจกรรมครู	กิจกรรมนักเรียน
1. ครูแจกบัตรภาพกระสวนจันทระ	* นักเรียนรับบัตรภาพกระสวนจันทระ
2. ครูปฏิบัติเปียโนจากแบบฝึกหัดอ่านและร้องโน้ตชุดที่ 4 ทีละข้อ	* นักเรียนร้องทำนองที่ได้ยิน โดยออกเสียงเป็น ลา—ลา ปฏิบัติจันทระ และเลือกบัตรภาพกระสวนจันทระจากทำนองที่ได้ยิน
สื่อการเรียนรู้ * แบบฝึกหัดอ่านและร้องโน้ต ชุดที่ 4 * เปียโน * บัตรภาพกระสวนจันทระ การประเมินผล * สังเกตการร้อง การปฏิบัติจันทระ และการเลือกบัตรภาพกระสวนจันทระ	

แบบฝึกหัดอ่านและร้องโน้ต ชุดที่ 4

คำชี้แจง : ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติจังหวะ อ่านโน้ต และร้องโน้ตจากแบบฝึกหัดต่อไปนี้

แผนการสอนคาบที่ 9 การฝึกโสตประสาท
แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่อง การฝึกโสตประสาท

50 นาที

สาระสำคัญ

ฝึกปฏิบัติจังหวะ ร้องระดับเสียงในบันไดเสียง C - Major การสร้างสรรค์ทำนอง การบันทึกทำนอง

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถฝึกปฏิบัติจังหวะจากเครื่องหมายกำหนดจังหวะที่กำหนดได้
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถร้องระดับเสียงในบันไดเสียง C - Major ได้
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถแต่งทำนองในอัตราจังหวะ 4/4 ได้
4. เพื่อให้นักเรียนสามารถบันทึกทำนองที่ได้ยินได้

เนื้อหา

1. อัตราจังหวะ $\frac{4}{4}$
2. ระดับเสียงในบันไดเสียง C - Major

แผนการสอนคาบที่ 9 การฝึกโสตประสาท

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

50 นาที

กิจกรรมที่ 1 ทบทวนแบบฝึกหัดอ่านและร้องโน้ตชุดที่ 4

5 นาที

กิจกรรมครู	กิจกรรมนักเรียน
1. ครูปฏิบัติเปียโนคลอ	* นักเรียนทบทวนการร้องโน้ตจากแบบฝึกหัดอ่านและร้องโน้ตชุดที่ 4 ร้องพร้อมปฏิบัติสัญญาณมือ
สื่อการเรียนรู้ * แบบฝึกหัดอ่านและร้องโน้ตชุดที่ 4 * เปียโน การประเมินผล * สังเกตการปฏิบัติสัญญาณมือและการขับร้อง	

กิจกรรมที่ 2 การสร้างสรรค์ทำนอง

25 นาที

กิจกรรมครู	กิจกรรมนักเรียน
1. ครูแจกบัตรภาพกระสวนจังหวะ	* นักเรียนร้องระดับเสียงที่ครูกำหนดพร้อมกัน
2. ครูกำหนดอัตราจังหวะ 4/4 ให้นักเรียนนำบัตรภาพกระสวนจังหวะมาจัดเรียงให้ได้ 2 ห้องเพลง กลุ่มละ 3 ข้อ แต่งทำนองโดยใช้ระดับเสียงในบันไดเสียง C – Major แล้วเขียนทำนองที่แต่งส่งครู	* นักเรียนช่วยกันแต่งทำนอง และเขียนทำนองส่งครู
3. ครูปฏิบัติเปียโนคลอไปกับการร้องโน้ตที่ละกลุ่ม	* นักเรียนออกมาปฏิบัติจังหวะและร้องโน้ตหน้าชั้นเรียนทีละกลุ่ม
สื่อการเรียนรู้ * บัตรภาพกระสวนจังหวะ * เปียโน การประเมินผล * สังเกตการปฏิบัติจังหวะและร้องโน้ต กลุ่มย่อย	

กิจกรรมที่ 3 การบันทึกทำนอง

20 นาที

กิจกรรมครู	กิจกรรมนักเรียน
1. ครูปฏิบัติเปียโนจากแบบทดสอบการบันทึกทำนอง	* นักเรียนบันทึกทำนองที่ได้ยินลงในกระดาษที่ครูแจก
สื่อการเรียนรู้ * แบบทดสอบการบันทึกทำนอง * เปียโน การประเมินผล * ให้คะแนนตามเกณฑ์ของแบบทดสอบการบันทึกทำนองชุดที่ 3 (รายบุคคล)	

แบบทดสอบการบันทึกทำนอง

คำชี้แจง : ฝึกปฏิบัติตามขั้นตอนการทดสอบการบันทึกทำนอง ดังนี้

1. ระบุปฏิบัติเปียโนจากแบบทดสอบการบันทึกทำนอง ให้นักเรียนบันทึกทำนองลงในกระดาษที่แจกให้

หมายเหตุ : เกณฑ์การให้คะแนน

- ให้ 2 คะแนนในการบันทึกทำนองที่ถูกต้องทั้งกระสวนจังหวะและระดับเสียง
- ให้ 1 คะแนนในการบันทึกทำนองที่ถูกต้องเฉพาะกระสวนจังหวะหรือระดับเสียง
- ให้ 0 คะแนนในการบันทึกที่ไม่ถูกต้องทั้งกระสวนจังหวะและระดับเสียง

แผนการสอนคาบที่ 10 การฝึกโสตประสาท
แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน เรื่อง การฝึกโสตประสาท

50 นาที

สาระสำคัญ

ทดสอบการปฏิบัติจังหวะ การร้องโน้ต และการบันทึกทำนอง

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถปฏิบัติจังหวะจากแบบทดสอบที่กำหนดให้ได้อย่างถูกต้อง
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถร้องโน้ตจากแบบทดสอบที่กำหนดให้ได้อย่างถูกต้อง
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถบันทึกทำนองที่ได้ยินได้อย่างถูกต้อง

เนื้อหา

1. อัตราจังหวะ $\frac{4}{4}$
2. ระดับเสียงในบันไดเสียง C - Major

แผนการสอนคาบที่ 10 การฝึกโสตประสาท

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

50 นาที

กิจกรรมที่ 1 ทดสอบการปฏิบัติจังหวะและร้องโน้ต

30 นาที

กิจกรรมครู	กิจกรรมนักเรียน
1. แบ่งนักเรียนกลุ่มละ 6 คน เพื่อทำการทดสอบการปฏิบัติจังหวะ ครูแจกแบบทดสอบจังหวะ	* นักเรียนปฏิบัติจังหวะจากแบบทดสอบ
2. ครูแจกแบบทดสอบร้องโน้ต	
3. ครูปฏิบัติเปียโนในบันไดเสียง C-Major	* นักเรียนร้องโน้ตจากแบบทดสอบ
สื่อการเรียนรู้ * แบบทดสอบจังหวะ * แบบทดสอบร้องโน้ต การประเมินผล * ให้คะแนนการปฏิบัติจังหวะ และร้องโน้ต	

กิจกรรมที่ 2 ทดสอบการบันทึกทำนอง

20 นาที

กิจกรรมครู	กิจกรรมนักเรียน
1. ครูแจกกระดาษคำตอบและบัตรภาพกระสวนจังหวะให้นักเรียน	* นักเรียนรับกระดาษคำตอบ เขียนชื่อ — นามสกุล
2. ครูปฏิบัติเปียโน ตามลำดับขั้นการทดสอบ	* นักเรียนทำแบบทดสอบ
สื่อการเรียนรู้ * เปียโน * แบบทดสอบการบันทึกทำนอง การประเมินผล * ให้คะแนนตามเกณฑ์ของแบบทดสอบ	

แบบทดสอบการปฏิบัติจังหวะ

คำชี้แจง : ปฏิบัติตามลำดับขั้นตอนการทดสอบการปฏิบัติจังหวะต่อไปนี้

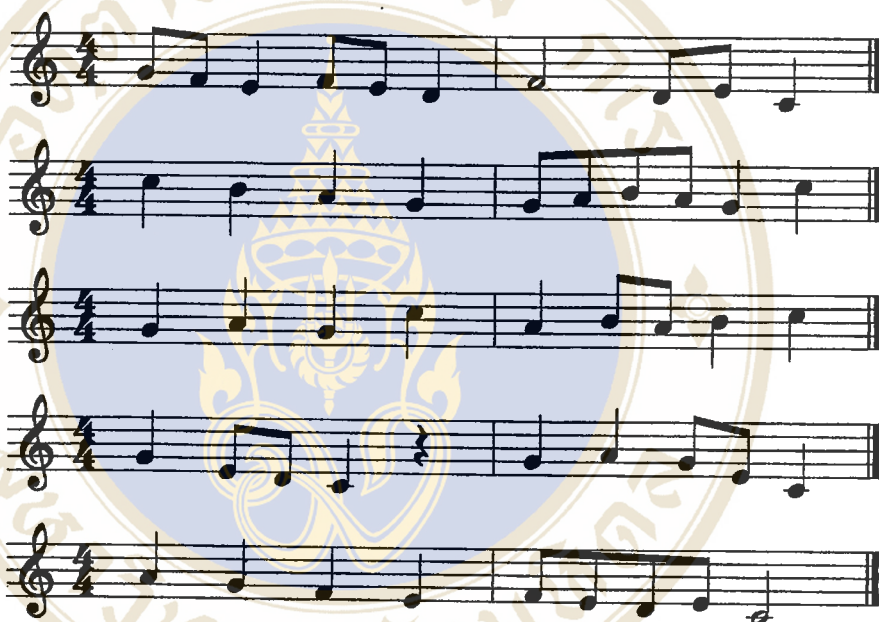
1. ครูแจกแบบทดสอบการปฏิบัติจังหวะ
2. นักเรียนปฏิบัติจังหวะจากแบบทดสอบการปฏิบัติจังหวะ โดยนับจังหวะและตบมือไปพร้อมกัน

แบบทดสอบร้องโน้ต

คำชี้แจง : ปฏิบัติตามลำดับขั้นตอนการทดสอบร้องโน้ตต่อไปนี้

1. ครูแจกแบบทดสอบร้องโน้ต
2. ครูปฏิบัติเปียโนในบันไดเสียง C – Major
3. นักเรียนร้องโน้ตจากแบบทดสอบทีละข้อ

แบบทดสอบการบันทึกทำนอง

คำชี้แจง : ครูปฏิบัติเปียโน ในแบบทดสอบการบันทึกทำนองข้อละ 4 ครั้ง ให้นักเรียนเลือกหยิบบัตรภาพกระสวนจังหวะที่ได้ยิน จากนั้นจึงบันทึกทำนองลงในกระดาษคำตอบที่แจกให้

หมายเหตุ : เกณฑ์การให้คะแนน คะแนนเต็มข้อละ 20 คะแนน คือ

ให้ 2 คะแนนในการบันทึกทำนองที่ถูกต้องทั้งกระสวนจังหวะและระดับเสียง

ให้ 1 คะแนนในการบันทึกทำนองที่ถูกต้องเฉพาะกระสวนจังหวะหรือระดับเสียง

ให้ 0 คะแนนในการบันทึกที่ไม่ถูกต้องทั้งกระสวนจังหวะและระดับเสียง

แผนการสอนแบบปกติ

แผนการสอน คาบที่ 1 เสียงและตัวโน้ต
แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเรื่อง เสียงและตัวโน้ต

50 นาที

สาระสำคัญ

ตัวโน้ตในกุญแจประจำหลักซอลและฟาเบส , ระดับเสียง โด - เร - มี - ฟา - ซอล

จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1. เพื่อให้ นักเรียนสามารถอ่านโน้ตในกุญแจประจำหลักซอลและฟาเบสได้
- 2. เพื่อให้ นักเรียนสามารถร้องระดับเสียง โด - เร - มี - ฟา - ซอล ได้
- 3. เพื่อให้ นักเรียนสามารถบันทึกระดับเสียง โด - เร - มี - ฟา - ซอล ที่ได้ยินได้

เนื้อหา

- 1. โน้ตในกุญแจประจำหลักซอล บันไดเสียง C – Major

- 2. โน้ตในกุญแจประจำหลักฟาเบส บันไดเสียง C - Major

- 3. ร้องโน้ตระดับเสียง โด - เร - มี - ฟา - ซอล ในบันไดเสียง C – Major

แผนการสอนคาบที่ 1 เสียงและตัวโน้ต กิจกรรมการเรียนการสอน 50 นาที
--

กิจกรรมที่ 1 แนะนำครูและวิชาการฝึกโสตประสาท

5 นาที

กิจกรรมครู	กิจกรรมนักเรียน
1. ครูแนะนำตนเองและอธิบายถึงวิชาการฝึกโสตประสาท	
สื่อการเรียนรู้	
* ครู	

กิจกรรมที่ 2 นำเข้าสู่บทเรียน

10 นาที

กิจกรรมครู	กิจกรรมนักเรียน
1. ครูเขียนโน้ตในกุญแจประจำหลักซอลและฟาเบส บันไดเสียง C – Major บนกระดาน อธิบายให้นักเรียนฟังถึง กุญแจประจำหลักบรรทัด 5 เส้น เส้นน้อย ชื่อตัวโน้ตในบันไดเสียง C – Major	* นักเรียนเขียนโน้ตตามที่ครูเขียนบนกระดานลงในสมุดของตนเอง
สื่อการเรียนรู้	
* กระดาน	
การประเมินผล	
* นักเรียนเขียนโน้ตลงในสมุดได้อย่างถูกต้อง	

กิจกรรมที่ 3 อ่านโน้ต

10 นาที

กิจกรรมครู	กิจกรรมนักเรียน
1. ครูให้นักเรียนหัดอ่านโน้ตในกุญแจประจำหลักซอล และฟาเบส บันไดเสียง C – Major โดยครูชี้โน้ตทีละตัวบนกระดาน	* นักเรียนอ่านโน้ตตามที่ครูชี้
สื่อการเรียนรู้ * กระดาน การประเมินผล * นักเรียนอ่านโน้ตที่ครูกำหนดได้อย่างถูกต้อง	

กิจกรรมที่ 4 ร้องโน้ต

10 นาที

กิจกรรมครู	กิจกรรมนักเรียน
1. ครูปฏิบัติเปียโนในบันไดเสียง C – Major	* นักเรียนร้องโน้ตในบันไดเสียง C – Major พร้อมกัน จากนั้นจึงให้นักเรียนร้องทีละกลุ่ม
สื่อการเรียนรู้ * เปียโน การประเมินผล * สังเกตว่านักเรียนสามารถร้องระดับเสียงในบันไดเสียง C – Major ได้อย่างถูกต้อง	

กิจกรรมที่ 5 การบันทึกทำนอง

15 นาที

กิจกรรมครู	กิจกรรมนักเรียน
1. ครูอธิบายกิจกรรมการฟังและบันทึกทำนอง โดยให้นักเรียนบันทึกโน้ตที่ได้ยิน ด้วยโน้ตตัวคำในกุญแจประจำหลักซอล	* นักเรียนฟังแบบทดสอบระดับเสียงแล้วเขียนระดับเสียงที่ได้ยินลงในสมุด
2. ครูปฏิบัติเปียโนให้นักเรียนฟัง ตามขั้นตอนของแบบทดสอบระดับเสียง	
สื่อการเรียนรู้ * เปียโน * แบบทดสอบระดับเสียง การประเมินผล * ทำแบบทดสอบ	

แบบทดสอบระดับเสียง

คำชี้แจง : กรุณปฏิบัติตามขั้นตอน ให้นักเรียนทดสอบระดับเสียงดังนี้

1. กรุณปฏิบัติเปียโนให้นักเรียนเขียนระดับเสียงที่ได้ยิน โดยเขียนด้วยโน้ตตัวดำในกุญแจประจำหลักซอล

-
- 1.1 โด โด เร มี ฟา
1.2 โด โด มี ซอล ฟา
1.3 โด เร มี โด เร
1.4 โด มี เร มี โด
1.5 โด เร โด มี ซอล
1.6 โด มี โด เร โด
1.7 เร มี เร ฟา ซอล
1.8 เร มี โด มี ฟา
1.9 เร โด มี ซอล ฟา
1.10 เร เร โด มี ซอล

แผนการสอน คาบที่ 2 จังหวะและสัญลักษณ์ตัวโน้ต
แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่อง จังหวะและสัญลักษณ์ตัวโน้ต

50 นาที

สาระสำคัญ

อ่านและร้องโน้ต บันไดเสียง C – Major ในระดับเสียง โด - เร - มี - ฟา - ซอล

ลักษณะตัวโน้ต ตัวขาว () ตัวดำ () และตัวหยุดตัวดำ ()

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถร้องโน้ตจากแบบฝึกได้อย่างถูกต้อง
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถปฏิบัติจังหวะจากสัญลักษณ์ตัวโน้ตได้อย่างถูกต้อง

เนื้อหา

1. ลักษณะตัวโน้ต , ,
2. ระดับเสียง โด – เร – มี – ฟา – ซอล

แผนการสอน คาบที่ 2 จังหวะและสัญลักษณ์ตัวโน้ต กิจกรรมการเรียนการสอน 50 นาที

กิจกรรมที่ 1 เรียนรู้สัญลักษณ์ตัวโน้ต

10 นาที

กิจกรรมครู	กิจกรรมนักเรียน
1. ครูเขียนสัญลักษณ์ตัวโน้ต ประกอบด้วย ตัวขาว () , ตัวดำ () และตัวหยุดตัวดำ () บนกระดาน	* นักเรียนฟังครูอธิบายเรื่องสัญลักษณ์ตัวโน้ต
2. ครูอธิบายค่าความยาวของตัวโน้ตและตัวหยุดให้นักเรียนฟัง	
สื่อการเรียนรู้	
* กระดาน	

กิจกรรมที่ 2 การปฏิบัติจังหวะ

20 นาที

กิจกรรมครู	กิจกรรมนักเรียน
1. ครูเขียนกระสวนจังหวะบนกระดาน และปฏิบัติจังหวะให้นักเรียนดู โดยนับจังหวะเป็น 1 2 3 4 ตามค่าของตัวโน้ต จากนั้นจึงให้นักเรียนปฏิบัติจังหวะตามครู	* นักเรียนตบมือและนับจังหวะตามครู
ตัวอย่าง 	
ตบจังหวะ 	
นับ 1 (2) 3 (4) 1 2 3 (4)	

สื่อการเรียนรู้

- * ครู
- * แบบฝึกหัดบั้งหะ

การประเมินผล

- * สังเกตว่านักเรียนสามารถดบมือ และนับบั้งหะตามกระสวนบั้งหะที่ครูปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

กิจกรรมที่ 3 ร้องโน้ต

20 นาที

กิจกรรมครู	กิจกรรมนักเรียน
1. ครูแจกแบบฝึกอ่านและร้องโน้ต ชุดที่ 1 2. ครูปฏิบัติเปียโนคลอไปกับการร้องโน้ตของนักเรียน	* นักเรียนฝึกปฏิบัติบั้งหะพร้อมกับอ่านโน้ต * นักเรียนร้องโน้ตจากแบบฝึกทีละข้อ
สื่อการเรียนรู้ * แบบฝึกอ่านและร้องโน้ต ชุดที่ 1 * เปียโน การประเมินผล * สังเกตว่านักเรียนสามารถปฏิบัติบั้งหะและร้องโน้ตได้อย่างถูกต้อง	

แบบฝึกปฏิบัติจังหวะ

คำชี้แจง : กรุณปฏิบัติจังหวะต่อไปนี้ ให้นักเรียนปฏิบัติตามทีละข้อ

แบบฝึกอ่านและร้องโน้ต ชุดที่ 1

คำชี้แจง : ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติจังหวะ อ่านโน้ต และร้องโน้ตจากแบบฝึกต่อไปนี้

แผนการสอน คาบที่ 3 การฝึกโสตประสาท
แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่อง การฝึกโสตประสาท

50 นาที

สาระสำคัญ

อ่านและร้องโน้ต ในบันไดเสียง C – Major ระดับเสียง โด – เร – มี – ฟา – ซอล
กระสวนจังหวะใหม่ (♩) และการสร้างสรรค์ทำนองจากกระสวนจังหวะที่กำหนด

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกชื่อโน้ตที่ไ้ยินได้อย่างถูกต้อง
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถร้องโน้ตที่กำหนดให้ได้อย่างถูกต้อง
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถสร้างสรรค์ทำนองจากกระสวนจังหวะที่กำหนดให้ได้

เนื้อหา

1. ลักษณะตัวโน้ต ♩ , ♪ , ♫ และ ∷
2. ระดับเสียง โด – เร – มี – ฟา – ซอล

แผนการสอน คาบที่ 3 การฝึกโสตประสาท กิจกรรมการเรียนการสอน 50 นาที

กิจกรรมที่ 1 ฟังและร้องโน้ต 20 นาที

กิจกรรมครู	กิจกรรมนักเรียน
1. ครูปฏิบัติเปียโนจากแบบทดสอบระดับเสียง ให้นักเรียนร้องโน้ตที่ได้ยิน รายบุคคล	* นักเรียนฟังและร้องโน้ตที่ได้ยิน ทีละคน
สื่อการเรียนรู้ * แบบทดสอบระดับเสียง การประเมินผล * สังเกตว่านักเรียนสามารถร้องโน้ตที่ได้ยิน ได้อย่างถูกต้อง	

กิจกรรมที่ 2 ทบทวนแบบฝึกร้องโน้ต 5 นาที

กิจกรรมครู	กิจกรรมนักเรียน
1. ครูปฏิบัติเปียโนคลอ ในแบบฝึกอ่านและร้อง โน้ต ชุดที่ 1	* นักเรียนทบทวนการร้องโน้ต จากแบบฝึก อ่านและร้องโน้ต ชุดที่ 1
สื่อการเรียนรู้ * เปียโน * แบบฝึกอ่านและร้องโน้ต ชุดที่ 1 การประเมินผล * สังเกตว่านักเรียนสามารถร้องโน้ตจากแบบฝึกอ่านและร้องโน้ตชุดที่ 1 ได้อย่างถูกต้อง	

กิจกรรมที่ 3 สร้างสรรค์ทำนอง

25 นาที

กิจกรรมครู	กิจกรรมนักเรียน
1. ครูเขียนกระสวนจังหวะต่อไปนี้บนกระดาน ให้นักเรียนแต่งทำนองลงในสมุด โดยใช้ระดับเสียง โด – เร – มี – ฟา – ซอล ในบันไดเสียง C-Major ระบายบุคคล ข้อ 1. ข้อ 2. ข้อ 3. 2. ให้นักเรียนฝึกตบจังหวะจากกระสวนจังหวะข้อ 1 – 3 โดยครูปฏิบัติให้นักเรียนดูเป็นตัวอย่าง	* นักเรียนแต่งทำนองลงในสมุดของตนเอง * นักเรียนฝึกปฏิบัติจังหวะ พร้อมกัน
สื่อการเรียนรู้ * กระสวนจังหวะ การประเมินผล * นักเรียนสามารถแต่งทำนองจากกระสวนจังหวะที่กำหนดให้ได้ ถูกต้องตามคำสั่ง	

แบบทดสอบระดับเสียง

คำชี้แจง : กรุณปฏิบัติตามขั้นตอน ให้นักเรียนทดสอบระดับเสียงดังนี้

1. กรุณปฏิบัติเปียโนให้นักเรียนร้องระดับเสียงที่ได้ยิน

1.1 โด โด เร มี ฟา

1.2 โด โด มี ซอล ฟา

1.3 โด เร มี โด เร

1.4 โด มี เร มี โด

1.5 โด เร โด มี ซอล

1.6 โด มี โด เร โด

1.7 เร มี เร ฟา ซอล

1.8 เร มี โด มี ฟา

1.9 เร โด มี ซอล ฟา

1.10 เร เร โด มี ซอล

แบบฝึกอ่านและร้องโน้ต ชุดที่ 1

คำชี้แจง : ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติจังหวะ อ่านโน้ต และขึงโน้ตจากแบบฝึกต่อไปนี้

แผนการสอนคาบที่ 4 การฝึกโสตประสาท

แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่อง การฝึกโสตประสาท

50 นาที

สาระสำคัญ

อ่านและร้องโน้ตระดับเสียง โด – เร – มี – ฟา – ซอล ในบันไดเสียง C – Major
ลักษณะตัวโน้ต ตัวขาว (), ตัวดำ (), ตัวเบี๊ต 1 ชั้น () และตัวหยุดตัว
ดำ ()

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถร้องโน้ตที่กำหนดให้ได้
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถบันทึกทำนองที่ได้ยินได้

เนื้อหา

1. ลักษณะตัวโน้ต , , ,
2. ระดับเสียง โด – เร – มี – ฟา – ซอล

แผนการสอน คาบที่ 4 การฝึกโสตประสาท
กิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การฝึกโสตประสาท

50 นาที

กิจกรรมที่ 1 ปฏิบัติจังหวะ อ่านและร้องโน้ต

25 นาที

กิจกรรมครู	กิจกรรมนักเรียน
1. ครูอธิบายค่าความยาวของโน้ตตัวเข้บ็ต 1 ชั้น พร้อมทั้งปฏิบัติจังหวะให้นักเรียนดูเป็นตัว อย่าง ดังนี้ ตัวอย่าง คตบจั้หวัะ □ นับ 1 (2) 3 4 1 2 3 และ 4 2. ครูแจกแบบฝึกปฏิบัติจั้หวัะ 3. ปฏิบัติเป็ยโนคคลอ	* นักเรียนฝึปฏิบัติจั้หวัะตามครู
สื่อการเรียนรู้ * แบบฝึปฏิบัติจั้หวัะ * แบบฝึกร้องโน้ตชุดที่ 1 * เป็ยโน การประเมินผล * สังเกตว่านักเรียนสามารถฝึปฏิบัติจั้หวัะ อ่านโน้ต และร้องโน้ต จากแบบฝึกได้	* นักเรียนฝึปฏิบัติจั้หวัะ กลุ่มย่อย * ทบทวนแบบฝึกหัดอ่านและร้องโน้ต ชุดที่ 1

กิจกรรมที่ 2 การบันทึกทำนอง

25 นาที

กิจกรรมครู	กิจกรรมนักเรียน
1. ครูปฏิบัติเปียโนจากแบบทดสอบการบันทึกทำนอง ให้นักเรียนฟังและบันทึกทำนองที่ได้ยินลงในสมุด	* นักเรียนบันทึกทำนองลงในสมุด
สื่อการเรียนรู้ * เปียโน * แบบทดสอบการบันทึกทำนอง ชุดที่ 1 การประเมินผล * ให้คะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนนของแบบทดสอบการบันทึกทำนอง	

แบบฝึกปฏิบัติจังหวะ

คำชี้แจง : ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติจังหวะ จากแบบฝึกต่อไปนี้

1. $\frac{4}{4}$ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩	9. $\frac{4}{4}$ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩
2. $\frac{4}{4}$ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩	10. $\frac{4}{4}$ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩
3. $\frac{4}{4}$ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩	11. $\frac{4}{4}$ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩
4. $\frac{4}{4}$ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩	12. $\frac{4}{4}$ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩
5. $\frac{4}{4}$ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩	13. $\frac{4}{4}$ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩
6. $\frac{4}{4}$ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩	14. $\frac{4}{4}$ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩
7. $\frac{4}{4}$ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩	15. $\frac{4}{4}$ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩
8. $\frac{4}{4}$ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩	16. $\frac{4}{4}$ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩

แบบทดสอบการบันทึกทำนองชุดที่ 1

คำชี้แจง : ฝึกปฏิบัติตามขั้นตอนการทดสอบการบันทึกทำนอง ดังนี้

1. ระบุปฏิบัติเปียโนจากแบบทดสอบการบันทึกทำนอง ให้นักเรียนบันทึกทำนองลงในกระดาษที่แจกให้

หมายเหตุ : เกณฑ์การให้คะแนน

- ให้ 2 คะแนนในการบันทึกทำนองที่ถูกต้องทั้งกระสวนจังหวะและระดับเสียง
- ให้ 1 คะแนนในการบันทึกทำนองที่ถูกต้องเฉพาะกระสวนจังหวะหรือระดับเสียง
- ให้ 0 คะแนนในการบันทึกที่ไม่ถูกต้องทั้งกระสวนจังหวะและระดับเสียง

แผนการสอนคาบที่ 5 การฝึกโสตประสาท
แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่อง การฝึกโสตประสาท

50 นาที

สาระสำคัญ

ฝึกปฏิบัติจังหวะ อัตราจังหวะ $\frac{4}{4}$ การอ่านและร้องโน้ต ระดับเสียง โด – เร – มี –
ฟา – ซอล – ลา ในบันไดเสียง C – Major

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถอ่านและร้องโน้ตจากแบบฝึกที่กำหนดได้
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกกระสวนจังหวะที่ได้ยินได้

เนื้อหา

1. ฝึกปฏิบัติจังหวะอัตราจังหวะ $\frac{4}{4}$
2. ระดับเสียง โด – เร – มี – ฟา – ซอล – ลา ในบันไดเสียง C – Major

แผนการสอนคาบที่ 5 การฝึกโสตประสาท
กิจกรรมการเรียนรู้การสอน เรื่อง การฝึกโสตประสาท

50 นาที

กิจกรรมที่ 1 เครื่องหมายกำหนดจังหวะ

5 นาที

กิจกรรมครู	กิจกรรมนักเรียน
1.ครูอธิบายเรื่องเครื่องหมายกำหนดจังหวะ พร้อมทั้งยกตัวอย่างประกอบ	
สื่อการเรียนรู้ * ใบงานเรื่องเครื่องหมายกำหนดจังหวะ	

กิจกรรมที่ 2 ฝึกปฏิบัติจังหวะ

10 นาที

กิจกรรมครู	กิจกรรมนักเรียน
1. ครูเขียนกระสวนจังหวะ ในเครื่องหมายกำหนดจังหวะ $\frac{4}{4}$ บนกระดาน ให้นักเรียนฝึกคตจังหวะ	* นักเรียนฝึกคตจังหวะจากกระสวนจังหวะบนกระดาน
สื่อการเรียนรู้ * กระดาน การประเมินผล * สังเกตว่านักเรียนสามารถคตมือจากกระสวนจังหวะบนกระดานได้	

กิจกรรมที่ 3 ฝึกปฏิบัติจังหวะ อ่านและร้องโน้ต

20 นาที

กิจกรรมครู	กิจกรรมนักเรียน
1. ครูแจกแบบฝึกหัดร้องโน้ตชุดที่ 2	* นักเรียนรับแบบฝึกหัดร้องโน้ตชุดที่ 2 ฝึกปฏิบัติจังหวะ และอ่านโน้ต
2. ครูปฏิบัติเปียโนคลอ ให้นักเรียนร้องโน้ตจากแบบฝึกหัดร้องโน้ตชุดที่ 2	* นักเรียนร้องโน้ต รายบุคคล

สื่อการเรียนรู้ * เปียโน * แบบฝึกหัดร้องโน้ตชุดที่ 2 การประเมินผล * สังเกตว่านักเรียนสามารถจับจังหวะ อ่านโน้ตและร้องโน้ตได้

กิจกรรมที่ 4 ทดสอบกระสวนจังหวะ

15 นาที

กิจกรรมครู	กิจกรรมนักเรียน
1. ครูปฏิบัติเปียโนเป็นกระสวนจังหวะ ให้นักเรียนฟังและตอบว่าครูปฏิบัติกระสวนจังหวะใดบนกระดาน รายบุคคล คนละ 2 กระสวนจังหวะ	* นักเรียนทดสอบกระสวนจังหวะรายบุคคล
สื่อการเรียนรู้ * เปียโน การประเมินผล * ให้คะแนนการฟังกระสวนจังหวะข้อละ 1 คะแนน	

ใบความรู้ เรื่อง เครื่องหมายกำหนดจังหวะ

เครื่องหมายกำหนดจังหวะ (time signature) คือ เครื่องหมายกำหนดจังหวะในบทเพลง ประกอบด้วย

* เลขตัวบน บอกจังหวะในแต่ละห้อง

* เลขตัวล่าง กำหนดลักษณะตัวโน้ตที่ใช้เป็นเกณฑ์ 1 จังหวะ เช่น

เลข 1 แทนโน้ตตัวกลม

เลข 2 แทนโน้ตตัวขาว

เลข 4 แทนโน้ตตัวดำ

เลข 8 แทนโน้ตตัวเข็มนาฬิกา 1 ชั้น

ตัวอย่าง

คือจังหวะ 4/4 กำหนดให้แต่ละห้องมีโน้ตตัวดำ (ตามเลข 4 ล่าง) ได้ 4 ตัว (ตามเลข 4 บน) ปฏิบัติห้องละ 4 จังหวะ โดยให้ตัวดำมีค่าตัวละ 1 จังหวะ

วิธีการฝึกปฏิบัติจังหวะโดยการนับจังหวะ

ตัวอย่างที่ 1

จังหวะ 4/4 ♩ ♩ | ♩ ♩ ♩ ♩ ||

นับจังหวะดังนี้ 1(2) 3(4) 1 2 3 4

ตัวอย่างที่ 2

จังหวะ 4/4 ♩ ♩ ♩ ♩ | ♩ ♩ ♩ ♩ ||

นับจังหวะดังนี้ 1 2 และ 3 4 1(2) 3 และ 4

แบบฝึก ร้องโน้ต ชุดที่ 2

คำชี้แจง : ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติจังหวะ อ่านโน้ต และร้องโน้ตจากแบบฝึกต่อไปนี้

แบบทดสอบกระสวนจังหวะ

คำชี้แจง : กรุณาศึกษาขั้นตอนการทดสอบกระสวนจังหวะ ดังนี้

1. กรุณาศึกษาเปียโนโดยเลือกจากกระสวนจังหวะต่อไปนี้ ให้นักเรียนตอบมือตามกระสวน
จังหวะที่ได้ยิน และตอบว่าเป็นกระสวนจังหวะใด ระบุบุคคล คนละ 2 กระสวนจังหวะ

กลุ่ม A.	กลุ่ม B.	กลุ่ม C.
1. $\frac{4}{4}$ ♩ ♩ ♩ ♩	1. $\frac{4}{4}$ ♩ ♩ ♩ ♩	1. $\frac{4}{4}$ ♩ ♩ ♩ ♩
2. $\frac{4}{4}$ ♩ ♩ ♩ ♩	2. $\frac{4}{4}$ ♩ ♩ ♩ ♩	2. $\frac{4}{4}$ ♩ ♩ ♩ ♩
3. $\frac{4}{4}$ ♩ ♩ ♩ ♩	3. $\frac{4}{4}$ ♩ ♩ ♩ ♩	3. $\frac{4}{4}$ ♩ ♩ ♩ ♩
4. $\frac{4}{4}$ ♩ ♩ ♩ ♩		4. $\frac{4}{4}$ ♩ ♩ ♩ ♩

แผนการสอน คาบที่ 6 การฝึกโสตประสาท
แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่อง การฝึกโสตประสาท

50 นาที

สาระสำคัญ

ฝึกปฏิบัติจังหวะ อัตราจังหวะ $\frac{4}{4}$ ร้องระดับเสียง โด-เร-มี-ฟา-ซอล-ลา
 ในบันไดเสียง C-Major ฝึกการฟังและร้องโน้ตที่ได้ยิน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถฝึกปฏิบัติจังหวะจากเครื่องหมายกำหนดจังหวะที่กำหนดได้
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถร้องระดับเสียง โด-เร-มี-ฟา-ซอล-ลา ในบันไดเสียง C-Major ได้
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถร้องระดับเสียงที่ได้ยินได้

เนื้อหา

1. อัตราจังหวะ $\frac{4}{4}$ (♩, ♪, ♫, ♮)
2. ระดับเสียง โด-เร-มี-ฟา-ซอล-ลา ในบันไดเสียง C-Major

แผนการสอน คาบที่ 6 การฝึกโสตประสาท
กิจกรรมการเรียนรู้การสอน เรื่อง การฝึกโสตประสาท

50 นาที

กิจกรรมที่ 1 ทบทวนแบบฝึกร้องโน้ต

10 นาที

กิจกรรมครู	กิจกรรมนักเรียน
1. ครูปฏิบัติเปียโนคลอให้นักเรียนร้องโน้ตจากแบบฝึกร้องโน้ตชุดที่ 2	* นักเรียนร้องโน้ตจากแบบฝึกร้องโน้ต ชุดที่ 2 ทีละคน
สื่อการเรียนรู้ * เปียโน * แบบฝึกร้องโน้ตชุดที่ 2 การประเมินผล * สังเกตว่านักเรียนสามารถร้องโน้ตได้	

กิจกรรมที่ 2 ปฏิบัติจังหวะ

10 นาที

กิจกรรมครู	กิจกรรมนักเรียน
1. ครูเขียนกระสวนจังหวะกลุ่ม D. บนกระดานแล้วปฏิบัติจังหวะ	* นักเรียนปฏิบัติจังหวะตามครู
2. แจกแบบฝึกปฏิบัติจังหวะ	* นักเรียนฝึกปฏิบัติจังหวะจากแบบฝึก
สื่อการเรียนรู้ * แบบฝึกปฏิบัติจังหวะ * กระดาน การประเมินผล * สังเกตว่านักเรียนสามารถปฏิบัติจังหวะได้	

กิจกรรมที่ 3 อ่านและร้องโน้ต

15 นาที

กิจกรรมครู	กิจกรรมนักเรียน
1. ครูแจกแบบฝึกหัดอ่านและร้องโน้ต ชุดที่ 3	* นักเรียนฝึกอ่านและร้องโน้ตจากแบบฝึก
สื่อการเรียนรู้	
* แบบฝึกหัดอ่านและร้องโน้ต ชุดที่ 3	
* เปียโน	
การประเมินผล	
* สังเกตว่านักเรียนร้องโน้ตจากแบบฝึกได้	

กิจกรรมที่ 4 ทดสอบระดับเสียง

15 นาที

กิจกรรมครู	กิจกรรมนักเรียน
1. ครูปฏิบัติเปียโนจากแบบทดสอบระดับเสียง	* นักเรียนบันทึกโน้ตลงในกระดาษที่แจกให้
สื่อการเรียนรู้	
* แบบทดสอบระดับเสียง	
* เปียโน	
การประเมินผล	
* ให้คะแนนตามเกณฑ์ของแบบทดสอบระดับเสียง ราชบัณฑิตยสถาน	

แบบฝึกหัดอ่านและร้องโน้ต ชุดที่ 3

คำชี้แจง : ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติจนหว่า อ่านโน้ตและร้องโน้ตจากแบบฝึกต่อไปนี้

แบบทดสอบระดับเสียง

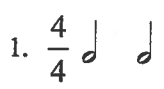
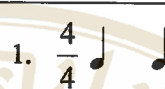
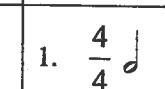
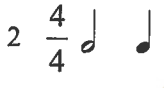
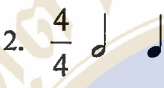
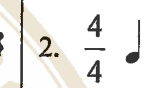
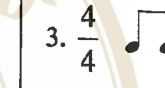
คำชี้แจง : กรุณาดูโน้ตเปียโนจากแบบทดสอบระดับเสียงต่อไปนี้ ให้นักเรียนบันทึกทำนองที่ได้ยิน

หมายเหตุ : คะแนนเต็มข้อละ 8 คะแนน ให้คะแนนเฉพาะระดับเสียง ไม่คำนึงถึงกระสวน
จังหวะ

แบบฝึกปฏิบัติจังหวะ กลุ่ม A. , B. , C. และ D.

คำชี้แจง : ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติจังหวะจากแบบฝึกต่อไปนี้

กลุ่ม A.	กลุ่ม B.	กลุ่ม C.	กลุ่ม D.
1. $\frac{4}{4}$ 	1. $\frac{4}{4}$ 	1. $\frac{4}{4}$ 	1. $\frac{4}{4}$
2. $\frac{4}{4}$ 	2. $\frac{4}{4}$ 	2. $\frac{4}{4}$ 	2. $\frac{4}{4}$
3. $\frac{4}{4}$ 	3. $\frac{4}{4}$ 	3. $\frac{4}{4}$ 	3. $\frac{4}{4}$
4. $\frac{4}{4}$ 		4. $\frac{4}{4}$ 	4. $\frac{4}{4}$

แผนการสอนคาบที่ 7 การฝึกโสตประสาท

แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน เรื่อง การฝึกโสตประสาท

50 นาที

สาระสำคัญ

ฝึกปฏิบัติจังหวะ อัตราจังหวะ $\frac{4}{4}$ ร้องระดับเสียงในบันไดเสียงเมเจอร์ และการบันทึกทำนอง

จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1. เพื่อให้นักเรียนสามารถฝึกปฏิบัติจังหวะจากเครื่องหมายกำหนดจังหวะที่กำหนดได้
- 2. เพื่อให้นักเรียนสามารถร้องระดับเสียงที่กำหนดได้
- 3. เพื่อให้นักเรียนสามารถบันทึกทำนองที่ได้ยินได้

เนื้อหา

- 1. อัตราจังหวะ $\frac{4}{4}$ (♩ , ♪ , ♫ , ♮)
- 2. ระดับเสียงในบันไดเสียงเมเจอร์

แผนการสอนคาบที่ 7 การฝึกโสตประสาท กิจกรรมการเรียนรู้การสอน 50 นาที

กิจกรรมที่ 1 ปฏิบัติจังหวะ 10 นาที

กิจกรรมครู	กิจกรรมนักเรียน
	* ทบทวนแบบฝึกปฏิบัติจังหวะจากคาบที่ 6
สื่อการเรียนรู้ * แบบฝึกปฏิบัติจังหวะ การประเมินผล * สังเกตว่านักเรียนสามารถปฏิบัติจังหวะได้	

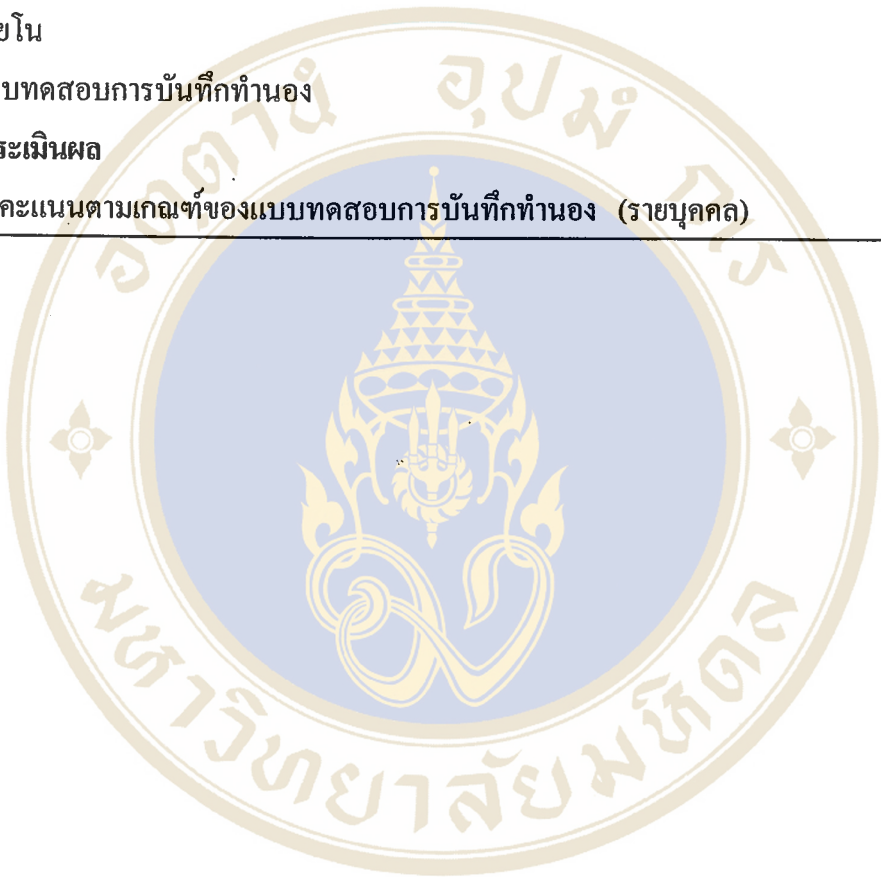
กิจกรรมที่ 2 ร้องโน้ต 20 นาที

กิจกรรมครู	กิจกรรมนักเรียน
1. ครูปฏิบัติเปียโนบันไดเสียง C – Major 2. ครูปฏิบัติเปียโนคลอ 3. แจกแบบฝึกหัดอ่านและร้องโน้ตชุดที่ 4 4. ครูปฏิบัติเปียโนคลอ	* นักเรียนร้องโน้ตในบันไดเสียง C – Major * ทบทวนแบบฝึกหัดอ่านและร้องโน้ตชุดที่ 3 * นักเรียนฝึกปฏิบัติจังหวะ อ่านโน้ต และร้องโน้ตจากแบบฝึกหัดอ่านและร้องโน้ตชุดที่ 4
สื่อการเรียนรู้ * แบบฝึกหัดอ่านและร้องโน้ต ชุดที่ 4 * เปียโน การประเมินผล * สังเกตว่านักเรียนสามารถปฏิบัติจังหวะ อ่านโน้ต และร้องโน้ตได้	

กิจกรรมที่ 3 การบันทึกทำนอง

20 นาที

กิจกรรมครู	กิจกรรมนักเรียน
1. ครูปฏิบัติแบบทดสอบการบันทึกทำนอง	* นักเรียนบันทึกทำนองที่ได้ยินลงในกระดาษที่ครูแจก
สื่อการเรียนรู้ * เบียร์โน * แบบทดสอบการบันทึกทำนอง การประเมินผล * ให้คะแนนตามเกณฑ์ของแบบทดสอบการบันทึกทำนอง (รายบุคคล)	

แบบฝึกหัดอ่านและร้องโน้ตชุดที่ 4

คำชี้แจง : ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติจังหวะ อ่าน โน้ตและร้องโน้ตจากแบบฝึกต่อไปนี้

แบบทดสอบการบันทึกทำนอง

คำชี้แจง : ฝึกปฏิบัติตามขั้นตอนการทดสอบการบันทึกทำนอง ดังนี้

1. ครูปฏิบัติเปียโนจากแบบทดสอบการบันทึกทำนองให้นักเขียนบันทึกทำนองลงในกระดาษที่แจกให้

หมายเหตุ : เกณฑ์การให้คะแนน

- ให้ 2 คะแนนในการบันทึกทำนองที่ถูกต้องทั้งกระสวนจังหวะและระดับเสียง
- ให้ 1 คะแนนในการบันทึกทำนองที่ถูกต้องเฉพาะกระสวนจังหวะหรือระดับเสียง
- ให้ 0 คะแนนในการบันทึกที่ไม่ถูกต้องทั้งกระสวนจังหวะและระดับเสียง

แผนการสอนคาบที่ 8 การฝึกโสตประสาท
แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่อง การฝึกโสตประสาท

50 นาที

สาระสำคัญ

ฝึกปฏิบัติจังหวะ อัตราจังหวะ $\frac{4}{4}$ ร้องระดับเสียงโน้ตในบันไดเสียง C - Major ฝึกการฟัง และร้องโน้ตที่ได้ยิน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถปฏิบัติจังหวะจากเครื่องหมายกำหนดจังหวะได้
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถร้องระดับเสียงที่กำหนดได้
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถปฏิบัติจังหวะและร้องโน้ตจากทำนองที่ได้ยินได้

เนื้อหา

1. อัตราจังหวะ $\frac{4}{4}$ (๑, ๒, ๓, ๔)
2. ระดับเสียงโน้ตในบันไดเสียงเมเจอร์

แผนการสอนคาบที่ 8 การฝึกโสตประสาท

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

50 นาที

กิจกรรมที่ 1 ปฏิบัติจังหวะ อ่านและร้องโน้ต

20 นาที

กิจกรรมครู	กิจกรรมนักเรียน
1. ครูปฏิบัติเปียโนคลอ	* ทบทวนแบบฝึกหัดอ่านและร้องโน้ตชุดที่ 3 และ 4 ทั้งการปฏิบัติจังหวะและร้องโน้ต
สื่อการเรียนรู้ * เปียโน * แบบฝึกหัดอ่านและร้องโน้ต ชุดที่ 3 และ 4 การประเมินผล * สังเกตว่านักเรียนสามารถปฏิบัติจังหวะและร้องโน้ตจากแบบฝึกได้	

กิจกรรมที่ 2 ฝึกปฏิบัติจากการฟัง

30 นาที

กิจกรรมครู	กิจกรรมนักเรียน
1. ครูปฏิบัติเปียโนจากแบบฝึกหัดอ่านและร้องโน้ตชุดที่ 1, 2, 3 , หรือ 4 ให้นักเรียนฟัง	* นักเรียนปฏิบัติจังหวะและร้องโน้ตที่ได้ยิน รายบุคคล
สื่อการเรียนรู้ * เปียโน * แบบฝึกหัดอ่านและร้องโน้ต ชุดที่ 1-4 การประเมินผล * สังเกตการร้อง การปฏิบัติจังหวะ รายบุคคล	

แผนการสอนคาบที่ 9 การฝึกโสตประสาท
แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่อง การฝึกโสตประสาท

50 นาที

สาระสำคัญ

ฝึกปฏิบัติจังหวะ ร้องระดับเสียงโน้ตบันไดเสียง C - Major การสร้างสรรค์ทำนอง และการบันทึกทำนอง

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถฝึกปฏิบัติจังหวะจากเครื่องหมายกำหนดจังหวะที่กำหนดได้
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถร้องระดับเสียงโน้ตบันไดเสียง C - Major ได้
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถแต่งทำนองในอัตราจังหวะ $\frac{4}{4}$ ได้
4. เพื่อให้นักเรียนสามารถบันทึกทำนองที่ได้ยินได้

เนื้อหา

1. อัตราจังหวะ $\frac{4}{4}$
2. ระดับเสียงโน้ตบันไดเสียง C - Major

แผนการสอนคาบที่ 9 การฝึกโสตประสาท กิจกรรมการเรียนรู้การสอน 50 นาที

กิจกรรมที่ ทบทวนแบบฝึกหัดอ่านและร้องโน้ต

5 นาที

กิจกรรมครู	กิจกรรมนักเรียน
1. ครูปฏิบัติเปียโนคลอ	* นักเรียนทบทวนการร้องโน้ตจากแบบฝึกหัดอ่านและร้องโน้ตชุดที่ 4
สื่อการเรียนรู้ * แบบฝึกหัดอ่านและร้องโน้ตชุดที่ 4 * เปียโน การประเมินผล * สังเกตการขับร้อง	

กิจกรรมที่ 2 การสร้างสรรค์ทำนอง

25 นาที

กิจกรรมครู	กิจกรรมนักเรียน
1. ครูกำหนดอัตราจังหวะ 4/4 ให้นักเรียนนำกระสวนจังหวะ A. , B. , C. หรือ D.มาจัดเรียงให้ได้ 2 ห้องเพลง กลุ่มละ 3 ชื่อ แต่งทำนองโดยใช้ระดับเสียงในบันไดเสียง C — Major แล้วเขียนทำนองที่แต่งส่งครู	* นักเรียนร้องระดับเสียงที่ครูกำหนดพร้อมกัน
3. ครูปฏิบัติเปียโนคลอไปกับการร้องโน้ตทีละกลุ่ม	* นักเรียนช่วยกันแต่งทำนอง และเขียนทำนองส่งครู
	* นักเรียนออกมาปฏิบัติจังหวะและร้องโน้ตหน้าชั้นเรียนทีละกลุ่ม

สื่อการเรียนรู้ * กระสวนจังหวะ A. , B. , C. และ D. * เปียโน การประเมินผล * สังเกตการปฏิบัติจังหวะและร้องโน้ต กลุ่มย่อย

กิจกรรมที่ 3 การบันทึกทำนอง

20 นาที

กิจกรรมครู	กิจกรรมนักเรียน
1. ครูปฏิบัติเปียโนจากแบบทดสอบการบันทึกทำนอง	* นักเรียนบันทึกทำนองที่ได้ยินลงในกระดาษที่ครูแจก
สื่อการเรียนรู้ * แบบทดสอบการบันทึกทำนอง * เปียโน การประเมินผล * ให้คะแนนตามเกณฑ์ของแบบทดสอบการบันทึกทำนองชุดที่ 3 (รายบุคคล)	

แบบทดสอบการบันทึกทำนอง

คำชี้แจง : ฝึกปฏิบัติตามขั้นตอนการทดสอบการบันทึกทำนอง ดังนี้

1. กรุณาดูตัวอย่างโน้ตจากแบบทดสอบการบันทึกทำนอง ให้นักเรียนบันทึกทำนองลงในกระดาษที่แจกให้

หมายเหตุ : เกณฑ์การให้คะแนน

- ให้ 2 คะแนนในการบันทึกทำนองที่ถูกต้องทั้งกระสวนจังหวะและระดับเสียง
- ให้ 1 คะแนนในการบันทึกทำนองที่ถูกต้องเฉพาะกระสวนจังหวะหรือระดับเสียง
- ให้ 0 คะแนนในการบันทึกที่ไม่ถูกต้องทั้งกระสวนจังหวะและระดับเสียง

แผนการสอนคาบที่ 10 การฝึกโสตประสาท
แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่อง การฝึกโสตประสาท

50 นาที

สาระสำคัญ

ทดสอบการปฏิบัติจังหวะ การร้องโน้ต และการบันทึกทำนอง

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถปฏิบัติจังหวะจากแบบทดสอบที่กำหนดให้ได้อย่างถูกต้อง
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถร้องโน้ตจากแบบทดสอบที่กำหนดให้ได้อย่างถูกต้อง
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถบันทึกทำนองที่ได้ยินได้อย่างถูกต้อง

เนื้อหา

1. อัตราจังหวะ $\frac{4}{4}$
2. ระดับเสียงในบันไดเสียง C - Major

แผนการสอนคาบที่ 10 การฝึกโสตประสาท

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

50 นาที

กิจกรรมที่ 1 ทดสอบการปฏิบัติจังหวะและร้องโน้ต

30 นาที

กิจกรรมครู	กิจกรรมนักเรียน
1. แบ่งนักเรียนกลุ่มละ 6 คน เพื่อทำการทดสอบการปฏิบัติจังหวะ ครูแจกแบบทดสอบจังหวะ	* นักเรียนปฏิบัติจังหวะจากแบบทดสอบ
2. ครูแจกแบบทดสอบร้องโน้ต	
3. ครูปฏิบัติเปียโนในบันไดเสียง C-Major	* นักเรียนร้องโน้ตจากแบบทดสอบ
สื่อการเรียนรู้ * แบบทดสอบจังหวะ * แบบทดสอบร้องโน้ต การประเมินผล * ให้คะแนนการปฏิบัติจังหวะ และร้องโน้ต	

กิจกรรมที่ 2 ทดสอบการบันทึกทำนอง

20 นาที

กิจกรรมครู	กิจกรรมนักเรียน
1. ครูแจกกระดาษคำตอบ	* นักเรียนรับกระดาษคำตอบ เขียนชื่อ — นามสกุล
2. ครูปฏิบัติเปียโน ตามลำดับขั้นการทดสอบ	* นักเรียนทำแบบทดสอบ
สื่อการเรียนรู้ * เปียโน * แบบทดสอบการบันทึกทำนอง การประเมินผล * ให้คะแนนตามเกณฑ์ของแบบทดสอบ	

แบบทดสอบการปฏิบัติจังหวะ

คำชี้แจง : ปฏิบัติตามลำดับขั้นการทดสอบการปฏิบัติจังหวะต่อไปนี้

1. ครูแจกแบบทดสอบการปฏิบัติจังหวะ
2. นักเรียนปฏิบัติจังหวะจากแบบทดสอบการปฏิบัติจังหวะ โดยนับจังหวะและคบบมือไปพร้อมกัน

แบบทดสอบร้องโน้ต

คำชี้แจง : ปฏิบัติตามลำดับขั้นตอนการทดสอบร้องโน้ตต่อไปนี้

1. ครูแจกแบบทดสอบร้องโน้ต
2. ครูปฏิบัติเปียโนในบันไดเสียง C – Major
3. นักเรียนร้องโน้ตจากแบบทดสอบทีละข้อ

แบบทดสอบการบันทึกทำนอง

คำชี้แจง : ครอบคลุมปีปโน ในแบบทดสอบการบันทึกทำนองข้อละ 4 ครั้ง ให้นักเรียนบันทึกทำนองลงในกระดาษคำตอบที่แจกให้

ภาคผนวก ง

คะแนนการปฏิบัติจรรยา การร้องโน้ต และการบันทึกทำนอง
ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ตารางที่ 5 แสดงคะแนนรวมของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
(คะแนนเต็ม 350 คะแนน)

เลขที่	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
1	273	247
2	250	252
3	266	284
4	256	308
5	286	235
6	289	256
7	319	307
8	316	244
9	350	281
10	269	315
11	305	289
12	263	272
13	246	298
14	343	322
15	340	297
16	201	172
17	223	138
18	232	325
19	328	299
20	314	284
21	240	311
22	240	226
23	241	179
24	285	341

ตารางที่ 6 แสดงคะแนนการปฏิบัติจรรยาของกุ่มทดลองและกุ่มควบคุม
(คะแนนเต็ม 40 คะแนน)

เลขที่	กุ่มทดลอง	กุ่มควบคุม
1	35	32
2	34	27
3	33	33
4	34	32
5	33	25
6	33	34
7	35	33
8	34	30
9	40	33
10	33	37
11	32	33
12	32	31
13	33	31
14	39	37
15	38	30
16	29	24
17	31	18
18	27	31
19	36	36
20	34	35
21	27	33
22	32	27
23	32	25
24	35	39

ตารางที่ 7 แสดงคะแนนการร้องโน้ตของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
(คะแนนเต็ม 60 คะแนน)

เลขที่	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
1	53	50
2	50	44
3	48	48
4	50	47
5	51	42
6	50	51
7	52	49
8	53	50
9	60	51
10	50	55
11	53	47
12	48	46
13	49	47
14	59	56
15	60	42
16	44	41
17	44	36
18	42	48
19	54	55
20	52	49
21	45	51
22	47	44
23	44	42
24	53	56

ตารางที่ 8 แสดงคะแนนการบันทึกทำนองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
(คะแนนเต็ม 250 คะแนน)

เลขที่	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
1	185	165
2	166	181
3	185	203
4	172	229
5	202	168
6	206	171
7	232	225
8	229	164
9	250	197
10	186	223
11	220	209
12	183	195
13	164	220
14	245	229
15	242	225
16	128	107
17	148	84
18	163	246
19	238	208
20	227	200
21	168	227
22	161	155
23	165	112
24	197	246

ตารางที่ 9 แสดงคะแนนการปฏิบัติจังหวะคาบเรียนที่ 2 ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
(คะแนนเต็ม 10 คะแนน)

เลขที่	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
1	10	8
2	9	6
3	8	8
4	8	8
5	9	6
6	8	8
7	8	7
8	9	7
9	10	8
10	8	9
11	8	8
12	8	7
13	9	7
14	10	9
15	9	7
16	8	5
17	8	4
18	8	8
19	8	9
20	9	8
21	8	8
22	8	6
23	8	6
24	8	9

ตารางที่ 10 แสดงคะแนนการปฏิบัติจังหวัดจันทบุรีที่ 4 ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
(คะแนนเต็ม 10 คะแนน)

เลขที่	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
1	8	8
2	8	7
3	9	9
4	9	8
5	8	6
6	8	8
7	9	8
8	8	7
9	10	8
10	8	9
11	8	8
12	8	7
13	8	7
14	9	8
15	10	7
16	7	6
17	8	5
18	7	7
19	9	9
20	8	9
21	7	8
22	8	7
23	8	6
24	9	10

ตารางที่ 11 แสดงคะแนนการปฏิบัติจังหวะคาบเรียนที่ 5 ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
(คะแนนเต็ม 10 คะแนน)

เลขที่	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
1	9	8
2	9	7
3	8	8
4	9	8
5	8	6
6	9	9
7	9	9
8	9	8
9	10	9
10	9	10
11	8	8
12	8	9
13	8	9
14	10	10
15	9	8
16	7	6
17	8	4
18	6	8
19	9	10
20	9	10
21	6	8
22	8	7
23	8	6
24	9	10

ตารางที่ 12 แสดงคะแนนการปฏิบัติจังหวัดคาบเรียนที่ 10 ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
(คะแนนเต็ม 10 คะแนน)

เลขที่	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
1	8	8
2	8	7
3	8	8
4	8	8
5	8	7
6	8	9
7	9	9
8	8	8
9	10	8
10	8	9
11	8	9
12	8	8
13	8	8
14	10	10
15	10	8
16	7	7
17	7	5
18	6	8
19	10	8
20	9	8
21	6	9
22	8	7
23	8	7
24	9	10

ตารางที่ 13 แสดงคะแนนการร้องโน้ตคาบเรียนที่ 3 ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
(คะแนนเต็ม 10 คะแนน)

เลขที่	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
1	10	8
2	9	7
3	8	8
4	8	8
5	9	6
6	9	8
7	8	7
8	9	8
9	10	8
10	8	10
11	8	7
12	8	7
13	8	8
14	10	9
15	10	8
16	7	6
17	7	6
18	6	8
19	9	10
20	9	8
21	7	8
22	8	7
23	8	7
24	9	10

ตารางที่ 14 แสดงคะแนนการร้องโน้ตคาบเรียนที่ 5 ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
(คะแนนเต็ม 10 คะแนน)

เลขที่	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
1	9	9
2	8	7
3	8	8
4	8	8
5	9	7
6	8	8
7	8	8
8	9	9
9	10	9
10	8	9
11	8	8
12	8	8
13	8	8
14	10	9
15	10	7
16	7	6
17	8	5
18	6	8
19	10	9
20	9	8
21	7	9
22	8	6
23	7	7
24	9	10

ตารางที่ 15 แสดงคะแนนการร้องโน้ตคาบเรียนที่ 7 ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
(คะแนนเต็ม 10 คะแนน)

เลขที่	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
1	8	9
2	8	8
3	7	8
4	8	7
5	9	8
6	9	9
7	9	9
8	9	9
9	10	9
10	8	9
11	9	8
12	8	7
13	8	8
14	10	9
15	10	6
16	7	8
17	7	6
18	8	8
19	9	9
20	9	8
21	8	8
22	8	8
23	7	7
24	8	9

ตารางที่ 16 แสดงคะแนนการร้องโน้ตคาบเรียนที่ 8 ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
(คะแนนเต็ม 10 คะแนน)

เลขที่	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
1	9	8
2	9	7
3	8	8
4	10	8
5	8	7
6	8	9
7	9	9
8	9	8
9	10	8
10	10	9
11	9	8
12	8	8
13	9	8
14	10	10
15	10	7
16	7	7
17	7	7
18	7	8
19	9	9
20	8	9
21	7	9
22	8	8
23	8	7
24	10	9

ตารางที่ 17 แสดงคะแนนการร้องโน้ตคาบเรียนที่ 9 ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
(คะแนนเต็ม 10 คะแนน)

เลขที่	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
1	8	8
2	8	7
3	9	8
4	8	8
5	8	7
6	8	8
7	9	8
8	8	8
9	10	8
10	8	9
11	9	8
12	8	8
13	8	7
14	9	9
15	10	7
16	8	7
17	7	6
18	8	8
19	8	9
20	8	8
21	8	8
22	7	7
23	7	7
24	9	9

ตารางที่ 18 แสดงคะแนนการร้องโน้ตคาบเรียนที่ 10 ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
(คะแนนเต็ม 10 คะแนน)

เลขที่	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
1	9	8
2	8	8
3	8	8
4	8	8
5	8	7
6	8	9
7	9	8
8	9	8
9	10	9
10	8	9
11	9	8
12	8	8
13	8	8
14	10	9
15	10	7
16	8	7
17	8	6
18	7	8
19	9	9
20	9	8
21	8	9
22	8	8
23	7	7
24	8	9

ตารางที่ 19 แสดงคะแนนการบันทึกทำนองคาบเรียนที่ 1 ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
(คะแนนเต็ม 50 คะแนน)

เลขที่	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
1	32	32
2	24	36
3	23	29
4	23	47
5	42	21
6	34	33
7	41	45
8	45	18
9	50	31
10	27	49
11	47	38
12	37	32
13	18	47
14	49	46
15	48	41
16	10	13
17	17	7
18	13	50
19	48	46
20	45	35
21	21	43
22	18	23
23	21	19
24	34	48

ตารางที่ 20 แสดงคะแนนการบันทึกทำนองคาบเรียนที่ 4 ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
(คะแนนเต็ม 40 คะแนน)

เลขที่	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
1	32	29
2	31	31
3	38	38
4	35	37
5	30	37
6	34	30
7	39	40
8	37	36
9	40	37
10	39	37
11	32	39
12	33	38
13	33	35
14	39	37
15	39	37
16	28	26
17	30	23
18	31	38
19	38	28
20	37	34
21	37	37
22	31	31
23	32	25
24	37	40

ตารางที่ 21 แสดงคะแนนการบันทึกทำนองคาบเรียนที่ 6 ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
(คะแนนเต็ม 40 คะแนน)

เลขที่	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
1	29	23
2	28	26
3	36	35
4	28	33
5	34	28
6	31	27
7	37	36
8	35	33
9	40	33
10	36	37
11	29	35
12	30	34
13	30	30
14	38	34
15	38	33
16	24	11
17	27	7
18	27	40
19	36	33
20	34	29
21	33	38
22	28	27
23	29	6
24	35	39

ตารางที่ 22 แสดงคะแนนการบันทึกทำนองคาบเรียนที่ 7 ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
(คะแนนเต็ม 40 คะแนน)

เลขที่	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
1	29	29
2	25	28
3	23	30
4	31	36
5	39	27
6	38	27
7	38	25
8	40	26
9	40	29
10	27	27
11	39	27
12	26	27
13	27	40
14	40	39
15	38	40
16	21	24
17	23	22
18	40	40
19	37	39
20	35	36
21	25	37
22	27	30
23	27	28
24	29	39

ตารางที่ 23 แสดงคะแนนการบันทึกทำนองคาบเรียนที่ 9 ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
(คะแนนเต็ม 40 คะแนน)

เลขที่	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
1	34	29
2	35	33
3	39	40
4	34	38
5	29	35
6	37	29
7	40	40
8	40	30
9	40	39
10	29	33ท
11	36	38
12	29	37
13	30	37
14	39	37
15	40	40
16	27	24
17	26	21
18	36	38
19	39	29
20	37	36
21	30	36
22	30	25
23	32	27
24	33	40

ตารางที่ 24 แสดงคะแนนการบันทึกทำนองคาบเรียนที่ 10 ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
(คะแนนเต็ม 40 คะแนน)

เลขที่	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
1	29	23
2	23	27
3	26	31
4	21	38
5	28	20
6	32	25
7	37	39
8	32	21
9	40	28
10	28	40
11	37	32
12	28	27
13	26	31
14	40	36
15	39	34
16	18	9
17	25	4
18	16	40
19	40	33
20	39	30
21	22	36
22	27	19
23	24	7
24	29	40

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ

นางสาวเอกลักษณ์ เล้าเจริญ

วัน เดือน ปีเกิด

15 กันยายน 2516

สถานที่เกิด

จังหวัดพิษณุโลก

ประวัติการศึกษา

ครุศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับ 2)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2537

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาดนตรี

แขนงวิชาดนตรีศึกษา

มหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ. 2544

สถานที่ทำงานปัจจุบัน

สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กรมศิลปากร

Executive Summary of the Thesis titled

A comparison of academic achievement of ear – training in the course of Music Skill I between separate rhythm and melody methodology and combination methodology for mattayom suksa 1, Dramatic Arts College. Bangkok, Thailand.

Introduction

Dramatic Arts College (DAC) is the first school of Thailand that specializes in teaching music and drama. This school is under the control of the drama and music institute, Fine Arts Department of Ministry of Education. It was open since may 17, 1824, named “Nattaduriyankkasatara School”. This school is emphasized on the drama and music cultural conservation in progress. Drama and music help improve human intelligence, spirit, society, as well as mental and physical health, as well as to help in developing the Cognitive Affective and Psychomotor domain of learning.

Students who finished grade 6 (Pratom 6) can be able to continue studying Beginner Level 1 (or Mattayom 1) at DAC, majoring in:

1. Thai dramatic art
2. Thai music performance
3. Thai vocal performance
4. Western dramatic art (Ballet)
5. Western music performance
6. Western vocal performance

Students who are majoring in western musical performance and Western vocal performance have to learn western music skill thirteen periods per week. (50 minutes per period) Western music skill course divides into the following subjects:

1. Western music skill or voice	11 periods
2. Western music theory	1 period
3. Ear- Training	1 period

The content of theory of music, specify in DAC 1978 curriculum (revised 1991), is clearly assigned for all level of beginners. For Ear-training, there is still no course description or specific scope of course. The curriculum only mentions that the purpose of Ear-training course is to make “students do the notation by Ear-training”. Therefore in Ear-training class, students generally do the melodic or rhythmic dictation. For example, dictating the simple 4 measures melody, which have been composed by teachers or chosen from the traditional tune. They also dictate assigned the rhythmic pattern and the key signature composed by teachers. Students will listen about 2 or 3 melodies per period. Teachers give the answer by writing on the blackboard or check student’s answers directly. This way of teaching directly satisfies

the purpose of the curriculum. There are still no teaching materials for Ear-training, such as activities or books, and still no pattern about each level of contents. All level of teaching contents have been designed by teachers.

According to the study of present teaching materials, the author found the interesting teaching system of Edwin E. Gordon. He submits the theory of learning music by model. The idea is, to have students learn by combination between musical elements and skill. Gordon divides the learning progression into two parts: tonal and rhythm. Each part has teaching plan and progression, which contain of the musical developing system. All level of contents has related to each other. The order of lesson starts with skill followed by theory. After students understand the skill, they can learn the theory. Starting with the theory makes students confused about the theory and how it is related with the skill they have learnt.

The author is interested in teaching Ear-training by separating the rhythmic pattern and melody. (Hence force SRM) For rhythm, students study and clap the rhythmic pattern before studying the rhythmic sign. For melody, students sing and do the hand sign before study the notation. This way of teaching is different with the normal way that students listen to the rhythmic pattern and melody at the same time and do the notation.

The author realized that Ear-training is very important for western music students. Therefore, this research focuses on studying and compares the learning achievement between teaching by separate rhythm and melody method and combination method. This experiment is also for making suitable method for teaching Ear-training. Ear-training exercise book for western music and vocal beginner level 1 students of DAC have been created. The author's method of teaching is beginning with listening to the rhythmic pattern and melody, then notate them. Students will first imitate their teacher then do it themselves. The notation will start from simple melody or rhythm then the rhythm and melody will get more delicate. The result of the research can help Ear-training teaching more effective.

Purposes of the Research

1. Comparing the academic results of clapping and sight singing between separate rhythm and melody methodology and combination methodology.
2. Comparing the academic results of dictation between separate rhythm and melody methodology and combination methodology.

Research Hypothesis

1. The academic achievement of clapping and sight – singing by separate rhythm and melody methodology has a higher than combination methodology.
2. The academic achievement of dictation by separate rhythm and melody methodology has a higher than combination methodology.

Advantage

1. This research will increase new innovation of Ear-training course for beginner level 1 (Mattayom suksa 1) of DAC
2. This research will help Ear-training teachers to develop their teaching ability for higher level Ear-training courses.
3. The result can be a selective data for choosing the most suitable method for ear training course of DAC.
4. Students can be able to learn all music skill at the same time, and coordinate with all teaching activities.
5. Students can apply this knowledge to help their major subject.

Scope of Research

1. This research focuses on the major performance (Instrument and Vocal) of western music in the first semester of Matthayom Suksa 1, Academic year 2543 (2000), Dramatic Arts College. Bangkok, Thailand.
2. The contents of study include practise skill of music are listening, sight – singing, clapping and dictation base on theory of music for Matthayom Suksa 1, Dramatic Arts College. Bangkok, Thailand.

Method of research

The population for this work is the first semester of beginner level 1 students of DAC, academic year 2000.

The sample group has 48 beginner level 1 students, major in western music performance and western vocal performance, who were randomly selected and divided into two groups; the experimental group and control group.

- 24 students of experimental group learn by SRM method of teaching.
- 24 students of control group learn by the general method of teaching.

Research Materials

The followings are materials the use in this research:

1. Lesson plan of ear training in Do So 011 and Kho So 011 from beginner level 1, DAC, which was designed by the author.
2. Instruments used for collecting data:
 - The paper for the progressive test of SRM and general method lesson plan, which consists of the assessment of rhythmic skill, sight singing and notation in ear training.

- The paper for posttest of SRM and general method, consist of the assessment of rhythmic skill, sight singing and notation in ear training.

Procedures

Steps for constructing the research instruments are as follows:

1. Construct the ear training lesson plans: 10 plans for each SRM method and general method. Each plan is for teaching 1 period, with 50 minutes for each period. The beginner level 1 ear training and sight singing course contains the listening skill training, rhythmic skill, sight singing and dictation. For the contents, the author was inspired by the study of documents, related dissertation, as well as the research advisors design the content in order of difficulty.
2. Find the standard deviation of content, evaluated by the western music committees.
3. Construct the listening, sight singing, sight reading, and notation exercises, following the lesson plans.
4. Construct the teaching materials, which are related with the content and activities in the lesson plan.
5. Improve and correct the constructed materials according to the suggestion of the research advisors.
6. Test the lesson plans and exercises before use. The improved version of all materials are then used with the students, as the following steps:

First test: small group performance test (3 students), then improve the materials again.

Second test: small group performance test (5 students), used the improved version of the first test.
7. Re-improve and correcting the constructed materials according to the suggestion of the research advisors before use.
8. Improve the lesson plan and categorize topics as follow:
 - 8.1 Concept
 - 8.2 Objectives
 - 8.3 Contents
 - 8.4 Lesson activities
 - 8.5 Lesson materials
 - 8.6 Measurement and evaluation

Data Collecting

Steps for collecting data are as follows:

1. The final version of all materials are used for teaching beginner level 1 of western music performance and voice performance students. Students are divided into two groups. The experiment group was taught by the author, using SRM method and the control group, teaching by the co-teacher, using the general method of teaching. The treatment sessions are ten periods long per each lesson plan.
2. There are also measurement and evaluation of two methods of teaching both during and after each period of treatment. The tests consist of clapping the rhythm, sight reading-sight singing, and dictation. The results of each test are statistical analyzed.

Discussion and Conclusion

Conclusion of the Results

1. The efficiency of clapping and sight singing between the experimental group and the control group are statistically different at .05 of significance. The efficiency in learning of the experimental group is higher than expected compared the control group.
2. The efficiency of dictation test between the experimental group and the control group are statistically not different. The value is at .05 of significance. This does not meet expected criteria.

Discussion

Rhythm test

According to the second table, the ability of rhythmic clapping of the experimental group taught by SRM method, is higher than the control group which taught by general method. This is because the experimental group claps after listening to the rhythmic pattern. The students in experimental group also had an opportunity to learn different rhythmic pattern by using flash cards. After they correctly clapped, students learnt the rhythmic notation symbol. At the same time students in the control group learnt the rhythmic symbol first, then started clap the rhythmic pattern. Students in this group may be confused about each symbol, which make the lower testing score than the experimental group.

The result is according to Lowel Masson's theory. Masson mentioned that the best step for learning music is theory after skill. Students should hear the sound before learning symbols.

Sight singing test

According to the third table, the ability of sight singing of the experimental group taught by SRM method, is higher than the control group taught by the general method. This is because the experimental group is singing the pitches by using hand

sign. The hand sign helps students understand the ascending and descending of pitches. In singing, the tonic is movable, according to the student's range of voice. Students sang the pitches they have heard, short song exercises, as well as the intervals before they learnt the notation symbols. Students in the control group sang by reading music, then sang after hearing the teacher plays the pitches on the piano. Therefore, students in this group sometimes could not sing the pitches that their teacher played and could not improve their voice. Perhaps they were also bored of the lesson.

The result is according to the singing teaching method of Sally Scholl., et al., whom also use the SRM method of teaching. Sally's concept of teaching rhythm is beginning from simple time, compound time and subdivisions of the beats. Students can pronounce the rhythm as "du du" or "ta ti" or "one two three" etc. Then learning the pitches by using hand sign and read in solfege method (Do Re Mi...) or numeral system (1 2 3 ...) The pitches in singing exercises beginning with Do Mi Sol, then add La Re Fa and Ti in the later exercises. In addition, the exercises also have movable Do singing.

Dictation

According to the fourth table which shows the analysis of the efficiency of dictation between SRM method and general method, there is statistically no different at .05. It means that the quality of both methodologies of teaching are not different, therefore it is not the efficiency expected. The average score of testing of students in both groups is 80 percent. This is evident that both methodologies of teaching could be efficient for learning.

Suggestions

Suggestions to the research

According to the result of the comparison of academic achievement of ear training between SRM methodology and combination methodology in Do So 011 and Do SO 011 of beginner level 1 students of DAC, it has quoted concept of several music educators. It is showed that the SRM methodology of teaching was more efficient in learning than the general methodology. However, for dictation, the qualities of both methodologies of teaching are not different. Therefore, the author has some suggestions for the further study:

1. Divide the experimental group and control group by drawing lots may be a result of error. Therefore, students in both experimental and control groups should have both good and poor skill of learning.
2. The author found that students in the experimental group mostly majored in western music performance than vocal performance students. Students of music performance played many different instruments such as strings, wood wind, brasses and percussion and have more opportunities to listen to the different sound, while students in vocal performance are used to piano sound than others. Therefore, the

ability of dictation of students in both groups was not different. In further study, there should be a comparison in the efficiency between each major of students.

3. The control group was learning by the general method, which did not having any teaching materials. Therefore, teacher of this group have paid more attention in teaching to help his students have good ability and good score for the test. For further study, both groups of students should have the same teacher who knows both methodologies of teaching and who is not the author.

General suggestion

1. Students should have an opportunity to participating in all activities in ear training lessons.
2. Thai traditional tunes can be used for ear training exercises.
3. Ear training teachers should study each problem of teaching and learning, and improve the process of teaching.
4. Teachers should study many method of teaching to be applied with other parts of music teaching, such as music skill, music theory, history of music, music literature and ear training.
5. In further study, it should have a comparison of other parts of music teaching and for other levels of music students.